

POROČILA

SLOVENSKE FRANČIŠKANSKE PROVINCE SVETEGA KRIŽA

LETO 2021 • LXXIV • ŠTEVILKA

1

Iz provincialata

VELIKA NOČ 2021	3
VPRAŠANJA JEZUSU	5

Iz generalne kurije

MOLITEV ZA USPEH GENERALNEGA KAPITLJA OFM 2021	6
PRVA OBLETNICA RAZGLASITVE SVETOVNE PANDEMIJE ZARADI COVIDA-19	7
NUJNI POZIV ZDRUŽENIM NARODOM IN MEDNARODNI SKUPNOSTI	9
GLEDE STANJA V MJANMARU	10
PRIHODNOST FRANČIŠKANOV NA KUBI	11
MESTO FRANČIŠKANSKEGA BRATA V VATIKANSKIH MUZEJIH	12
PISMO SVETEGA OČETA OB 600. OBLETNICI USTANOVITVE	13
KOMISARJEV SVETE DEŽELE	14
VSI SMO BRATJE: INDONEZIJSKI BRATJE ZAČENJAJO PRAZNOVANJE	15
„LETA BRATSTVA“	16
IMENOVANJE BRATA LEONARDA SILEA OFM	17
ZA REKTORJA PAPEŠKE UNIVERZE URBANIANA	18
„OD MINSKEGA POLJA DO MOLITVE“: PRAZNOVANJE JEZUSOVEGA	19
KRSTA SE VRAČA V FRANČIŠKANSKO CERKEV OB REKI JORDAN	20
PISMO GGENERALNEGA MINISTRA VSEM KOMISARIJEM	21
PREDRAGI KOMISARJI SVETE DEŽELE	22
KONGO: 100 LET FRANČIŠKANSKE NAVZOČNOSTI (1920-2020)	23

Iz provincialata

Zapisnik 12. redne seje provincialnega defnitorija	20
Zapisnik 13. redne seje provincialnega defnitorija	21
SPRAVA Z BOGOM	22
POSVEČENO ŽIVLJENJE, KI DAJE MISLITI	26
KAJ JE PREMIŠLJEVANJE?	28
SREČANJE BRATOV NA SVEČNICO PO ZOOMU	31
IZ ŽIVLJENJA BRATOV IN SAMOSTANOV	32
VOŠČILO P. ZDRAVKU ZA 80 LET	32
NA VIČU PRAZNOVALI 80 LET ŽIVLJENJA P. ZDRAVKA	36
OSEMDESETLETNICA P. TOMAŽA MENARTA	38
ŽIVLJENJE V RISU DIALOGA IN SREČEVANJ	40
P. DR. EDVARD KOVAČ, SEDEMDESETLETNIK	42
IZ NOVEGA MESTA OD SV. LENARTA	44
SAMOSTAN BO BOGATEJŠI ZA NOVO DVORANO	48
OD DANES NA OGLED TUDI FRANČIŠKANSKE JASLICE	50
P. CIRIL OBISKAL P. ERNESTA	52
IZ LEMONTA	53
MARIBOR	55
POTRES POŠKODOVAL TUDI ROMARSKO CERKEV SVETE TROJICE	56

Teološki in pastoralni izzivi

CELOSTNA EKOLOGIJA	58
ŽIVLJENJE NEROJENIH OTROK JE DRAGOCENO	60
ZGODBA O PATRIH TOMINEC, KI JU JE MED VOJNO ZAPIRAL OKUPATOR,	61
PO NJEJ PA ZASLIŠEVALA UDBA	63
CANOSSA IN SPOMINI	64
DVESTOLETNICA SVETE ALIANSE (1821 – 2021)	65
POMLAD NAS PREBUJA	66
NOVA OBOGATITEV NUK-OVE ZAKLADNICE: ROKOPIS	66
PREŠERNOVE MENIŠKE BALADE	68
BIOGRAFSKI LEKSIKON: P. BENVENUT KROBAT	68

... in naj molijo za rajne

+ P. LAVRENCIJ (JOŽEF) ANŽEL OFM	69
+ LAVRENCIJ ANŽEL OFM	72
PATER LAVRENCIJ (JOŽEF) ANŽEL	73
ZAHVALA	76
SPOŠTOVANI GOSPOD P. LAVRENCIJ!	79
SPOŠTOVANI PATER LOVRENC	80
V SPOMIN: PATER LAVRENCIJ ANŽEL 1941-2021	81
DOBER, LJUBEZNIV IN USMILJEN	82

Poročila leto 2021 (LXXIV) številka 1

Izdala: Slovenska frančiškanska
provinca sv. Križa
Prešernov trg 4
1000 Ljubljana

Ureja: p. Tadej Strehovec
Odgovarja: p. Marjan Čuden
Redni sodelavci: p. Darko Žnidaršič,
p. Krizostom Komar
br. Janez Papa

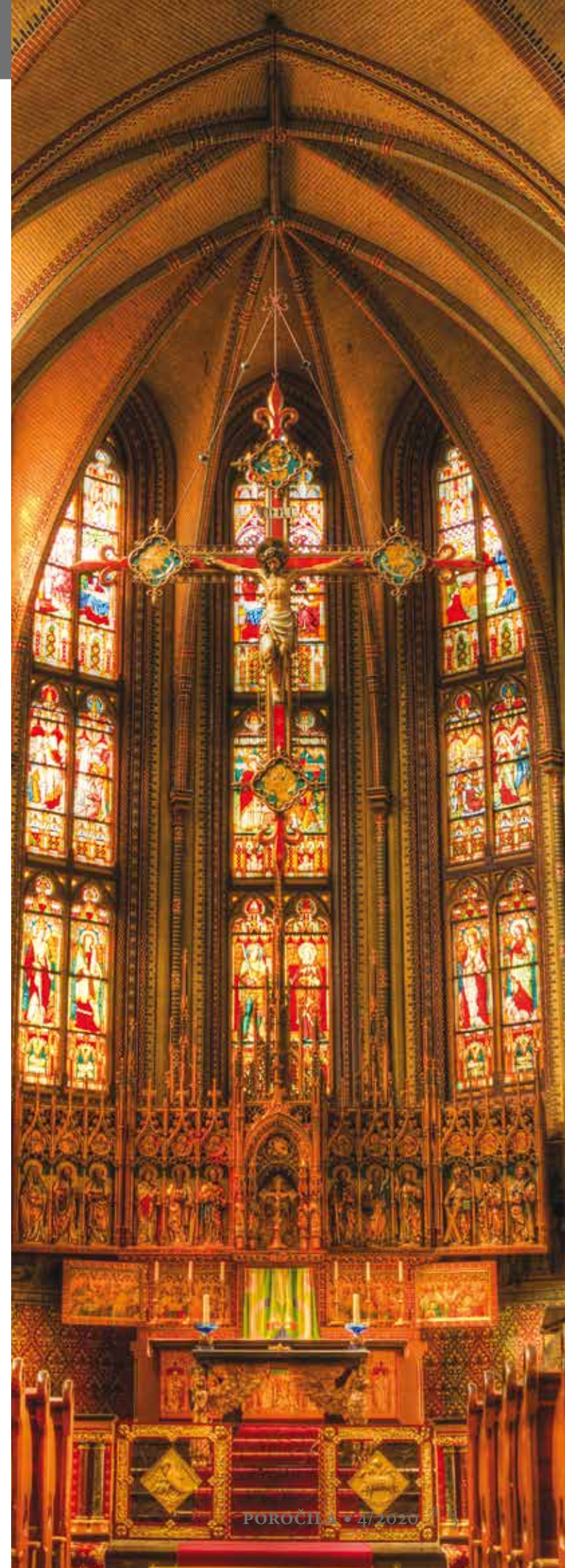
Grafična priprava: Tina Bruno, ZBF
Tisk: Demat d.o.o., Ljubljana

VELIKA NOČ 2021

Kaj je Jezus doživljal tistih nekaj ur v ječi v hiši velikega duhovnika? Kaj je bilo v njegovem srcu, kaj je polnilo njegovo dušo? Kaj ga je bolelo, kaj je odmevalo v njem v gluhi tišini samice?

Razmišljam o tem in si predstavljam Jezusa naslonjenega na kamniti zid, okovanega v verige. Njegovo telo je razboljeno od udarcev, njegova duša pa od tega kar se je pravkar zgodilo. Njegove misli – kakšne so bile? Poskušam se vživeti v njegova občutja. Služabniki velikega duhovnika so ga topli s pestmi. Trde so bile, a še trša so bila njihova srca. Trda. Kamnita. »Sin človekov pa nima kamna, kamor bi glavo naslonil« (Lk 9, 58), je takrat, ko je bil še med njimi, potožil apostolom. Ta večer je našel kamne, na katere bi rad naslonil svojo glavo. To si bila srca tistih, ki so se z udarci izživljali nad njim. Položil bi nanje svojo glavo in jih omehčal. Odstranil bi kamnito srce iz njihovega telesa in jim dal meseno srce. Kakor na kamnito steno ječe bi se naslonil tudi na njihova srca, da bi začela utripati, da bi živela in imela življenje v obilju. S svojo toploto je ogrel kamne v ječi, ogrel bi tudi njihova srca.

V Jezusu odzvanja tihi odgovor njegovim rabljem, ki so ga topli pred velikim duhovnikom: »Ne bom vam prerokoval, kdo me je udaril, ker ga skoraj ni človeka, ki me ne bi ranil, ki me ne bi prizadel s svojimi grehi. Raje vam prerokujem, kdo ne bo več stisnil roke v pest, kdo je ne bo več položil name ali svojega brata, kdo bo gradil moje kraljestvo nenasilja in ljubezni na zemlji. To so tisti, ki so slišali in sprejeli moje besede: „Blagor krotkim, kajti deželo bodo podedovali. Blagor usmiljenim, kajti usmiljenje bodo dosegli. Blagor tistim, ki delajo za mir, kajti imenovani bodo Božji sinovi!“ (Prim Mt 5, 1-12).

Od stisnjene pesti do roke, ki gradi Božje kraljestvo, je prav kratka pot, če jo prehodite z dihom svojih blagrov v prsih. Dihajte z njimi, da se vaša kamnita srca spremenijo!»

Poskušam se vživeti tudi v Jezusova občutja na dan vstajenja. Kaj je napolnjevalo njegovo dušo na velikonočno jutro? Kakšno je bilo njegovo razpoloženje? Bilo ga je ena samo sočutje: »Zakaj jokaš!« (Jn 20, 15), ena sama spokojnost: »Mir vam bodi!« (Jn 20, 19), ena sama skrb: »Pojdi k mojim bratom!« (Lk 28, 10), ena sama polnost življenja. Nobene zagrenjenosti in očitkov. Čudovit je izšel iz teme v svetlobo, iz krivice v odpuščanje, iz bolečine v milino, iz zapuščeniosti v skrb do apostolov, iz molka pred Pilatom v zgovornost na poti v Emavs. Vstali Jezus nam pokaže kaj se zgodi z nami, če se oklenemo Očeta v naših ječah, v trenutkih, ko naletimo na kamnita srca svojih bližnjih, ko nas kdo sune, ne s pestjo, ampak z besedo, ko nam kdo skuša vzeti dostojanstvo, ko pljuva na vse na kar smo ponosni. Zgodi se naša velika noč. Iz velikega petka naših konfliktov, ranjenih odnosov, krivic in lastne krivde vstanemo v naše velikonočno jutro kot novi ljudje brez mržnje, brez sodb, brez želje po maščevanju in brez samopomilovanja. Vstanemo kot odsev povelčanega Jezusa. To se zgodi, če se v naših težkih trenutkih kot Jezus oklenemo Očeta, ki nas naredi močnejše od zavrženosti, žalosti, obupa, trpljenja, močnejše od smrti.

Bratje, pogledajte kako močno sporočilo ima za nas velika noč. Po človeško ne bomo nikoli tako popolno uredili naših odnosov, da se ne bi mogli prizadeti, po človeško ne moremo samega sebe tako okrepiti, da ne bi več padli. Skupaj z Njim pa nam to lahko uspe. Oklenimo se Boga ne samo kot poročstva prihodnjega življenja, ampak kot tistega, ki že tukaj in sedaj vse dela novo. Tudi nas. Čas je, da pustimo za seboj vse kar nas teži, kar v naših skupnostih ni dobro in gremo naprej z silo in močjo velikonočnega dogodka.

Lansko leto sem romal v Sveto deželo v času, ko je cvetel mandelj. Sveti Anton Padovanski ga uporabi za primerjavo: »Kakor mandelj prvi zacveti spomladi, tako te Bog prvi ljubi!« Dragi bratje, bodite mandljev cvet velike noči, prinesite drugim vstajensko novost tako, da boste pomirjeni, blagi in polni novega življenja kot vstali Zveličar. Želim vam blagoslovljeno veliko noč in vedno ljubite tako kot nas je ljubil Oče, ki je za nas dal edinorojenega Sina, da bi se nihče kdor vanj veruje ne pogubil, ampak imel večno življenje! (Jn 3, 16)

p. Marjan Čuden

VPRAŠANJA JEZUSU

Gospod Jezus, če dovoliš, bi te rad povprašal, kot si ti povprašal Očeta na veliki petek: »Zakaj si nas zapustil?« Zakaj molčiš? Kam si odšel?

Jezus, si kaj opazil, kako je z nami?

Ali vidiš, kaj se dogaja s tvojo Cerkvijo na Slovenskem?

Ti ni nič mar? Kaj nam hočeš s tem povedati, kam nas hočeš pripeljati?

Naročil si nam naj »To delamo v tvoj spomin«, a nam ne pošiljaš ne novih duhovnikov ne vernikov!

Zakaj nas ne uslišiš v naših prošnjah, ko te tako rotimo za nove sodelavce?

Zakaj je toliko mladih ravnodušnih in se ne zmenijo zate niti za službo v tvoji Cerkvi?

Zakaj nam ne daš več ustvarjalnosti in boljših rešitev?

Zakaj nas ne okrepiš z ljubeznijo in zakaj nas ne opogumiš?

Zakaj je zazijal takšen prepad med imperijem, ljudstvom in nami?

Zakaj smo tako ranjeni s svojimi slabostmi?

Zakaj nas tako sramotijo in mečejo vse v en koš in nas nihče ne vzame v zaščito?

Še to te sprašujem, Gospod:

Zakaj še zmeraj tako štejemo in seštevamo podejljene zakramente, nedeljnike in naše ustanove?

Zakaj se nam izgublja 99 ovac, tebi pa se je le ena?

Bomo še naprej le krpali luknje na raztrgani srajci tvoje Cerkve in njeno prihodnost načrtovali po vzorcih preteklosti?

Se bomo še naprej ponašali in slepili s podmorničnimi kristjani ob praznikih?

Zakaj ustvarjamo nove strukture, za katere nimamo vernikov in tekamo za ovčami, ki se niti ne počutijo izgubljene?

Povej, Gospod, zakaj smo pristali v slepi ulici?

Nas ob vsem tem še ljubiš – kljub naši grešnosti, utrujenosti in dvomom?

Vem, Gospod Jezus, da nas še zmeraj ljubiš in si z nami, toda radi bi te bolj čutili in dobili tvoje potrditve za svoje delo!

Vem, da si Bog srca, ne pa bog števil in pravil, ne bog kazni in groženj in očitkov;

Vem, da hočeš, da Ti zaupamo in računamo na tvojo pomoč;

Da hočeš našo ljubezen brez stranskih namenov in brez stranskih ciljev in da to ljubezen naredimo vidno;

Vem, da nas hočeš pogumne, vztrajne, mlade, ki si upamo začeti znova, znova tvegati in premagati razočaranja;

Vem, da hočeš, da smo neodvisni od oblasti, priznanj in odlikovanj; neodvisni od števil, finančnih zagotovil in uspehov in da si upamo upreti krivici ne glede na škodo, ki jo bomo utrpeli zase;

Vem, da hočeš Cerkev oseb, ne pa vlog in oblasti, da hočeš cerkveno občestvo, ne pa Cerkve ljudstva;

Vem, da nas nočeš le za izvajalce tvojih storitev, ampak za pričevalce zate in da nam mora ob naših slabostih zadostovati tvoja milost ...

Pa vendar, Gospod, ne pretiravaj!

Ne zahtevaj od nas več kot zmoremo,

ne preizkušaj nas čez mero, saj smo samo ljudje in potrebujemo izkustva tvoje bližine in ljubezni!

Daj nam vsaj drobtinice upanja iz tvoje mize, drobtinice veselja za naše delo, drobtinice tvojih rešitev za naše probleme in dvome, drobtinice zdravih za naše rane, drobtinice zdravih semen za našo brezplodnost; daj nam vsaj malo radosti nad tem, da bomo lahko tudi žanjci, ne le sejanci!

p. Pavle Jakop

ORDO FRATRUM MINORUM
**CAPITULUM
GENERALE**
2021

MOLITEV ZA USPEH GENERALNEGA KAPITLJA OFM 2021

Obnovimo svojo vizijo. Objemimo svojo prihodnost.

»Prebúdi se ... in razsvetilil te bo Kristus« (Ef 5,14)

Vodstvo reda je naročilo, naj od pepelnice do začetka generalnega kapitlja molimo molitev za uspeh generalnega kapitlja. Hvalnicam in večernicam dodamo prošnje po izbiri:

Prošnja (hvalnice)

Gospod, dotakni se naših src, predrami nas (prim. Apd 12,7) iz naše otopelosti in v nas poživi gorečo željo, da se bomo z vsem srcem posvetili tvoji volji:

naj te ljubimo, tako da bomo živeli po evangeli-ju v še močnejši in dejavnejši ljubezni in popolnem veselju (Rožice sv. Frančiška) z vsemi tvojimi stvarmi (prim. Hvalnica stvarstva in Kol 1,16-17).

Ali:

Razodel si se v ljubezni, o Gospod, ki si naše usmiljenje, naša milost in naše odrešenje; predrami naša otopela srca za svojo vsepresegačo milost (2 Kor 9,14):

ker si nas poklical, naj bomo luč za vse ljudi, nas usposobi, da bomo v moči poslanstva, ki si

nam ga zaupal, slavili in častili tvoje sveto ime (prim. Pismo vsem kustosom 243) in dospeli do tebe v slavi, h kateri smo bili poklicani (1 Tim 6,12).

Prošnja (večernice)

Gospod, nikoli se ne naveličaš razsvetljevati vseh svojih otrok (Ef 3,9), ker želiš, da bi prekipevali od dobrote in miru:

vzbudi v nas radost in gorečnost, da bomo hodili kot sinovi luči (prim. Jn 12,36) in razsvetljevali zemljo s sijajem tvojega veličastja (Raz 18,1).

Ali:

Gospod, vir luči (Mt 17,2-3), ki svetiš v temi (prim. Jn 1,5), luč vseh ljudstev, vodi naše korake na poti ljubezni (2 Jn 1,6):

govori nam na poti, znova nam razlagaj Pisma in razvnemaj naša srca (prim. Lk 24,13 in naprej) ter nam pomagaj, da bomo oznanjali tvojo besedo z zglednim življenjem (1 Čel XV,37).

PISMO GENERALNEGA MINISTRA

PRVA OBLETNICA RAZGLASITVE SVETOVNE PANDEMIJE ZARADI COVIDA-19

**Dragi moji bratje,
Naj vam Gospod da mir!**

11. marca 2021 bo svet obeležil eno leto, odkar je Svetovna zdravstvena organizacija razglasila Sars2-COVID-19 za svetovno pandemijo. Na ta dan je bilo 118.000 preverjenih okužb in 4291 smrtnih primerov zaradi COVID-19, 114 držav pa je poročalo o prisotnosti virusa. Od 26. februarja 2021 je bilo skoraj 112.000.000 potrjenih okužb in skoraj 2.500.000 smrti zaradi COVIDA-19, pri čemer je pandemija neposredno prizadela 192 držav. Jasno je tudi, da ima COVID-19 nesorazmerne posledice za naše uboge brate in sestre ter na revnejše države sveta.

Ne zdi se mi pretirano reči, da vsakdo, ki je del reda pozna nekoga, ki se je okužil, morda celo koga, ki je umrl. Težko je natančno preveriti, koliko naših ljubljenih bratov je umrlo zaradi zapletov med COVIDOM-19, vendar so številke visoke. V karanteni so bila celotna bratstva. Posamezni bratje so bili izolirani v bolnišnicah, v provincialnih ali kustodijskih ambulantah ali v drugih oskrbovalnih ustanovah. Okužili so se naši družinski člani, na žalost so nekateri tudi umrli. Veliko število ljudi, ki so »preživeli« COVID-19, poroča o dolgotrajnih posledicah, med drugim izčrpanosti, težavami z dihanjem, težavami s srcem in drugimi te-

žavami, zaradi katerih so zdaj v zdravstveni oskrbi. Da ne omenjamo psihosocialnih posledic pandemije, kot so strah pred okužbo, socialna izolacija in dolgotrajna duševna obolenja. Vse to ne pušča posledic le na ljudeh, ki jih ne poznamo, ampak tudi na nas.

Pandemija COVIDA-19 na novo piše zgodovino sveta in kar je še pomembnejše, zgodovino vsakega od nas, življenja reda in Cerkve. Ne poznamo še vse postranske »škode«, ki bi lahko nastala zaradi pandemije, vendar že spoznavamo večje izzive, ki se dotikajo vseh vidikov našega življenja, naših institucij in naše evangelizacijske navzočnosti v današnjem svetu. Molim za to, da bi si vsakdo od vas lahko vzel dovolj časa za razmislek o posledicah pandemije na lastno življenje, na druge brate v bratstvu, na pastoralno in misijonarsko delo ter na življenje tistih, katerim so poklicani služiti.

Ko se približujemo 11. marcu 2021, prvi obletnici uradne razglasitve pandemije Sars2-COVID-19, vas vabim, dragi moji bratje, da se pridružite svetovnemu bratstvu reda v molitvi, postu in miloščini. Te tri »metode« imajo prednost v Svetem pismu in ponujajo priložnost tistim, ki jih sprejmejo, da vstopijo v duha

spreobrnjenja uma, srca in delovanja (prim. Joel 1,14 in naprej). Temu pismu sta priloženi dve molitvi, napisani v odgovor na pandemijo, ki kliče Boga, naj sliši krik božjega ljudstva in nam priskoči na pomoč. V duhu posta, ki so ga predlagali preroki (prim. Iz 58,6-7) in Jezus (prim. Mt 6,16-18), je zelo jasen poudarek na korenitem spreobrnjenju srca in uma in je povezan tudi z dejanji, ki prispevajo k osvoboditvi božjega ljudstva, tako da združujejo naša prizadevanja v enem velikem solidarnem dejanju, ki je bilo v našem svetu zelo potrebno že pred pandemijo, še zlasti pa to velja zdaj. Temu se posveča tudi sporočilo papeža Frančiška v okrožnici *Vsi smo bratje*, ko govori o tem, da se mora ves svet korenito spreobrniti (*Vsi smo bratje* 32,55). Na koncu vas pozivam, da si vzamete čas za pogovor in si zaupate, kako je pandemija vplivala na vaše osebno življenje, vaše delo v bratstvu, misijonarsko udejstvovanje in druge izzive, s katerimi se soočate. Zelo primerno bi bilo, če bi lahko člani določenega krajevnega bratstva na ta dan molitve skupaj obhajali evharistijo. Dialog bi se lahko odvijal tudi v posebnem hišnem kapitlju ali v času homilije pri obhajanju evharistije.

Naj se ob tej priložnosti prve obletnice razglasitve COVIDA za pandemijo združimo kot eno vesoljno bratstvo. Prosim Marijo, mater serafskega reda in vse svetnike reda, naj v našem imenu in v imenu vsega človeštva posredujejo pri Bogu. Naj bo dar našega

bratstva vir stalne podpore in spodbude, saj skupaj zremo v negotovo prihodnost. Naj bomo znamenja ljubezni in usmiljenja Boga, ki je vedno z nami, zlasti v teh najtežjih časih, in nas vabi, da vstanemo, dvignemo glave in spoznamo, da nismo sami (Prim. Lk 21,28).

Prosimo za vse, ki še naprej trpijo zaradi neposrednih fizičnih posledic COVIDA-19. Prosimo tudi za vse, ki trpijo za socialnimi, duhovnimi in ekonomskimi posledicami. In spomnimo se vseh bratov in sester, ki so odšli iz tega življenja in zdaj uživajo polnost življenja v Božjem kraljestvu.

Rim, 1. marca 2021

Fr. Michael Anthony Perry, OFM

**Bratski pozdrav v Kristusu in svetem Frančišku,
Br. Michael A. Perry, OFM
Generalni minister in služabnik**

NUJNI POZIV ZDRUŽENIM NARODOM IN MEDNARODNI SKUPNOSTI GLEDE STANJA V MJANMARU

**Njegova ekselenca g. António Guterres
Generalni sekretar
Sedež Združenih narodov
New York, NY 10017
Združene države**

Rim, 12. marec 2021

**Spoštovani generalni sekretar Guterres!
Naj vam Gospod da mir, kakor je govoril sveti
Frančišek Asiški!**

Danes vam pišem kot generalni minister in služabnik Reda manjših bratov (franciškanov), približno 12.500 katoliških redovnih bratov in duhovnikov, ki živijo in delujejo v sto šestnajst državah, da bi izrazil globoko žalost in veliko skrb zaradi zatiranja milijonov državljanov Mjanmara, kjer se je zgodil vojaški udar.

Naši frančiškani v Mjanmaru so bili neposredne priče nasilja varnostnih sil in negotovosti, ki jo je to povzročilo. Poročila s kraja dogajanja in poročila vašega posebnega poročevalca g. Thomasa H. Andrews (11. marca 2021) potrjujejo, da se načrtno nasilje še naprej iz dneva v dan stopnjuje. Umrlo je že najmanj sedemdeset civilistov, samovoljno je pridržanih na tisoče ljudi, ki so mirno protestirali, uničuje se pravna zaščita, močno se omejuje dostop do interneta in komunikacij ter spodkopava voljo prebivalcev Mjanmara, ki so jo izrazili na volitvah novembra 2020.

Zahvaljujem se vam za ukrepe, ki jih je vaš urad sprejel, da bi opozoril na razmere v Mjanmaru, zlasti za delo posebnega odposlanca v državi. Kljub temu

postaja vse bolj jasno, da je zdaj čas, da mednarodna skupnost enotno ter odločno ukrepa in zaščiti življenja prebivalcev, njihovo premoženje in nemudoma zagotovi obnovo demokratično izvoljene vlade Mjanmara. Del tega mora biti tudi zahteva, da vojaška hunta nemudoma opusti uporabo čezmerne sile proti prebivalcem Mjanmara, izpusti vse nezakonito pridržane ter obnovi zaščito, ki jo zagotavlja zakon, vključno s pravico do mirnega protesta.

Naši frančiškani, ki živijo in delajo v Mjanmaru, so me prosili, naj posredujem za prebivalce Mjanmara. V to pošto vključujem tudi njihovo pismo, ki ga prilagam na njihovo željo.

Naj prebivalci Mjanmara spet dočakajo vrnitev v demokracijo in naj trenutna kriza najde mirno in trajno rešitev.

S spoštovanjem,

**Br. Michael A. Perry, OFM
Generalni minister in služabnik**

PRIHODNOST FRANČIŠKANOV NA KUBI

Pred revolucijo so na Kubi živeli sto štirje bratje v sedemnajstih skupnostih, razpršenih po različnih koncih države. Danes je tam šest bratov: štirje iz drugih držav (Mehike, ZDA, Gvatemale in Irske) in dva Kubanca. Eden od njiju je naredil slovesne zaobljube leta 2020 in je bil konec januarja 2021 posvečen v diakona, drugi pa je 80-letnik, ki se je leta 1960 vrnil na Kubo kot duhovnik, takoj ko so na oblast prišli revolucionarji. V Dominikanski republiki študirajo trije kubanski bratje, ki imajočasne zaobljube, in še nekaj mladeničev se zanima za frančiškanski način življenja. Bratje živijo v dveh bratstvih v prestolnici Havani.

Frančiškani so na Kubi navzoči kot pol-avtonomno predstavništvo province Arántazu (Španija) od junija 2020 in tudi kot del Kustodije Gospe upanja (skupaj še z dvema državama: Dominikansko republiko in Portorikom).

Kuba ne spada med kraje, kjer bi bilo misijonarje nekaj preprostega, o čemer pričajo izkušnje številnih občestev, ki imajo težave pri iskanju primernih kandidatov, ki bi bili pripravljeni priti, in dlje časa tudi osta-

ti. Ostaja pa upanje, da bodo bratje iz različnih enot začutili klic in sprejeli izziv tega poslanstva. Za zdaj je naša poklicanost v tem, da smo navzoči in spremljamo ljudi (mnogi že desetletja prenašajo versko nestrpnost in jim je treba povrniti zaupanje). Poleg župnijske službe želimo spoznati tudi potrebe krajevne cerkve, da bi lahko pripravljali ljudske misijone v različnih delih države. Še zlasti si želimo ustanoviti skupnost zunaj Havane in sčasoma spet vrniti redu zgodovinsko pomembno navzočnost, ki še vedno pripada redu, ko so bratje v dolgih stoletjih hodili na misijone po vsej državi.

Prihodnost frančiškanske navzočnosti na Kubi je odvisna predvsem od večjega števila krajevnih poklicev, še naprej pa si bomo prizadevali za spodbujanje Kube kot misijonarske države. Vsi, ki boste prebrali to pismo, vabljeni, da razmislite o prihodu na Kubo. Tisti, ki se zanimate za to, lahko prosite za dokument, ki želi bratom pomagati pri razločevanju te poklicanosti. Po e-poštni naslov gfoconaireofm@gmail.com pišite bratu Franciscu Gearóid Ó Conairu. Dokument je na voljo v angleškem, španskem in italijanskem jeziku.

MESTO FRANČIŠKANSKEGA BRATA V VATIKANSKIH MUZEJIH

Čepprav so bili vatikanski muzeji med zadnjim zaprtjem države skoraj tri mesece zaprti, se je za njihovimi zidovi delo nadaljevalo, med drugim je frančiškanski brat postavil veliko sliko, sestavljeno iz več tabel (poliptih). Poliptih je naslovljen *Golgota* in je delo br. Sidivala Fila, ki je po rodu Brazilec, vendar v Italiji živi že več kot petindvajset let. Br. Sidival je član bratstva Sv. Bonaventura na Palatinu v Rimu, potem ko se je pridružil Redu v Italiji in bil leta 1999 posvečen v duhovnika. Kot umetnik je postal zelo znan, ker ustvarja čudovita umetniška dela s tkaninami, različnimi materiali in različnimi tehnikami šivanja. Najpogosteje uporablja zavržene predmete in tkanine.

Br. Sidival je prvi redovnik v zgodovini, ki je imel razstavo na prestižnem Beneškem bienalu. Delo, ki ga je ustvaril za bienale, je zdaj del stalne vatikanske zbirke sodobne umetnosti. V muzejih so za *Golgoto* izbrali osupljivo mesto – dvorano svetnikov v apartmaju Borgia s čudovitimi freskami iz 15. stoletja italijanskega renesančnega umetnika Pinturicchia. Sidival je o svojem delu povedal: »V svojem velikem

delu sem na sredo postavil starodavno razpelo, ki je v središču pozornosti. Kristus je jasno upodobljen, ostalo je abstraktno. Tudi tatova sta abstraktna. Delo ne predstavlja Kristusovega pasijona samega na sebi, temveč dramo pasijona s tistimi predmeti, zaradi katerih je bil zadnji del njegovega zemeljskega življenja tako krvav – na primer z žebli in podkvami. Po drugi strani pa cvetni elementi predstavljajo sad Kristusovega pasijona.

Moja *Golgota* je sestavljena iz osmih elementov, a le eden od njih predstavlja figurativno skulpturo svetega križa. Preostalih sedem elementov odpira vrata v duhovnost in presežno, vendar niso neposredno povezani z določeno vero, ampak želijo nagovoriti vsako veroizpoved in vsako človeško srce.«

Bratske čestitke br. Sidivalu, zelo smo ponosni nanj. Kar pa je morda še pomembnejše, je to tudi znamenje upanja in zaupanja, da je mogoče globino in lepoto krščanske vere resnično posredovati s sodobnimi izrazi, ki izražajo gorečo Božjo ljubezen do človeštva.

PISMO SVETEGA OČETA OB 600. OBLETNICI USTANOVITVE KOMISARJEV SVETE DEŽELE

Ob šeststo letnici ustanovitve komisarjev Svete dežele 14. februarja 1421, delo papeža Martina V., je sveti oče poslal kustosu Svete dežele, br. Francescu Pattonu, da bi »podprl in blagoslovil to dragoceno dejavnost«. Br. Patton je naslednji dan odgovoril na sporočilo Frančiška z dne 2. februarja, v katerem je svetega očeta obvestil o nameri, da bo 15. februarja ob 6.30 zjutraj v Jeruzalemu v Edikuli Božjega groba obhajal mašo v spomin na vse dobrotnike, in v zahvalo za delo komisarjev. Ob tej priložnosti bo kustos prebral podpisano sporočilo svetega očeta, vsi bratje pa bodo molili zanj in njegovo službo.

»Iskreno se vam zahvaljujemo za potrditev in spodbudne besede,« je zapisal br. Patton. »Hvala za podporo in blagoslov. Zahvaljujemo se vam tudi za vso podporo, ki nam jo dajete po Kongregaciji za Vzhodne cerkve in njenem prefektu, njegovi eminenci kardinalu Leonardu Sandriju. Izrekamo vam vso hvala in vam znova izkazujemo sinovsko naklonjenost in pokorščino.«

*Spodaj je pismo papeža Frančiška:
Vatikan, 2. februarja 2021*

Dragi brat,

14. februarja 2021 bo minilo 600 let, odkar je papež Martin V. ustanovil komisarje za Sveto deželo.

Po vseh teh stoletjih je poslanstvo komisarjev še vedno aktualno: podpirati, širiti poznavanje in upoštevanje poslanstva Kustodije Svete dežele in vzpostavljati mrežo cerkvenih povezav, duhovnih in dobrotelčnih, ki imajo v svojem žarišču deželo, kjer je živel Jezus.

Podpiram in blagoslavljam to dragoceno dejavnost in vam želim, da bi lahko vedno bolj postajala seme bratstva.

Vse prisrčno blagoslavljam. Prosim, ne pozabite moliti zame.

*Z bratskim pozdravom,
Frančišek*

VSI SMO BRATJE: INDONEZIJSKI BRATJE ZAČENJAJO PRAZNOVANJE 'LETA BRATSTVA'

Manjši bratje iz Province sv. nadangela Mihaela v Indoneziji, vključno s Fundacijo Vzhodnega Timorja, ki so sprejeli povabilo zadnje okrožnice svetega očeta papeža Frančiška *Vsi smo bratje*, so vstopili v leto 2021 kot posebno leto bratstva za celotno provinco.

Br. Mikael Peruhe, provincialni minister sto petin-tridesetih bratov s slovesnimi zaobljubami, je v uvodnih besedah poudaril pomen okrožnice za indonezijsko cerkev in spodbudil brate, naj jo še naprej živijo v praksi v svojih skupnostih in v različnih oblikah pastoralne službe, predvsem pa kot žive priče za tiste, ki so bolni in zapuščeni zaradi Covida-19.

Br. Agustinus Nggame, direktor Urada za duhovnost, je pripravil brošuro, ki prikazuje pastoralne korake za pomoč bratom v vsaki resničnosti in situaciji.

Predstavili so tudi letošnjo pesem, ki jo je zložil br. Stanislaus Sukartanto *Kita Satu Keluarga* (Mi smo ena družina), in je na voljo na strani province na YouTubeu.

Predstavljen je bil tudi logotip, ki ga je izdelal br. Rio Edison za simbol leta bratstva.

Približno trinajst skupnosti z različnih otokov in regij Indonezije in Vzhodnega Timorja je naredilo kratko video predstavitev, ki prikazuje običaje naših ljudi, z vzkliki, pesmimi, plesi in nekaj molitve. Pri tem so sodelovali tudi bratje misijonarji na Tajskem, v Istanbulu in v Sveti deželi.

Na zadnjem srečanju so skupine bratov študentov in novincev prikazale kratke videoposnetke. Vsako leto mladi študentje (trenutno 85 bratov) običajno preživijo približno tri dni bratstva v hiši noviciata, vendar letos to ni bilo mogoče.

Indonezijski bratje v svojem srcu nosimo to srečanje kot sporočilo upanja, ki ga bomo delili z brati in sestrami.

Br. Andreas Atawolo OFM

IMENOVANJE BRATA LEONARDA SILEA OFM ZA REKTORJA PAPEŠKE UNIVERZE URBANIANA

1 januarja 2021 je prefekt Kongregacije za kato-
liško šolstvo kardinal Giuseppe Versaldi potr-
dil imenovanje br. Leonarda Silea OFM za rek-
torja papeške univerze Urbaniana za naslednja tri leta.

Veliki kancler papeške univerze Urbaniana, pre-
fekt Kongregacije za evangelizacijo ljudstev, kardinal
Luis Antonio Tagle je oznanil imenovanje br. Leonar-
da. Zahvalil se mu je za delo, ki ga je opravil v svojem
prvem mandatu, ko se je moral spoprijemati s težkimi
razmerami zaradi pandemije in reorganizacijo pouče-
vanja zaradi zaščitnih ukrepov.

Br. Leonardo je svojo pedagoško pot začel leta
1986 na Teološki fakulteti papeškega Antonianuma
Athenaeum. Leta 1998 je nadaljeval na Urbaniani, kjer
je leta 2013 postal redni profesor na Filozofski fakul-
teti na mestu vodje Zgodovine srednjeveške filozofi-
je. Br. Leonardo je bil direktor *Urbaniana University
Press*. Prevzel je odgovornost za Urad za kakovost ter
začel samoocenjevanje in izvajanje preverjanj kako-
vosti v skladu z merili bolonjskega procesa.

Br. Leonardo je del Provinci brezmadežnega spo-
četja manjših bratov iz Salerno (Italija).

,OD MINSKEGA POLJA DO MOLITVE': PRAZNOVANJE JEZUSOVEGA KRSTA SE VRAČA V FRANČIŠKANSKO CERKEV OB REKI JORDAN

V nedeljo, 10. januarja 2021, so po štiriinpetde-
setih letih in treh dneh frančiškanski bratje iz
Kustodije Svete dežele znova obhajali mašo v
cerkvi sv. Janeza Krstnika v kraju Qasr Al-Yahud, na
obrežju reke Jordan, krščanskem kraju, ki je spomin-
sko obeležje Jezusovega krsta.

Bogoslužje se je začelo s procesijo frančikanov, ki
so iz grško-pravoslavne samostana svetega Janeza
prišli na frančiškansko ozemlje nedaleč od rečnega
obrežja, kjer je bila sveta maša. Pred obhajanjem evha-
ristije je duhovnik župnije v Jerihi br. Mario Hadchity
pozdravil brate in kustosa Svete dežele, br. Francesca
Pattona. »Presrečni smo, da se je Kustodija Svete de-
žele po več kot pol stoletja z Božjo pomočjo lahko

vrnila v latinsko cerkev sv. Janeza Krstnika,« je dejal
br. Mario. »Naj bo to kraj, kjer se bodo vsi, ki bodo
vstopili, srečali z božjo milostjo.« Potem ko je kustos
poljubil križ in so pokadili, je ta slovesno vstopil, sam
odprl vrata kraja, ki je bil zaprt več kot petdeset let.

Praznovanja, ki ga je vodil kustos svete dežele,
so se udeležili apostolski nuncij v Izraelu in na Cipru
ter apostolski delegat v Jeruzalemu in Palestini, msgr.
Leopoldo Girelli, italijanski generalni konzul Giusep-
pe Fedele, španski vicekonzul Paloma Serra in pred-
stavniki izraelskih vojaških oblasti. Zaradi upoštevanja
predpisov za zaježitev koronavirusa je bilo navzočih le
približno petdeset ljudi, ki so bili razdeljeni v skupine,
med njimi pa je bila zadostna razdalja.

PISMO GENERALNEGA MINISTRA VSEM KOMISARIJEM

Prejmejo:
Provincialni ministri
Kustosi
Predsedniki fundacij
Komisarji za Sveto deželo

Dragi bratje,
Gospod naj vam podeli mir!

Včerajšnji dan je zaznamoval 600-letnico papeške bule »*His quae pro*« (14. februarja 1421), s katero je papež Martin V. ustanovil komisariate za Sveto deželo. Sveti sedež se je odločil za ta korak, da bi Red lažje izpolnil poslanstvo, ki mu je bilo nekaj manj kot stoletje prej (1342) poverjeno z bulo »*Gratias agimus*«. Starejši dokument je bil namreč naslovljen na generalnega ministra in mu je naročil, naj pošilja brate iz vseh provinc Reda v Sveto deželo z dolžnostjo, da »živijo v svetiščih in obhajajo pete maše in sveto bogoslužje«. Tako takrat kakor sedaj to nalogo, ki nam jo je zaupala vesoljna Cerkev, vztrajno izpolnjujemo sredi razmer, kjer so kristjani neznatna manjšina. Zato je pomembno, da se ohranja mednarodni značaj ustanove, da bodo dežele po vsem svetu uvidele, da jo morajo denarno podpirati verniki vsega sveta.

Kustodija je zelo posebna ustanova – je trajni misijon Reda in je najzgodnejši misijon »k Saracenom« (prim. ER XVI in LR XII). Ta misijon nam je poverila Cerkev in ga nadzira Kongregacija za vzhodne Cerkve. Kustodija je v svojem delovanju in strukturah zelo kompleksna, hkrati pa precej fleksibilna,

saj varovanje svetih krajev dopolnjuje z mnogimi programi za sprejemanje romarjev in pastoralno služenje v krajevni Cerкви. Odgovorna je za širok razpon socialnih dejavnosti (domovi za ostarele, sirotišnice, socialna stanovanja, ustvarjanje in ponudba zaposlitve za domače kristjane); za vzgojne ustanove (splošne in posebne šole, dejavnosti za otroke, prizadete v vojni); nenehno si prizadeva za pravičnost, mir in skrb za stvarstvo; za medverski dialog; za kulturno in znanstveno dejavnost (Franciščanski biblični študijski center ob skupnosti na Flagellatio in frančiškanski center za vzhodne študije v predelu Muski v Kairu); za tisk (založba Edizioni Terra Santa, ki izdaja knjige in revije) in avdio-vizualne komunikacije (Krščanski medijski center). V mednarodnem semenišču ob samostanu Presvetega Odrašenika v sklopu Kustodije stanujejo, se učijo in vzgajajo študentje teologije iz številnih provinc Reda. Kustodija se posveča misijonarski in karitativni dejavnosti tudi na tistih delih dežel, ki so jih hudo prizadele vojne in spopadi; skrbi tudi za migrante in begunce.

Ob 600-letnici ustanovitve službe komisarjev za Sveto deželo si Red šteje v čast, da je prejel lastnoroč-

no napisano pismo samega svetega očeta Frančiška in pismo prefekta Kongregacije za vzhodne Cerkve, njegove eminence kardinala Leonarda Sandrija. Pismi sta prek kustosa naslovljeni na komisarje za Sveto deželo. Ob tej priliki kot minister in služabnik celotnega bratstva našega Reda izražam najprej hvaležnost Apostolskemu sedežu, želim pa tudi opozoriti in ponovno poudariti pomen komisariatov za Sveto deželo in še posebej pomembnost komisarjev: njihovo navdušeno predanost in srčno zavzetost pri poslanstvu oznanjevanja evangelija tako Red kakor tudi vsa Cerkev zelo cenita. Najprej bi vas rad spomnil na to, kar določajo naše Splošne konstitucije: »Vse province Reda naj gojijo dejavnost komisarjev za Sveto deželo v skladu s Splošnimi statuti« (GGCC 125). Ti splošni statuti pa določajo, da »se služba komisarjev za Sveto deželo in upravljanje komisariatov ureja v skladu s Splošnimi konstitucijami in statuti« (GGSS 74 § 3).

Da bi razjasnil maloštevilne bistvene norme, ki jih najdemo v Konstitucijah in Splošnih statutih, je generalni minister skupaj z definatorji objavil Posebni statut za Komisariate za Sveto deželo, zato so ti Posebni statuti del zakonskih določb v Redu. Statuti urejajo Komisariate (ki so opredeljeni kot »entitete Reda«) in delovanje komisarjev. Določajo tudi pravila, ki jih morajo provincialni ministri upoštevati glede ustanovitve in morebitnega prenosa njihovih uradov, a prav tako tudi glede delovanja komisarjev. Posebno pozornost posvečajo uveljavljanju finančne preglednosti glede zbiranja in oddajanja papeške nabirke *Pro Terra Sancta* (nabirke za Božji grob na veliki petek) in drugih darov in donacij vernikov. Rad bi vas torej spomnil in ob tej priliki ponovno opozoril, da morajo te Statute poznati in spoštovati tako komisarji kakor tudi ministri in kustosi tistih skupnosti, znotraj katerih so komisariati ustanovljeni.

Dragi komisarji, kakor poudarja papež Frančišek v svojem pismu, ki vam ga je prek kustosa Svete dežele namenil, je vaša naloga, da »podpirate, spodbujate, izboljšujete poslanstvo Kustodije Svete dežele, ko omogočate mrežo cerkvenih, duhovnih in dobrodelnih stikov, ki se osredotočajo na deželo, kjer je živel Jezus«. Na ta način vaše delovanje postaja »seme bratstva« (Pismo papeža Frančiška, 2. februarja 2021).

Prefekt Kongregacije za vzhodne Cerkve, kardinal Leonardo Sandri, zelo močno osvetli edinstvenost delovanja komisarjev, kar se povezuje z edinstvenostjo delovanja, ki ga Kustodija predstavlja v Redu, da služijo krajevni in vesoljni Cerкви in identiteti vsakega kristjana: »Vaše delo je tesno povezano z identiteto vsakega kristjana ne glede na kraj, kjer biva ali od koder izhaja ... V tem smislu lahko vaše delo prepoznamo kot 'biser misijonov' Reda manjših bratov in dovolite, da tako rečem, tudi vesoljne Cerkve. Vi ste 'ambasadorji' svetih krajev, ki jih predstavljate širom od vzhoda do zahoda in od severa do juga. Prejeli ste poslanstvo, ki se izvršuje v krajevni Cerкви. Poklicani ste, da širite poznavanje Svete dežele, da med Božjim ljudstvom širite pobožnost do teh krajev. Vsekakor nikoli ne pozabite, da vaše delo sega prek krajevnih meja; je pravzaprav poslanstvo univerzalne značaja.«

Kardinal tudi poudari, kako je treba ta privilegij, da smo varuhi svetih krajev krščanstva, kar je zaupano našemu Redu, »izvrševati predano, pregledno, pošteno, odgovorno in da pri tem ne bi spregledali njegovo cerkveni značaj«. V istem pismu na kratko očrta našo odgovornost pri upravljanju z dobrinami, ki so nam zaupane in doda: »nujno je, da se vedno zavedamo, da so zadaj za materialnimi stvarmi, ki gredo prek naših rok in ki jih zgolj upravljamo, dejanska imena konkretnih ljudi, ki se zaradi ljubezni do Boga zane-sejo na nas« (kardinal Sandri, Pismo ob 600-letnici ustanovitve komisarjev za Sveto deželo).

Torej se vam, dragi komisarji, vice-komisarji in sodelavci, zahvaljujem za dragoceno službo, ki jo naklanjate vesoljni Cerкви s svojim delom, ki ga opravljate v podporo Kustodiji Svete dežele. Prosim, da delo nadaljujete predano in ustvarjalno še posebej zdaj med globalno izkušnjo stiske in trpljenja. Vedno ohranjajte povezanost s Kustodijo in se natančno držite vsega, kar je predpisano v Posebnih statutih, ki urejajo značaj vaše službe.

Dragi provincialni ministri in kustosi, imejte posebno skrb za prvi misijon Reda, za »biser misijonov«, kot ga tradicionalno imenujemo. Kustodija Svete dežele ima trajni pomen za Red, ker nas opominja, da je poslanstvo oznanjevanja evangelija po vsem svetu sestavni del naše istovetnosti. To je edini misijonski projekt Reda, ki nikoli ni bil in ne bo izoblikovan v teritorialno provinco na osnovi narodne pripadnosti. Vedno je ohranjal svojo izvirno istovetnost in svojo mednarodnost. Ohranja značilnosti prvotnih provinc, v katere so spadali bratje različnega izvora, ki so z življenjem dokazali svoje poslanstvo oznanjevanja evangelija v službi Cerкви in so bili provincialnemu ministru ali kustosu zaupani *ad tempus* (za nekaj časa). Prav zato vas opominjam, naj ima vsaka provinca nekaj primernih bratov za službo v Sveti deželi (GGSS 73) in naj bodo komisariati navzoči vsepovsod v Redu (GGSS 74 § 1). Prav tako vas prosim, da poznate in spoštujete Posebne statute, ki urejajo delovanje Komisariatov za Sveto deželo in službo komisarjev, da bo zaupanju Cerкви, ki ga ima do našega Reda, ustrezalo to, da smo tudi mi sami povsem vredni pristnega zaupanja.

Na vse vas, posebej pa na komisarje za Sveto deželo, na njihove pomočnike in na vse njihove sodelavce, kličem Gospodov blagoslov na priprošnje našega srafskega očeta svetega Frančiška, ki je postal romar miru na svete kraje in je oznanjal kako usmiljen je Gospod, ki se je iz ljubezni do ponižal, postal naš brat in dal svoje življenje za nas.

Gospod vas blagoslôvi

br. Michael A. Perry OFM
generalni minister in služabnik

br. Giovanni Rinaldi OFM
generalni tajnik

* GGSS – Splošni Statuti;
GGCC – Splošne konstitucije

PREDRAGI KOMISARJI SVETE DEŽELE

KONGO: 100 LET FRANČIŠKANSKE NAVZOČNOSTI (1920-2020)

Gospod naj vam podeli mir!

14. februarja 1421 je papež Martin V. z bulo »Hiis quae pro« pooblastil gvardijana na Gori Sion da postavi, odstavi in zamenja »prokuratorje ali komisarje« v krščanskih deželah, da bi sprejemali in zbirali miloščino in darove in bi skrbeli za to, kar je potrebno za podporo poslanstvu bratov v Kustodiji Svete dežele pri skrbi za svete kraje.

Prihodnjega 14. februarja bomo torej praznovali 600 let od papeške potrditve vaše ustanove, dragi komisarji Svete dežele, ki danes opravljate dragoceno in na različne načine nenadomestljivo službo: ko omogočate spoznavati Kustodijo in zelo številna področja njenega delovanja; ko spodbujate, organizirate in spremljate skupine romarjev, da obiščejo svete kraje; da promovirate vsakoletno nabirko »Za Sveto deželo« in druge oblike ekonomske podpore našega poslanstva; da pospešujete poklice za delovanje v Sveti deželi.

Kot Kustodija Svete dežele želimo proslaviti to pomembno obletnico in se zahvaliti Božji previdnosti, ki je skozi vsa ta stoletja uporabila marljivo in iznajdljivo delavnost vas, bratov komisarjev Svete dežele, pa tudi predano in pobožno velikodušnost dobrotnikov, in tako Kustodiji Svete dežele omogočila, da nadaljuje poslanstvo, ki ji ga je zaupala Cerkev. Te slovesnosti se bodo odvijale na svetih krajih, v bratskih skupnostih Kustodije in na sedežih komisariatov. Sredstva obveščanja, ki jih ima Kustodija (spletne strani, revije o Sveti deželi in Krščansko medijsko središče »Christian Media Center«), bodo pomagala ovrednotiti to obletnico.

Da bi poudarili pomen delovanja komisarjev Svete dežele in velikodušne solidarnosti dobrotnikov, določamo naslednje:

15. februar vsako leto se določi kot poseben dan molitve za dobrotnike Kustodije Svete dežele;

v tednu, ki sledi nedelji, 14. februarja 2021, na datum, ki je blizu obletnici, naj se v različnih komisariatih po svetu obhaja zahvalna slovesnost in molitev za dobrotnike Kustodije Svete dežele;

15. februarja 2021 ob 6.30 po jeruzalemskem času (5.30 po slovenskem) bom kot kustos Svete dežele vodil evharistično slavo v zahvalo za komisarje Svete dežele in za dobrotnike Kustodije Svete dežele pri Kapeli vstajenja v cerkvi Božjega groba. Da bi olajšali sodelovanje, bo to slovesnost po spletu neposredno prenašal Christian Media Center.

Lepo vas pozdravljam in se zahvaljujem Gospodu za vaš poklic in službo, ki jo opravljate kot »ambasadorji« Kustodije Svete dežele po svetu. Na priprošnje srafskega očeta svetega Frančiška, ki se je iz ljubezni do skrivnosti učlovečenja Božjega Sina za naše odrešenje kot romar podal v to Sveto deželo, naj vas Gospod napolni z vsakršnim blagoslovom.

Bratsko,

*br. Francesco Patton OFM
kustos Svete dežele*

*br. Marcelo Ariel Cichinelli OFM,
kustodijski delegat za komisarje Svete dežele*

Bratje v Kongu praznujejo 100 let frančiškanske navzočnosti v tej državi. Od leta 1920 so misijonarji različnih narodnosti in porekel (Belgijci, Hrvati, Američani, Poljaki itd.) v največjo afriško državo v različnih obdobjih in okoliščinah postopoma prinašali sporočilo svetega Frančiška Asiškega in tam ustanovili red. Najprej so bili to Belgijci leta 1920 v takratni Katangi, nato v Kasaiju, kasneje, v sedemdesetih letih pa Hrvati v Kivuju. Iz teh treh središč so se frančiškani kasneje razširili tudi na druge dele države in onkraj meja. Danes, sto let pozneje, ima Demokratična republika Kongo približno tristo petdeset bratov domačinov v dveh provincah. V Kongu danes

bratje čutijo klic, da »vrnejo dar evangelija« po vsem svetu (Belgija, Bosna, Kanada, Kongo Brazzaville, Hrvaška, Francija, Gvineja, Italija, Maroko, Mozambik, Srednjeafriška republika, Senegal, Sveta dežela, Turčija, Združene države). Praznovanje te stoletnice zahvale je potekalo vse leto 2020 v kontekstu pandemije, ki je glavne dejavnosti, načrtovane na različnih območjih, okrnila na minimum: slovesno odprtje 16. februarja 2020 v Kanzenzu, kraj prihoda in pokop prvih belgijskih misijonarjev. Zaključek stoletnice bo maja v Kolweziju.

Br. Pascal Lushuli, OFM

Št. 002/2021

Ljubljana, 26. januar 2021

Zapisnik 12. redne seje provincialnega defnitorija

Dvanajsta redna seja provincialnega defnitorija je bila v torek, 26. januarja 2021, ob 10h zaradi epidemije Covid-19 in prepovedi gibanja med regijami preko spleta.

Seje so se udeležili: p. Marjan Čuden, provincialni minister; p. dr. Robert Bahčič, vikar province; defnitoriji: p. Bernard Goličnik, p. Pavle Jakop, p. Pepi Lebreht, p. Ambrož Mušič, p. Niko Žvokelj in tajnik province p. dr. Tadej Strehovec. Seja se je začela ob 10. uri z molitvijo, ki jo je pripravil p. Pepi.

1. Sprejem zapisnika 11. redne seje provincialnega defnitorija in pregled sklepov

Provincialno vodstvo je potrdilo zapisnik 11. seje defnitorija in pregledalo sklepe.

2. Potrditev diskretov na Brezjah

Provincialno vodstvo je potrdilo p. Tadeja Ingliča in p. Tomaža Menarta za samostanska diskreta samostana Brezje.

3. Prošnja bratov z Viča za postavitve sončne elektrarne

Provincialno vodstvo je dalo dovoljenje za postavitve sončne elektrarne na Antonovem domu.

4. Popotresna škoda na cerkvi Sv. Trojice

Provincialno vodstvo se je seznanilo s posledicami nedavnega potresa na cerkvi Sv. Trojice.

5. Plenarni svet province v letu 2021

Provincialno vodstvo je sklenilo, da bo plenarni svet province v sredo, 12. maja 2021 na Viču. Tema plenarnega sveta bo romarski dom na Sveti Gori in AGRFT.

6. Sklic generalnega kapitlja reda in začetek molitve

Generalni kapitelj reda bo od 3. do 18. julija 2021 v Rimu. Geslo generalnega kapitlja je »Obnovimo našo vizijo. Objemimo našo prihodnost. »Prebudi se, ki spiš in razsvetlil te bo Kristus.« (Ef 5,14). S pepelnično sredo bomo po naših samostanih začeli z molitvijo za uspeh generalnega kapitlja.

7. Koledar province

Provincialno vodstvo je potrdilo datume naslednjih dogodkov:

- 2. februar 2021 (torek) ob 11h: Srečanje s provincialom po spletu (Zoom) ob Dnevu posvečenega življenja.
- 10. februar 2021 ob 10.30: Študijski dan za spovednike po spletu (Zoom) z naslovom: *Spravite se z Bogom* (nadškof Stres).
- Duhovne vaje na Brezjah, ki so bile predvidene za mesec februar, so prestavljene na čas od 5. do 9. aprila 2021. Voditelj duhovnih vaj bo p. Ambrož Mušič.
- 10. marec ob 10.30: Področna duhovna obnova po spletu.
- 26. maj 2021 (sreda): Dan province.
- Provincialni kapitelj 2022 bo od nedelje 27. marca do četrтка 31. marca 2022 na Viču.

Naslednja seja defnitorija bo v torek, 2. marca 2021, ob 9h v samostanu Marijinega Oznanjenja v Ljubljani oz. po spletu. Provincialno vodstvo je defnitorialno sejo zaključilo ob 13. uri s skupno molitvijo in blagoslovom.

p. Tadej Strehovec
Tajnik province

Tadej Strehovec

Št. 018/2021

Ljubljana, 2. marec 2021

Zapisnik 13. redne seje provincialnega defnitorija

Trinajsta redna seja provincialnega defnitorija je bila v torek, 2. marca 2021.

Zaradi epidemije Covid-19 je potekala preko spleta.

Seje so se udeležili: p. Marjan Čuden, provincialni minister; p. dr. Robert Bahčič, vikar province; defnitoriji: p. Bernard Goličnik, p. Pavle Jakop, p. Pepi Lebreht, p. Ambrož Mušič, p. Niko Žvokelj in tajnik province p. dr. Tadej Strehovec. Seja se je začela ob 10.30 uri z molitvijo, ki jo je pripravil p. Robert.

1. Sprejem zapisnika 12. redne seje provincialnega defnitorija

Provincialno vodstvo je potrdilo zapisnik.

2. Delovno gradivo o AGRFT in romarskem domu na Sveti Gori za plenarni svet province (12. maja 2021)

Provincial je predstavil predlog delovnega gradiva za plenarni svet province o prihodnosti AGRFT in romarskega doma na Sveti Gori.

3. Koledar province 2021

- 10. marec (sreda) ob 10.30: Področna duhovna obnova po spletu.
- 5-9. april 2021: Duhovne vaje na Brezjah (predvidene so bile za mesec februar).
- 12. maj 2021 (sreda): Plenarni svet province na Viču.
- 26. maj 2021 (sreda): Dan province.

- September 2021: Seminar o sv. Bonaventuri v Ljubljani (br. Jan Dominik Bogataj).
- Provincialni kapitelj 2022: od nedelje 27. marca do četrтка 31. marca 2022 na Viču (predvidoma).

Naslednja seja defnitorija bo v torek, 20. aprila 2021, ob 9h v samostanu Marijinega Oznanjenja v Ljubljani oz. po spletu. Provincialno vodstvo je defnitorialno sejo zaključilo ob 12.30 uri s skupno molitvijo.

p. Tadej Strehovec
Tajnik province

Tadej Strehovec

SPRAVA Z BOGOM

Sprava v tem ožjem pomeni vzpostavitev prijateljskega, prijaznega, mirnega in pozitivnega odnosa med osebami: med ljudmi ali med Bogom in človekom.

Sprava in odpuščanje

Za spravo je potrebna svobodna pobuda obeh udeležencev sprave ali pa vsaj enega od njiju. V krščanski veri je pobudnik sprave med Bogom in človekom Bog sam. Bog sprijazni svet s seboj. »Vse pa je iz Boga, ki nas je spravil s seboj po Kristusu in ki nam je dal službo sprave, tako da je bil Bog v Kristusu tisti, ki je svet spravil s seboj in jim ni zaračunal njihovih prestopkov, nam pa je zaupal besedo sprave« (2 Kor 5,18-20). Sprava ni enostransko dejanje, tudi če pobudnik sprave eden sam. Ko gre za krščansko pojmovanje, je sicer objektivno Božje delo po Kristusu (2 Kor 5,19), je pa tudi naše subjektivno razmerje, ki se ne izvršuje brez nas. Zato Pavel poziva: »Spravite se z Bogom« (2 Kor 5,20). Celotno novozavežno sporočilo je osredotočeno na sporočilo o božji ljubezni, ki se dokončno in popolno razodeva v Kristusovi smrti in s tem v spravi sveta in Boga. Iz tega se lepo vidi povezava in razlika med odpuščanjem in spravo. Od odpuščanja se torej sprava najprej razlikuje po tem, da ni samo z ene strani, ampak je obojestranska in vzajemna. Je pa sprava cilj ali krona odpuščanja. Vsaka sprava tudi ne zahteva odpuščanja. Odpuščanje je potrebno tedaj, kadar druga poravnava in odstranitev motečega nereda ni mogoča. Če gre samo za neurejene stvari na ravni materialnih dobrin, je materialne dolgove ali oškodovanja mogoče poravnati. Materialne dobrine so blago, ki je zamenljivo. Obstajajo druge vrste izgub in oškodovanj, kjer je poravnava nemogoča. To so trpljenje in smrt, ki nimajo povračila. To torej pomeni, da se v zvezi s spravo ne smemo prehitro odpovedati povračilni pravičnosti ali retribucije. Tu se vidi pravi in pozitiven smisel tako imenovanega »talionskega zakona« ali načela »zob za zob in glavo za glavo«. Slikovito povedano, ni dovoljeno za zob zahtevati celo glavo, kar maščevalnost velikokrat zahteva. Pravičnost zahteva, da sta kaznovanje in odškodnina sorazmerna krivici in škodi, ki je bila storjena.

Po drugi strani pa se zgodijo krivice, katerih posledice so tako hude, da jih ni mogoče z ničemer popraviti ali poravnati. Povrh pa bi bilo maščevalno mučenje hudodelca enako zavržno kakor je hudodelstvo samo,

zato v tej smeri ni mogoče iskati rešitve. Tu ne preostane drugega kakor odpuščanje in najprej prošnja zanj. Nobeno kaznovanje nacističnih zločincev ni bilo niti od daleč primerljivo z zločini, ki so jih zakrivali. Nobene poravnave ni moglo biti. Dilema je bila naslednja: trajno sovraštvo in maščevalnost ali odpuščanje in sprava.

Filozofi in sprava

Filozofija se vse do 18. stoletja ni ukvarjala s spravo in odpuščanjem. To je veljalo za teološko vprašanje. Povračilna pravičnost pa ne pozna odpuščanja in večina filozofov vse do modernega časa odpuščanje zavračajo. Odklanjajo maščevalnost, zahtevajo pa obče veljavno uveljavljanje načela pravičnosti, torej povračilo za storjeno škodo.

Aristotel ocenjuje odpuščanje kot hlapčevsko popustljivost in šibkost. »Blag človek ni maščevalen, ampak je bolj nagnjen k odpuščanju«.

Stoiki pa imajo odpuščanje za popuščanje čustvom in spodkopavanje vesoljnega reda in harmonije, ki ju zagotavlja stroga pravičnost.

Kant odklanja tudi pomilostitev in jo obravnava kot rušenje pravnega reda pravičnosti, ki gre na škodo tistih, ki so že bili oškodovani s tem, ko so utrpeli pravico.

Idealist Hegel, ki trdi, da je njegova filozofija samo logično razumljeno krščanstvo, postavlja vesoljno spravo vseh nasprotij za cilj svoje filozofije. Sprava pa zahteva odpuščanje.

Kierkegaardovo izhodišče je krščanska vera. Tu se pojavlja ideja, da je odpuščanje najvišja oblika svobode. Zato se zastavlja vprašanje, ali je človek sploh zmožen odpuščanja.

Heglov učenec filozof Erdmann poudarja, da je treba v izogib ponižanju krivca njegovo krivico ne samo odpustiti, temveč jo tudi pozabiti. Ljudje pa ne moremo pozabiti in zato pravimo: »Odpustim že, pozabim pa ne«. To zmore v polnosti samo Bog, ki je edini ena sama Ljubezen. »Ne samo tako, kakor je mogoče šibkemu človeku, kajti gotovo hoče popolnoma odpustiti in pozabiti samo tisti, ki je Ljubezen sama; zmore samo on, katerega volja je eno z moči in izvršiti, in kateri takrat, ko reče: hočem odpustiti in pozabiti, tudi dejansko potopi v brezno večne po-zabe.«

Najpomembnejši filozofi so obravnavali filozofsko vprašanje odpuščanja po 2. svetovni vojni. Razen Ricœurja sami Judje: H. Arendt, V. Jankélévitch, J. Derida, E. Levinas in P. Ricœur.

Hannah Arendt, filozofinja judovskega rodu, je med temi filozofsko najpomembnejša. Ni kristjanka, a visoko ceni Jezusov nauk o odpuščanju in zagovarja stališče, da religijski izvor krščanskega pojma odpuščanja nikakor ni ovira za filozofski prevzem in avtentično razumsko, filozofsko obravnavo tega pojma. Odpuščanje povezuje s človekovo sposobnostjo, da s svobodnim dejanjem postane prost od starega ponavljanja in sposoben za novi začetek. »V nasprotju z maščevanjem, ki je naravna, samodejna reakcija na prestop in ki ga je zaradi nepovratnosti postopka akcije mogoče pričakovati in celo izračunati, dejanja odpuščanja ni mogoče nikoli napovedati; je edina reakcija, ki deluje nepričakovano in tako ohrani, čeprav je reakcija, nekaj prvotnega značaja akcije. Z drugimi besedami, odpuščanje je edina reakcija, ki ne reagira samó, ampak deluje na novo in nepričakovano, nepogojeno z dejanjem, ki ga je izzvalo, in torej osvobaja od posledic tako tistega, ki odpušča, kakor tistega, ki mu je odpuščeno. Svoboda, ki jo vsebujejo Jezusovi nauki o odpuščanju, je svoboda od maščevanja, ki zapira tako storilca kakor žrtev v neizprosni avtomatizem procesa akcije, ki ga po sebi ni treba nikoli končati«.

Vladimir Jankélévitch izstopa med povojnimi misleci, ki so pisali o odpuščanju, po tem, da najprej zagovarja čisto, nepogojeno in zastonsko ljubezen in zastonsko »čisto odpuščanje«, ki ga razlikuje od

zainteresiranega, preračunljivega »nečistega odpuščanja«. Je pa skupaj z zastonsko ljubeznijo smisel sicer nesmiselnega življenja in moralna norma vsega delovanja. A Jankélévitch tudi za ta povsem zastonski in milosten dar odpuščanja postavlja en pogoj: da storilec zanj prosi, Jankélévitch nekaj let pozneje in v nasprotju s prvotnimi stališči dodaja še en pogoj: da ne gre za radikalno, popolno in »nadčloveško«, satansko hudobijo. Odločno odklanja odpuščanje in zastaranje, ko gre za zločine proti človeštvu, v prvi vrsti za judovski holokavst. »Odpuščanje je umrlo v taboriščih smrti.« »Ta nenaravni zločin, ta nemotiviran zločin, ta čezmeren zločin je torej dobesedno »metafizičen« zločin /.../ Kadar neko dejanje zanika bistvo človeka kot človeka, je zastaranje, ki bi ga naj v imenu moralnosti odpustilo, v nasprotju z moralno. /.../ Pozabiti ta orjaški zločin proti človeštvu bi bil nov zločin nad človeštvom.« Človeška logika je ujeta v vezano trgovino daj – dam, v računstvo. Življenje pa se samo s to logiko ne da razumeti in zato tudi ne voditi.

Derida dvomi v možnost resničnega odpuščanja. Emanuel Lévinas o odpuščanju ne govori veliko, poudarja pa, Izrečno pa Levinas ne naredi koraka, ki ga naredi Nova zaveza, ki terja odpuščanje in daje za to zgled Boga in iz njega naredi normo tudi za človeka. Nasprotno se zdi, da tudi Levinas gleda na odpuščanje kot potuho krivici, zato vztraja pri pravičnosti in trdi, da »svet, v katerem je odpuščanje vsemogočno, postane nečloveški« (37).

Ricœur poudarja težavnost odpuščanja: ne samo praktično, ampak tudi teoretsko.

Sprava v Svetem pismu

V Stari zavezi odpuščanje ni neznano, saj ga starozavezni človek potrebuje, da sploh lahko preživi. Z Novo zavezo pa pogled na odpuščanje in spravo bistveno spremeni in postane osrednji del vsebine razodetja o Bogu.

Apostolu Pavlu tudi v tej točki dolgujemo najpomembnejša besedila. To so štiri pomembna besedila.

1. Prvo in najpomembnejše besedilo je v 2. pismu Korinčanom. »Zato: če je kdo v Kristusu, je nova stvaritev: staro je minilo, glejte, nastalo je novo. Vse pa je iz Boga, ki nas je spravil s seboj po Kristusu in ki nam je dal službo sprave, tako da je bil Bog v Kristusu tisti, ki je svet spravil s seboj in jim ni zaračunal njihovih prestopkov, nam pa je zaupal besedo sprave. Za Kristusa (V Kristusovem imenu, an Christi Statt) smo torej poslani (Nous sommes donc en ambassade pour le Christ), kakor da Bog spodbuja po nas; zaradi (v imenu) Kristusa (vas) prošimo (nous vous en supplions au nom du Christ): spravite se z Bogom. Njega, ki ni poznal greha, je zaradi nas napravil za greh, da bi mi postali Božja pravičnost v njem« (2 Kor 5, 17-21). Ključni stavek najdemo v 17. vrstici: »Če je kdo v Kristusu, je nova stvaritev.« Stara stvaritev je biti v Adamu, ko je človek v obsodbi in obsojen na smrt, nova stvaritev je »biti Božja pravičnost v Kristusu«. Zanimivo je dejstvo, da se uporablja izraz »svet« (grško kosmos), kar pomeni več kot le verniki. Kristus je v svoji smrti poskrbel za spravo za vse, ne le za tiste, ki se bodo dejansko z njim spravili, ki so »izvoljeni«. Zato obstaja služba sprave. Nam je zaupal to službo. Sprava je torej božje dejanje, zastonjsko darilo človeku, namenjeno vsem ljudem, učinkovito pa za tiste, ki verujejo. In mi smo poslanci, Kristusovi veleposlaniki te sprave.

2. Drugo pomembno besedilo je v pismu Rimljanom. Tu pa Pavel zanimivo opisuje, kakšen je človek, če ni – ali še ni – spravljen z Bogom. »Kajti ko smo bili še slabotni, je Kristus v času, ki je bil za to določen, umrl za brezbožne. Težko namreč, da bi kdo umiral za pravičnega: morda bi si kdo še upal umreti za dobrega. Bog pa izkazuje svojo ljubezen do nas s tem, da je Kristus umrl za nas, ko smo bili še grešniki. Veliko bolj bomo torej po njem rešeni jeze zdaj, ko smo opravičeni z njegovo krvjo. Kajti če smo se po smrti njegovega Sina spravili z Bogom, ko smo bili še sovražniki, bomo veliko bolj rešeni po njegovem življenju, odkar smo prišli do sprave. Pa ne samo to, ampak se celo ponasamo v Bogu po našem Gospodu Jezusu Kristusu, po katerem smo zdaj dosegli spravo« (Rim 5, 6-11).

Štiri značilnosti nespravljenega človeka so:

- (1) pomanjkanje moči, tj. »slabost, šibkost«; tak človek se ne more spraviti sam;
- (2) pomanjkanje vere ali pa oboževanje stvari, ki tega ne zaslužijo: »brezbožnost«;
- (3) pomanjkanje pravičnosti in obremenjenost s krivdo: »grešnost« (v. 8);
- (4) oddaljenost od Boga, brezbriznost in celo sovraštvo do njega: »sovražniki« (v. 10).

3. Tretji korak naredi apostol Pavel v pismu Efežanom, kjer posebej poudarja učinek Jezusove sprave za odnos med Judi in pogani. »Zdaj pa ste v Kristu-

su Jezusu vi, ki ste bili nekoč oddaljeni, po Kristusovi krvi postali bližnji. Kajti on je naš mir, on, ki je iz obeh napravil eno, s tem da je podrhl steno pregrade, to je sovraštvo, v svojem mesu. Odpravil je postavbo zapovedi v predpisih, da bi v sebi iz dveh ustvaril enega, novega človeka, ko je vzpostavil mir in po križu spravil z Bogom oba v enem telesu, ko je v svoji osebi ubil sovraštvo. Prišel je, da bi oznanil mir vam, ki ste bili daleč, in mir tistim, ki so bili blizu« (Ef 2,13-17)

Sem lahko tudi prištejemo vse druge oblike sprave med ljudmi, vsa druga družbena razlikovanja, kot so med ženskami in moškimi, med sužnji in svobodnimi, med omikanimi Grki in nekulturnimi Skiti in drugimi barbari itd. »Kjer je to, ni več ne Grka ne Juda, ne obrezanega ne neobrezanega, ne barbara ne Skita, ne sužnja ne svobodnega, ampak vse in v vseh je Kristus« (Kol 3, 11). Sprava usklajuje v skladno enotnost ne samo Boga in človeka (navpično) ampak tudi ljudi med seboj (vodoravno).

4. Končno pa v pismu Kološanom Pavel pokaže še na zadnjo, najširšo razsežnost sprave, ki jo omogoča Jezus Kristus. Ta zajema celotno stvarstvo, ves materialni in duhovni kozmos. »Bog je namreč hotel, da se je v njem naselila vsa polnost in da je po njem spravil s seboj vse stvarstvo, saj je s krvjo njegovega križa, se pravi: po njem, pomiril, kar je na zemlji in kar je v nebesih.

Protestantski razlagalci, predvsem kalvinistični, ki zagovarjajo predestinacijo, se veliko ukvarjajo z vprašanjem, ali velja sprava samo za »izvoljene«, ki verujejo, ali za vse, tudi za tiste, ki ne verujejo.)

Zaradi sprememb ali sprave postanemo nova bitja. »Torej, če je kdo v Kristusu, je novo stvarjenje; staro je prešlo, nastalo je novo« (2 Kor 5,17).

Spravo je treba oznanjati. »Bog nam je dal službo sprave« (2 Kor 5,18); »zaupal nam je sporočilo sprave« (v. 19). »Spravite se z Bogom!«

Sprava s seboj

Potreba po tej spravi – o tem nismo navajeni govoriti – prihaja od tod, da nismo samo v konfliktu z Bogom ali z drugimi, ampak smo tudi v konfliktu s seboj, namreč z različnimi težnjami v sebi.

Sprava z zgodbo mojega življenja

Sprejeti moramo, kar smo doživeli in trpeli. Šele ko smo se pripravljani sprijazniti s svojimi ranami, se te lahko spremenijo. Hildegard von Bingen govori o tem, kako je resnično človekovo poslanstvo spremeniti svoje rane v bisere. Toda to bo uspelo le, če najprej sprejemem svoje rane, svoje poškodbe kot svojo štartno pozicijo, kot svoje izhodišče in se neham ukvarjati s tem, česa vse so krivi drugi. Sprava s sabo pomeni najprej, da sprejemem svojo dosedanje zgodovino, da sprejemem vse, kar sem doživel in kar sem postal. To pomeni najprej, da sprejemem ne samo svoje sposobnosti in prednosti, ampak da hkrati sprejemem svoje omejitve, slabosti in s tem tudi napake, ki me bremenijo. Tudi če mislimo, da je že dolgo, odkar smo se sprijaznili s seboj, se lahko vedno znova zgodi, da nas nekaj razdraži zoper samega sebe in bi najraje rekel, da to ni res.

Sprava s svojo senco

Jung poudarja, da se človek vedno giblje med dvema poloma, med razumom in čustvi, med disciplino in samohotnostjo (svojevoljnostjo), med ljubeznijo in sovraštvom, med animusom in animo, med duhom in nagonom. V prvi polovici življenja še posebej razvijemo en pol, drugega pa zapostavimo. Zapostavljena polovica, navadno so to čustva in hotenja, se zato odrine v senco. Sedaj je nujno, da si tudi to priznamo in tudi to polovico sebe sprejmemo za svojo, si je ne tajimo, ampak se z njo ukvarjamo. Sprejeti senco ne pomeni, da jo spustite z vajeti, ampak predvsem, da si priznate njen obstoj in se začnete odgovorno ukvarjati z njo. Zahteva ponižnost in pogum, da odstopimo od svoje idealne podobe o sebi in se potopimo v blato lastne resničnosti.

Sprava s svojim telesom

Veliko ljudi trpi zaradi svojega telesa, ker ne izgledajo tako, kot bi si želeli. Današnja družba, ki ji je bolj malo mar za duhovno lepoto človeka, to še potencira in usmerja vso pozornost na telesni videz. Dejansko je lepota relativna. Lutka je lahko čudovita, je pa hladna in ne izraža ničesar. Lepota se pokaže, ko skozi človeka sije božja veličastnost.

Sprava s svojo krivdo

Odpustimo si lahko samo, če z vsem srcem verjamemo, da nam je Bog odpustil in da nas Bog brezpogojno sprejema. . Bog je do nas veliko bolj prizanesljiv, kot smo mi do sebe. Ker nas ima rajši, kakor imamo mi sami sebe.

»Če nas naše srce obsoja, je Bog večji od naše ga srca in ve vse« (1 Jn 3,20), pravi apostol Janez. Verjeti v Božje odpuščanje pomeni postaviti Boga na mesto našega neprizanesljivega superega. Vera v Božje odpuščanje nam mora pogled odvrniti od lastne krivde in ga usmeriti k božji usmiljenosti. Bog nam prek preroka Izaija govori: »Če so vaši grehi rdeči kakor škrlat, bodo beli kakor sneg, če so rdeči kakor bagrenina, bodo beli kakor volna« (Iz 1,18). Če nam Bog odpusti, naša krivda izgubi svojo moč, ne more nas več motiti. Začnemo lahko na novo. S seboj se spravimo, kadar sprejmemo z vedrino, česar ni mogoče spremeniti, hkrati pa imamo pogum, da spremenimo ne samo, kar je treba, ampak tudi, kar je mogoče. Kakor odpuščanje ne sme biti potuha za storjene krivice drugim, ne sme biti potuha lastni malomarnosti in zanikrnosti do sebe.

Ameriškem protestantskemu teologu Reinholdu Niebuhru pripisujejo naslednjo molitev: »Oče, daj nam pogum, da spremenimo tisto, kar je treba spremeniti, vedrino, da sprejmemo tisto, čemur ni mogoče odpomoči, in preudarnost (insight), da razločimo prvo od drugega«.

Sprava z bližnjim

Če se z bližnjim ne sprijaznimo, če mu ne odpustimo, smo še vedno obsedeni od njega, obremenjeni z njim. Nismo še svobodni za nekaj novega, ampak smo privezani na minuloost. »Kdor prime za plug in se nazaj ozira, ni pripraven za Božje kraljestvo« (Lk 9, 63). Brez sprave z drugimi ni mogoče biti Bogu všeč, kakor nas opozarja Jezus v znanem narečju: »Če torej prineseš svoj dar k oltarju in se tam spomniš, da ima tvoj brat kaj proti tebi, pusti dar tam pred oltarjem, pojdi in se najprej spravi z bratom, potem pa pridi in daruj svoj dar. Spravi se hitro s svojim nasprotnikom, dokler si z njim še na poti ...« (Mt 5, 23-25).

Grün razlikuje pet stopenj ali korakov odpuščanja. Prvi korak je v tem, da si priznam vso bolečino, ki je še vedno prisotna v meni zaradi dejanja, s katerim me je bližnji prizadel, da je ne tajim in je ne skušam potlačiti.

Drugi korak je premagovanje jeze in zamere, zaradi katere nočem imeti stika z njim. Če sem jezen, odženem drugega od sebe proč, da zame ne obstaja. Ne govorim več z njim, se ga izogibam. Hočem živeti brez njega, živeti po svoje, da ne bo vplival name, da ne bom več od njega odvisen. Zame ne obstaja več.

Tretji korak je v tem, da poskušam razumeti, kaj se je zgodilo. Kaj vse je botrovalo temu, kar se je zgodilo? V kakšnih okoliščinah mi je drugi prizadel rano? S čim natančno je zadel v moje boleče mesto? Zakaj bolečina? Ko skušam razumeti svojo rano, postanem sposoben prevzeti odgovornost zanjo, vzeti odgovornost nase. Si ne očitam, če sem bil prizadet, skušam pa tudi razumeti, kaj v meni to prizadetost povzroča in jo stopnjuje in ali je to čisto prav.

Četrty korak je odpuščanje. Opustim vso negativno energijo, ki zaradi prizadetosti in ranjenosti še vedno deluje v meni. Osvobodim se negativne vezi, ki me priklepa na drugega. Če ne odpustim, ostajam priklenjen nanj, kar mi prav nič ne koristi. Odpuščanje ne pomeni, da bom sedaj drugemu skočil za vrat in ga objemal, kakor da je bilo vse v redu. Včasih tudi po odpuščanju še vedno potrebujem razdaljo do drugega. A odločilno je, da prizadetosti ves čas ne nosim s seboj.

Peti korak bi bil nato pretvorba ran v bisere. Rana me je prisilila, da sem šel iz sebe. Postal sem svoboden. Odprla me je novemu, tudi novemu življenju. Odkril sem nove zmožnosti, ki so spale v meni. Začnem živeti na novo in drugače.

Sklep

Sprava, ki jo je Jezus Kristus izvršil na križu, ima svoj izvir v Bogu, ki odpušča zato, ker je Bog, ker ne more ne ljubiti. Tako sprava pomeni ozdravitev vseh razklanosti v ljudeh, med ljudmi in med ljudmi in Bogom. To je odrešenje: biti zedinjen z vsem, kar je.

POSVEČENO ŽIVLJENJE, KI DAJE MISLITI

Samostanska duhovna obnova - januar 2021

Za prvo duhovno obnovo v tem novem letu je bilo s strani naše province predlagano da bi razmišljali o posvečenem življenju kot tistem, ki daje misliti. Najprej seveda nam, da se zamislimo, kako ga vsakodnevno živimo. Potem pa daje naše življenje misliti tudi svetu sredi katerega živimo, molimo in delamo. Ker pa tudi vemo, da Bog vedno misli na nas, ni odveč, če se vprašamo: kaj o našem posvečenem življenju misli On, ki je vir posvečenja?

Da bomo o teh stvareh lažje razmišljali so nam kot izhodišče dane beseda papeža Frančiška iz njegove knjige *Moč poklicanosti – posvečeno življenje danes*. **Papež pravi, da misli na posvečene osebe, ki nimajo ambicioznih želja, ki ne delajo hrupa, ampak delujejo brez pripisovanja pomembnosti sebi. To so tiste osebe, ki imajo neko temeljno, bistveno ponižnost ...** (str. 18).

Vsakodnevno poslušamo od različnih »strokovnjakov«, kako je pomembno in važno da je človek uspešen, da ima ambicije, ki ga ženejo naprej, da se njegov glas sliši, itd. To naj bi človeku pomagalo, da bi se zavedal kako pomemben je v tem svetu in kaj vse zmore. In tako se ta tiha skušnjava sveta prikrade tudi med nas Bogu posvečene osebe. In tako velikokrat neopazno postaja lastna ambicija in želja po uspehu večja kakor služenje Gospodu. Ali kar je še hujše, da nekdo to opravičuje z dejstvom, da tako služi Gospodu. V resnici pa služi sebi in svojim lastnim potrebam in ciljem.

Druga skušnjava je pripisovanje pomembnosti sebi. Ta skušnjava se velikokrat kaže v besedah: »to sem jaz naredil«, »drugi ne naredijo nič, vse morem sam«, »ko sem bil jaz tam, je bilo ...«.

Ali pa misel, da bo brez mene ta župnija ali samostan propadel - da sem praktično nenadomestljiv.

Za te osebe res ne morejo veljati zgoraj omenjene papeževe beseda, da imajo neko temeljno, bistveno ponižnost.

Vsak lahko v srcu premisli in prizna, da se kdaj hote ali nehote tudi sam najde med temi osebami. Če je to prepogostokrat, lahko to postane celo temeljna življenjska naravnost in način delovanja. To pa lahko velikokrat vodi v zagrenjenost, potrtost, nevoščljivost in zavist, da nismo tako uspešni, sposobni, priljubljeni, pomembni, znani kot so drugi. Takšno primerjanje z drugimi pa ruši bratsko ljubezen in povezanost.

Pomembno vprašanje našega posvečenega življenja je: Za koga delam, za sebe ali za Boga in bližnjega?

Sv. mati Terezija je ob neki priložnosti dejala o svojih sestrah: »Mi ne delamo za nekaj, temveč za Nekoga!«

Bi lahko danes o svojih bratih podobno rekel tudi sv. Frančišek???

Naj nam daje misliti že sama beseda »posvečeno življenje«, ki mora kazati na to, da je naše življenje posvečeno Bogu. Če pa je njemu posvečeno, naj bo njemu posvečeno tudi vse naše delo, zasluge in uspehi.

V osebno razmišljanje naj nam bodo odlomki iz Frančiškovih duhovnih spodbud:

Iz 2. spodbude: Zlo lastne volje

Gospod je rekel Adamu: Od vsakega drevesa v raju jej; od drevesa spoznanja dobrega in hudega pa nikar ne jej. Od vsakega drevesa v raju je smel jesti, kajti dokler ni postal nepokoren, ni grešil. Tisti torej je od drevesa spoznanja dobrega, ki sebi prilašča svojo voljo ter se ponaša z dobrinami, ki jih Bog izreka in izvršuje v njem.

Iz 5. spodbude: Nihče naj se ne ponaša, ampak naj se hvali z Gospodovim križem

S čim se torej moreš ponašati?

Če bi bil namreč tako razgledan in moder, da bi imel vso vednost in bi znal razlagati vse vrste jezikov ter prodorno raziskovati nebeške reči, se s tem še ne bi mogel ponašati. En sam hudi duh je namreč vedel o nebeških rečeh in še sedaj ve o zemeljskih rečeh več kot vsi ljudje, čeprav bi obstajal človek, ki bi od Gospoda prejel posebno spoznanje najvišje modrosti.

Podobno bi ti nič ne koristilo, če bi bil lepši in bogatejši od vseh in bi tudi delal čudovite reči, tako da bi hude duhove izganjal; vse to bi bilo proti tebi in bi nič od tega ne pripadalo tebi ter bi se s tem prav nič ne mogel ponašati. Pač pa se lahko hvalimo s svojimi slabostmi (2 Kor 12,5) in s tem da vsak dan nosimo sveti križ našega Gospoda Jezusa Kristusa.

Iz 6. opomina: Posnemanje našega Gospoda

Za nas, Božje služabnike, je torej velika sramota, da so svetniki izvrševali dela, mi pa hočemo prejemati čast in slavo tega, da o teh delih samo beremo in jih oznanjamo.

Iz 8. opomina: Izogibanje greha zavisti

Kdorkoli torej zavida bratu zaradi dobrega, ko ga po njem Gospod izreče ali stori, se zaplete v greh bogokletstva, ker zavida samemu Najvišjemu, od katerega prihaja vsaka dobra beseda in vsako dobro dejanje.

Iz 12. opomina: Razpoznavanje Gospodovega duha

Ali ima Božji služabnik Gospodovega duha, je mogoče spoznati po temle: Če se ne povzdiguje, ko Bog po njem izvršuje kaj dobrega, zavedajoč se, da njegova človeškost vedno nasprotuje vsemu dobremu, marveč se ima v svojih očeh za slabšega in manjšega od vseh drugih ljudi.

Iz 17. opomina: Ponižni Božji služabnik

Blagor tistemu služabniku, ki se zaradi dobrega, ki ga Bog izreče in stori po njem, ne ponaša bolj kakor zaradi dobrega, ki ga Bog izreče in stori po kom drugem.

Iz 19. opomina: Dober in ponižen redovnik

Blagor služabniku, ki se nima za boljšega, kadar ga ljudje poveljujejo in povišujejo, kakor pa tedaj, kadar ga imajo za ničvrednega ter ga omalovažujejo in prezirajo. Človek namreč toliko velja, kolikor velja pred Bogom in nič več.

Iz 28. opomina: Skrivanje dobrega, da se nebi izgubilo

Blagor služabniku, ki si v nebesih zbira zaklade dobrin, katere mu nudi Gospod, in jih ne skuša razkazovati ljudem, da bi tako prejel plačilo, kajti sam Najvišji bo razkril njegova dela tistim, katerim bo hotel.

Blagor služabniku, ki ohranja Gospodove skrivnosti v svojem srcu.

KAJ JE PREMIŠLJEVANJE?

Samostanska duhovna obnova - februar 2021

Kar naprej se sprašujemo. Vam je to všeč, zbudite vprašanje več zanimanja, kot gola trditev ali indiferentna informacija, povedna, sporočilna drža? Lahko bi namreč namesto vprašanja: Kaj je premišljevanje? postavili indiferenten naslov: Premišljevanje! - niti ne v trditvi, ampak nekako nasplošno in neprizadeti z nobenim povabilom k takšnemu ali drugačnemu sodelovanju, iskanju, razmišljanju, nasprotovanju, oporekanju; ali naveličanosti in nepotrpežljivosti; ali kot odgovor na lepo priložnost, da smo zbrani ter da hočemo na tem kraju preživeti nekaj dni in se z nečim globoko in resno ukvarjati.

In še se bomo spraševali!

Naj bo to stil pričujočih duhovnih vaj, ki bi lahko imele tudi drugačno obliko. Za nekaj se je treba odločiti najprej z moje strani kot voditelja duhovnih vaj, potem pa tudi z vaše, ki morate prav v tej obliki, ki sem jo jaz izbral, sprejemati pripravljeno vsebino kot poslušalci in razmišljevalci na teh duhovnih vajah.

Zavedam se naloge, da naj bi svoje misli tako oblikoval, da ne bi bile preveč dolgočasne in zaspane. Kolkor bodo izzivalne v dobrem pomenu besede, se pravi, da bodo ne samo vabile, ampak spodbujale in silile v intenzivno premišljevanje ali zamišljenost ob obdelanih in napisanih temah, je pa druga muzika. Godli bomo vsi, verjetno vsak po svoje. In vsakomur bo njegova godba najbolj všeč. Tako je to na tem svetu.

Ako smo vsaj za gorčično zrno izkušeni v notranjem duhovnem življenju in z zahtevami tega življenja, potem nam ni nemogoče izkustveno spoznati in spoznavati, da svojega doseženega ter kvalitetnega duhovnega nivoja in ravnovesja v podarjeni ali izbojevani stopnji ne bomo mogli obdržati vsaj na isti višini in napetosti ter ga zavreti v eventuelnem nevarnem in pogubnem drsenju navzdol, kar se strašno rado zgodi vsakomur, brez kvalitetno poglobljenega in časovno kar vsakodnevnega premišljevanja, meditacije.

Zato premišljevanje ni samo duhovno gorivo, energija v svetosti takojmenovanih duhovnih poklicev na območju evangeljskih svetov, ampak je v skladu krstnih obljub ter resnega poziva k življenju v božji bližini dolžnost vseh vernikov v območju celostne evangeljske širine in vizije.

V meditaciji človek razmišlja o razodeti božji besedi na splošno, konkretno pa o kaki resnici, skrivnosti, presežni realnosti in religioznem dogodku ter skuša ob tem, znotraj obzorij svoje religije, ne le poglobiti in razširiti svoje poglede na Boga in svet, na človeka

in smiselnost lastnega življenja, ampak tudi bivanjsko, eksistencialno okrepiti konkretno utripajoče življenje krščanskega misterija do polne možnosti njegovega notranjega razumevanja in nenehnega sprejemanja v veselju.

V premišljevanju si verujoči neprestano postavlja pred duhovne oči veselo oznanilo ter skuša s silovito močjo prodreti vanj do prenovljenega bivanjskega poistovetenja z njim; se uglasiti in ujeti v življenjski ritem njegove urejenosti in smotrnosti; se poglobiti v sam smisel dogajajočega se veselega oznanila na tem svetu ter tako uresničiti tisti preobrat svojega zgrešene pogleda, napačnega mišljenja in krivične sodbe, tisto lepo, veselo, novo usmerjenost žive spontanosti, brez katere ostaja vsako spreobrnjenje nepopolno in nedokončano, rast duhovnega življenja pa zadušena in zakrknjena ter zato nezmožna kakršnega koli pozitivnega pričevanja.

Kdor si želi z meditacijo vitalno popraviti in eksistencialno ali bivanjsko pointenziviti ter obogatiti dan, v katerega vstopa, naj ta dan že vnaprej vitalno, polnokrvno in eksistencialno ter notranje bivanjsko polno zaživi s tem, da ta dan z vsemi njegovimi tegobami, trudnostmi, veselji, potrebami in nevarnostmi potopi v vizijo in osebnostno izkustvo močne vere; se že tu srečuje s konkretnimi osebami, na katere bo čez dan verjetno naletel; tu obnovi pravilne odnose do njih: potrebno obvlada samega sebe ter vstopi v občutljivo območje pravičnosti, vljudnosti, ljubezni, potrpežljivosti, iskrenosti, spoštovanja; že tu v premišljevanju naj gleda dan v njegovih predvidljivih in nepredvidljivih napetostih, trenjih in bojih, do katerih prihaja zaradi različnih nazorskih, političnih, kulturnih, socialnih, družabnih, bratskih in drugih nasprotujočih si, drugačnih in dražjih stališč.

Vendar ni zadosti, da vse to v premišljevanju gledamo nekako že vnaprej, ampak da poln dan, v katerega vstopamo, že vnaprej načrtno in pogumno zaživimo, da do kraja znotraj vere in njenega izkustva razpustimo ves nered v sebi ter da pravilne drže ne le fiktivno in miselno, pač pa bivanjsko in občuteno obnovimo in zaživimo.

Zato je premišljevanje najbolj splošna ter za vsako bogoljubno življenje nujno potrebna meditativna molitev. Je pravzaprav temelj in notranje vezivo vsake, tudi ustne ali besedne molitve in kot vogelni kamen in obenem ponotranjena duša v svetišču duhovnega življenja.

Premišljevanje je srčika ustne molitve. Ustna molitev je zgolj blebetanje besed, pohujšljivo in spotakljivo, raztreseno in avtomatično ponavljanje molitvenih obrazcev, če se ne dogaja v zaobjemu premišljevalne molitve, meditacije.

Kaj ostane od rožnega venca, če vmes ne premišljujemo preprostih evangeljskih dogodkov in skrivnosti?

Čemu so podobne litanije, če niso njih ponavljajoči se vzkliki kot puščice, ki prodirajo oblake. Zato morajo biti izstreljene v moči naboja meditativne molitve.

Zdaj bi si upal vprašati po Jezsovem zgledu: Ste razumeli vso? Radi bi rekli, da smo. Toda počakajmo najprej, da premislimo, premeditiramo! Zato je premišljevanje podobno dvema doktorjema, ki sta se kregala, kaj je to meditacija in kaj je kontemplacija.

Rad bi vam v naslednjem posredoval njuno zgodbo. Mi bomo pa mimogrede skušali ujeti vsebino meditacije in kontemplacije, premišljevanja in zrenja.

Njunemu primeru sem bil pnca na eni izmed številnih medžupnijskih konferenc v Ljubljani. Na te konference so prihajali tudi nekateri goreči teološki profesorji, ki so menda bili vljudnostno povabljeni kot duhovniki-teoretiki med praktične pastoralne delavce; niso se jih pa bili dolžni udeleževati. Vendar je njihova navzočnost imela povezovalno poslanstvo zbliževanja teološke teorije in pastoralne prakse.

Na eni izmed takšnih konferenc se je vnela debata o razliki med meditacijo in kontemplacijo. Pa ne med teoretikom in praktikom, pač pa sta oba zastopala teorijo, čeprav je bilo splošno znano, da vsaj eden od njiju veliko bolj prakticira tako meditacijo kot kontempacijo.

Mladi doktor bogoslovja in asistent za študentsko postaralo mesta Ljubljane na eni strani je v silno povdarjenih ter z muko kovanih zlogih in izrazih, da so se mu krčili prsti na obeh rokah, kot bi imel žulj na prenapetih možganih zavedajoč se svoje avtoritete učenega doktorja med navadnimi fajmoštri in kaplani rojeval prepričevalno trditev, da je to - meditacija in kontemplacija - eno in isto z nekaterimi finesami in niansami utemeljenimi v parademokratičnih in nekoliko liberalnih medsebojnih stališčih, iz katerih pač izhajaš in jih zastopaš. Mislim, da sta se v njegove z silo sestavljene in prepotene trditve najpogostejše prepletala izraza o aktivnosti in pasivnosti, o statičnosti in dinamiki, od katerega naj bi bilo prvo bolj kot drugo in drugo manj kot prvo. Prvo je bila seveda kontemplacija, drugo pa meditacija ...

To je sprožilo na drugi strani ponižnega, bolj načitanega kot učenega, asketičnega in silno pravovernega teološkega profesorja k naravnost - pravzaprav navpičnost - vzletnemu nastopu proti nekoliko nevarnim trditvam z odločnim opozorilom: Ne, ne, gospod doktor, to ni isto! Med meditacijo in kontemplacijo je tolika razlika, kot med civilizacijo in kulturo; kot med vašo doktorsko tezo ter njeno plivkajočo oceno; kot med zgodovinskim krščanstvom in njegovo cankarjansko pojavnostjo, ki jo zagovarjate in dokazujete; kot med pisateljevanjem in umetnostjo; kot med mahanjem z

mokrim čopičem ter impresionistično mojstrovijo; kot med kokodakanjem in jajcem; kot med skušnjavo in zmago nad njo; kot med iskanjem in najdenjem; kot med potjo i ciljem; kot med Bambergerjevo ali Tomiškovno in vrhom Triglava; kot me Karavanškim predorom in Evropo; kot med hojo in Kristusom m. Hoja je meditacija, Kristus pa kontemplacija.

Zato ju moramo postaviti vsako na svoje pravo mesto in to moramo znati, dragi gospod doktor, v teoriji še bolj pa v praksi. Samo tukaj, ponavljam, gospod doktor, teorija ne pomaga dosti. Silnega pomena je praksa. Tako meditacije in kontemplacije ne postavljamo v zgolj teorijo brez neke bojazni, da bosta ostali samo nekaj lepega na papirju in na straneh nabožnih knjig, pač pa z veliko gotovostjo in zanesljivostjo v asketično in poduhovljeno prakso. Če kdo enega in drugega ne loči, je to običajno znamenje, da je nekaj usodno narobe z njegovo prakso, žal.

Vem, da mu je z vmesnimi kratkimi medklici ter sunkovitim privzidigovanjem svoje lahke teže z nič kaj udobnega sedeža v tistem prostoru na vso moč pritrdil tudi eden izmed naših sobratov, ki iz strokovno pridobljene pa zanj zanemarljive teorije, zato pa iz svoje globoke in dolgoletne prakse in izkušnje silovito ve, kaj je eno in kaj je drugo, meditacija in kontemplacija, premišljevanje in zrenje, hrepenenje po Očetu in bivanje v Očetovem naročju, biti brezdomec in živeti doma.

Joj, koliko je podob! Samo treba jih je znati brati - in razumeti je treba! Saj ravno zato premišljujemo, da bi globlje razumeli; ravno zato meditiramo, da bi bivali v kontemplaciji. Navsezadnje ravno zato delamo duhovne vaje, da bi naše življenje bilo globlje, bolj poduhovljeno; magister v noviciatu nam je ponavljal: bolj božje; v duhovni literaturi med obema vojnama so se pa izražali li: po Jezusovem Srcu ali v služenju Kristusu Kralju ter vojskovanju z njim; danes se pa vračam k staremu izrazu: meditiramo, da bi bili bolj kontemplativni v vseh dejavnostih redovnega in pastoralnega življenja. Doslednost povedanemu prenese trditev, da ne more pastoralna preokupacija opravičiti meditativne in kontemplativne umanjkanosti našega življenja in našega poslanstva.

Sadovi meditacije - premišljevanja so: prožnost, zagnatost in dejavnost v duhovnem; spoznavanje in prepričanje potrebnosti in nujnosti duhovnega v vsakem smiselnem življenju; notranje razumevanje božjega kraljestva ter domačnost evangeljskih prilik, ki govorijo zlasti o božjem kraljestvu; večje in uživajoče sprehajanje po svetopisemskih knjigah in poglavjih; kanaliziranje svojih misli in spoznanj ter tistih, ki od zunaj vznemirljivo in heretično pljusajo v naš kanon, ki je identičen s splošno sprejetim; vodniške, orientacijske in avtoritativne sposobnosti vodenja večjih in manjših skupin v silno sporočilnem in skoraj redno prijetno zapeljivem pragozdu in labirintu vsemogočih zmotnih trditev, smeri, poti, razpotij in gibanj; življenjsko, zavzeto, vztrajno, rastoče in prekipeljavajoče iskateljstvo Boga v sebi, v sočloveku, v naravi in vesolju ter potapljanje v neizmerne vendar prijetne velike vode njegovih skrivnosti. Ali še bolj doma če: sadovi premišljevanja so izorane, izkrčene in posejane njive;

oplete in zalite gredice; otrebljene, obrezane in privezane mla dike; v nemirajoče pričakovanje jutranjega vzhoda veličastnega sonca; večerna ograda z devetindevedesetimi ovcicami, ki se niso izgubile ter nočno iskanje stote, ki je zašla... In še bi lahko naštevali.

Morda sem hote izpustil še en sad ali eno podobo premišljevanja nja, ki mi je vedno pred očmi, ne vem pa, kam bi jo del. Mogoče je res na jpopolnejša podoba tega, kar naj bi se dogajalo v premišljevanju, je pa v njej težava, ki je mogoče res bolj teoretična, bolj papirnata ali slovnična kot pa realna. Gre za hojo za Kristusom - Immitatio Christi! Ni lepše in važnejše dejavnosti, kot je hoja za Kristusom. To je zelo lepo, sprejemljivo in prijetno povedano, obenem pa izraža tisto dejavnost, kateri lahko prilijemo in z njo izmerimo vsako drugo. Toda eno napako ima: Postavlja nas v stalno oddaljenost in odmaknjenost od Kristusa. Če namreč hodiš za nekom, nisi nikdar zraven njega, z njim vstric, ampak si vedno v oddaljenosti od njega, vedno za njim. Če naj bi se to nadaljevalo brezupno in v nedogled, potem hodi-mo neprestano vstric z obupom in nesmisлом.

Tako nekateri slikajo srečo v tem življenju: neprestano si za njo, neprestano jo loviš, kar naprej se ženeš za njo, ta je pa vedno v enaki oddaljenosti, vedno nedosegljiva; ko misliš, da jo boš vlovil, ostaneš praznih rok. S izifovo delo! - Kot bi vlival vodo v posodo brez dna. Nikdar je ne boš napolnil.

Sveti Frančišek jo pa je. Toda temu sodu je najprej izdelal okorno, nestrokovno pa trdno dno. Potem ga je napolnil s svojimi sadovi, ki jih najlepše izraža zadnja primera: Hoja za Kristusom. Po frančiškovem zgledu moramo pravzaprav to hojo nekoliko popraviti. Ja, za mnoge je res prostorsko in časovno vzeto ta hoja za Kristusom, za Frančiška pa je veljalo in velja: s Kristusom! V tem se sv. Frančišek izenahuje s sv. Pavlom: Meni je pa življenje Kristus!

Hoja za Kristusom se hoče izogniti tej napaki, je ne upošteva in je tudi ne sme. Hoja za Kristusom hoče povedati na poseben način, kako naj Kristusa posnemamo, ali kako naj hodimo po njegovih poteh, pa ne v oddaljenost od njega, pač pa z njim in v njem in po njem. Naša hoja za Kristusom je neprestano približevanje nje Kristusu, v tej hoji mu postajamo vedno bolj podobni, po sv. Pavlu smo vedno bolj On, ko mi izginjamo z enako intenziteto kot stopamo vanj. Prav zato se je vredno ustaviti ob tej podobi, ki najlepše izraža našo dejavnost, ko hočemo ponazoriti samo premišljevanje. Hoja za Kristusom je najbolj dejavno in najučinkovitejše premišljevanje ali meditacija.

Vrsta dejavnosti ali če hočete sadov meditacije, premišljevanja, je dolga. Morali smo jo končati, vendar z dodatkom, da bi lahko še naštevati. Piko smo pa postavili šele po zadnji podobi Hoji za Kristusom. Zdi se mi, da smo tako premišljevanje zaokrožili.

Ko pa govorimo o kontemplaciji ter o sadovih kontemplacije ali zrenja ali bivanja z Bogom in v Bogu, je pa drugače; nimaš pravzaprav kaj naštevati in hudo bi bilo, če bi to morali, saj je v enem vse. Lahko samo ponovimo: M.i v Bogu in Bog v nas!

V kontemplaciji smo na cilju, ki ni mirujoče tanje, pač pa silna aktivnost in po svetem Janezu prekipe-

vajoča polnost življenja, ki jo izraža zrenje Boga in skrivnosti znotraj troedinega Boga. To je vedno presenečujoča polna aktivnost in kipenje življenja, ki ga bomo deležni v najintenzivnejši meri, ko bomo prosti vseh telesnih in duševnih motenj ter bo Bog edini in vseobsegajoči ter vse napolnjujoči predmet našega spoznavanja, večnega življenja in neskončna polnost ljubezni. To bo nekaj tako stvarnega in otipljivega, kot je na tem svetu sodelovanje z božjim stvariteljstvom v rojevanju novih bitij, novih ljudi v telesnem ali duhovnem svetu.

Še ena ponazarjujoča podoba obojega, meditacije in kontemplacije! Romanje v Rim! Navajam jo prevsem zaradi globljega in nazornejšega razumevanja zlasti kontemplacije, ne pa zaradi propagande romanja samega, ki bi za marsikogar bilo vabljivejše, kot je iskanje smisla premišljevanja in zrenja.

Priprave na romanje, zbiranje raznih listin, dovoljenj in sredstev; potem romanje samo, veselje in dogodivščine na njem; umetniška vzhičenost, nenasitnost pa vendar polnost; spoznavanje novih dobrih ljudi, pridobivanje novih znancev in prijateljev; obisk vsaj štirih najvažnejših bazilik; srečanje s svetim očetom itd. glejte: to je meditatio, premišljevanje in pojasnilo le-tega v podobi.

Romamali, premišljevali smo zato, da bi prišli v Rim, na cilj, da bi vstopili v kontemplacijo. Tam bo šele polnost veselja. To ne bo zaprtost v nek bivanjski pač prav še tako udoben in lep prostor z vsemogočimi jedili in pijačami ali zgolj pastoralno zasičenostjo, pač pa spoznavanje mesta samega, njegovega življenja in utripa, njegovih zanimivosti in posebnosti, njegovega poganskega sveta in močnih začetkov krščanstva. Vedno nekaj novega, vedno nekaj presenečujočega in nikdar končanega.

Da dejavnost, iskanje, spoznavanje, simpatije, ljubezen do novih vrednot - vse to ponazarja zrenje - kontemplacijo. Mesta ne spoznavamo zgolj informativno ali študijsko, po pripovedovanju tistih, ki so že bili tam, pač pa neposredno: sami gledamo, vidimo, poslušamo, tipamo, enostavno smo tam, smo navzoči, zremo, doživljamo. To pa ni mir v brezdelju, pač pa vedno novi aktivni in vedno znova osrečujoči mir v pričakovanju, doživljanju in odkrivanju vedno novega, vedno polnejšega in lepšega življenja brez vsake bojazni in vznemirljivosti.

Potom meditacije doseči in preiti v kontemplacijo, to je, zgleda, naša življenjska naloga. Če je življenjska naloga, potem se je bomo morali učiti celo življenje, se v njej spopolnjevati od stopnje do stopnje, polagoma in plivkajoče, korak naprej in pol koraka nazaj, spotakljivo čez razne ovire ali pa v bliskovitem trenutku, če nas zadene silen udar božanske na petosti.

Je ta napetost toliko močna, da bo prežgala tvojo preslabotno in preutrujeno inštalacijo prešibkega profila.

Če si poslušal strokovnjake s tega področja in jim še vedno rad prisluhneš, potem se ne boj. Tvoje amatersko začudenje spriči toliko ukroćene nabitosti božje moči bo presijala mehka in prijetna luč, v kateri boš lahko delal z užitkom ter počival sladko.

SREČANJE BRATOV NA SVEČNICO PO ZOOMU

Morda kdo misli - to, da sem frančiškan, je že dovolj. Bogu sem naredil uslugo, da sem postal redovnik. Kaj je več od tega? V evangeliju pravi Jezus: »Niste vi mene izvolili, ampak sem jaz vas izvolil« (Jn 15,16). Te evangelijske besede nas spominjajo, da je naša poklicanost dar Boga.

Danes na praznik svečnice se bomo za ta dar zahvalili. Pomislimo nazaj. Bog nas je poklical v posvečeno življenje z besedami: »Če hočeš«. Tako kliče še danes. Hoče samo prostovoljce. Dan posvečenega življenja, ko obnovljamo svojo poklicanost, sprašuje: »Ali si še prostovoljec v Gospodovem vinogradu?«

Jezus ne želi sebičnih redovnikov, ki hodijo za lastnim jazom, niti slabotnih redovnikov, brezvoljnih redovnikov, daljinsko vodenih redovnikov, ki niso ustvarjalni, ki niso svobodni.

Ko nas Jezus kliče, nas kliče k svobodi. Kako se pride do te svobode? Najprej v pogovoru z Bogom v svoji vesti. Če redovnik ne govori z Bogom, če ne posluša Boga v svoji vesti, ni svoboden. Zato prisluhnimo svoji vesti, kjer se obnavlja naš klic. Naša vest je naša Porciunkola. Vest je notranji prostor, v katerem prisluhnemo dobremu, prisluhnemo Božji besedi. Je notranji prostor mojega odnosa z Njim, ki govori mojemu srcu. Svoje vesti ne ravnajmo po občutku, ampak po Resnici. Iz smeri Resnice še vedno prihaja vabilo, ki obnavlja našo poklicanost.

Preverimo svoj poklic. Ali ni postal preveč mirujoč? Poklic frančiškana sredi sveta ni nikoli mirujoč: ne izčrpava se v golem spolnjevanju službenih obveznosti in reda, ki se ga držimo v zavesti, da smo izpolnili svojo dolžnost. Gre za nemir poklica, ki želi »več«. Želimo več, zato želimo biti nemirni, dokler se naše srce ne spočije v Bogu.

Ko je manjši brat preverjal svoj poklic, se mu je zadelo, da ga je vzel preveč zares in je godrnjal: »Ljudje zahtevajo vedno več. Kako dolgo jim bom še dajal?« Notranji glas mu je prigovarjal: »Daj jim tako dolgo, dokler boš sam prejemal od Vsemogočnega. Če bo On nehal, potem lahko nehaš tudi ti!« Tedaj je spoznal, da čas, ljubezen in vse kar je dal ljudem, ni bilo njegovo. Odtlej je dajal še več, kakor je dajal dotlej. Znamenje elana duhovnega poklica ni samo nemir, ampak tudi razdajanje, ki ne trguje in nikoli ne reče dovolj.

Poleg vseh kriz se danes govori tudi o krizi tistih, ki jih je Bog poklical v redovništvo. Ali res ne poznamo več poti?

Kakšna naj bo pravzaprav vloga krščanskega redovnika v svetu, ki ni več krščanski, v neki Evropi, ki je iz svojega statuta izbrisala svoje krščanske korenine?

Pisatelj Rebula pravi: odgovor bi se moral glasiti: redovnik naj se mirno še naprej posveća temu, za kar je bil poklican in nikakor ni področje tega sveta - ne politike ne gospodarstva ne kulture, ampak vere v Boga, v Kristusa, v poslanstvo Cerkve. Naj bo za ljudi, toda Božji, naj bo sredi sveta, vendar čist, miren in dober, da bo lahko gledal Boga in bil za ta svet njegov odsev: »Blagor čistim v srcu, kajti Boga bodo gledali!« (Mt 5,8).

Kaj pa če duhovni poklic zabrede v krizo identitete? Kdo smo mi? Redovnica sveta Terezija Deteta Jezusa je zapisala: »V srcu Cerkve bom ljubezen!« To je najlepša opredelitev redovnega življenja, lepa pa je tudi misel blaženega Janeza Pavla II.: »Redovništvo je dejanska sled, ki jo Trojica pušča v zgodovini, da bi ljudje mogli opaziti mik in domotožje po Božji lepoti!«

Brat, obnovljaj svoj poklic, da ne bo svet prikrajšan za lepoto Boga, hodi po sledi sv. Trojice, da boš s to hojo drugim kazal pot. Živi obljube, da boš svoboden. Bodi ljubezen v srcu Cerkve.

Dobri Bog, Dobri Oče!
Danes je dan posvečenega življenja,
dan bratske ljubezni in veselja.

Nebeški Oče,
vsi smo enako ljubljani, obsijani ...

Blagoslovi nas!
Blagoslovi našo redovno obleko,
da je ne bomo nosili samo navzven,
ampak tudi navznoter,
blagoslovi naše skupnosti,
da v naših odnosih ne bo prevladovala črka,
ampak Duh in življenje,
blagoslovi nas,
da bomo napredovali po poti
posvečenega življenja.

Blagoslovi, dobri Oče,
naša življenja!

Blagoslovi vse brate province,
blagoslovi naše redovne obljube,
da z darom pokorščine, uboštva, čistosti,
služenja in molitve
postanemo za ves svet mali sončni žarki
tvojega velikega Sonca ljubezni.

VOŠČILO P. ZDRAVKU ZA 80 LET

Dragi in spoštovani p. Zdravko.

Pater je beseda za očeta v slovenskem jeziku, ki ga tako zelo ljubiš.

Oče je edina prava beseda, da te z njo smem nagovoriti ob tvoji 80-letnici življenja.

Oče, je tisti, ki ljubi svojo nevesto, njene otroke, jih vzgaja, spodbuja in opominja. Oče je tisti, ki gradi in vzdržuje hišo. Oče je tisti, ki zasadi drevo, ga neguje, obrezuje in obira sadove. Oče je tisti, ki ga sveto pismo blagruje, ko vidi otroke svojih otrok.

Mnoge si srečal v življenju, ne le srečal, temveč doživel in jih mnoge še doživljaš. Mnogi smo imeli blagoslov, da smo Te lahko srečali in te še srečujemo.

Srečujemo se po Tvojih korakih, ki jih je brez števila. Tvoji koraki, ki Te vodijo po poteh bližine do sočloveka.

Srečujemo Te po tvojih besedah, izrečenih in zapisanih, ki nas spodbujajo, spominjajo, pomirjajo, opominjajo in blagoslavljaajo. Besede, ki Tebi in nam pomagajo, da smo bližje.

Srečujemo se po Tvojih blagoslovih in zakramentih, ki nam jih po svojih posvečenih rokah deliš. Le Bog ve, koliko blagoslov si podelil pravkar rojenim, koliko tistim, ki so se poslavljali s tega sveta.

In srečujemo se po pesmih. Po pesmih, ki jih nisi sam zapisal, temveč po pesmih, ki si jih poiskal v skrivnostnem daru drugih. Posebej smo ti hvaležni, da si v svoji predanosti pred 40 leti zaznal in spodbudil takratne mlade župnije Vič, da smo se zbirali pri petju in kasneje živeli svoje poslanstvo vokalne skupine Gloria.

Spoštovani p. Zdravko. Zahvaljujemo se Ti kot duhovnemu očetu naše župnije, ki Ti je prav posebej ljuba. Zahvaljujemo se Tebi, zvestemu spremljevalcu nas župljanov.

Zahvaljujemo se za to, da je dobri Bog nam in Tebi naklonil čas, ki smo ga preživljali in upam, da ga bomo še dolgo lahko preživljali skupaj.

Hvaležni smo Bogu, da se lahko srečujemo po Tvojih korakih, besedah in predvsem po Tvojih blagoslovih, ki so rodili bogate sadove.

Naj Te Gospod še naprej podpira na tvojih poteh in Ti nakloni zdravja v krogu svojih dragih.

*Valentin Sojar
Župnija sv. Antona Padovanskega,
Ljubljana Vič, 7. 3. 2021*

NA VIČU PRAZNOVALI 80 LET ŽIVLJENJA P. ZDRAVKA

Ob vseh pastoralnih dejavnosti v župniji po Zoomu (pastorala na daljavo), ki nam jih je prinesla epidemija novega koronavirusa Covid-19, smo se v nedeljo, 7. marca 2021, pri župnijski sv. maši zahvalili Bogu za 80 let življenja p. Zdravka.

P. Zdravko je veselega in vedrega srca praznoval svoj življenjski jubilej z brati in župljani ter ob tem obujal spomine na prehojeno pot. Poudaril je, da mu nikoli ni bilo žal, da je izbral to pot, čeprav ga je zanimalo še kaj drugega, npr. zgodovina, literatura, narava. Ob tem je dodal: »Ko bi mladi fantje vedeli, kako je duhovniški poklic lep in poln smisla, čeprav ne brez težav, bi nam ne manjkalo duhovnih poklicev.«

Mladost

In potem je jubilant takole nizal spomine na prehojeno pot: »Moja pot se je začela v leseni kmečki hiši v majhni vasi s šestimi domačijami v Breznu v župniji Vitanje. Starša oče Franc in mati Matilda sta mene in sestro dvojčico Marijo sprejela na prvi postni (kvatni) petek, 7. marca 1941, ob 3. uri zjutraj. Poleg staršev so že bili na svetu bratje in sestre: Cilka, Stanko, Helena, Leopold in Franc. Število sedem pomeni polnost. Krščena sva bila seveda še isti dan.

Otroške igre, osnovna šola in kmečko delo so se prepletali in hitro minili. Potem smo iskali priložnostne zaposlitve v gozdu, pri popravljanju cest, nabirali smo maline in kumino za prodajo, pomagali sosedom pri kmečkem delu.

Prišel je čas obveznega vojaškega roka, in sicer sem ga dve leti služil v Kolašinu v Črni gori (1962/63). Lep spomin: Ko sem odhajal k vojakom, me je moja ljuba mati pokropila z blagoslovljeno vodo. Preden sem se vrnil, se je mama poslovila s tega sveta in nam zapustila v spomin rožni venec in pismo!

Odločitev za redovništvo in duhovništvo

Pater Zdravko: »Potem sem se odločil za pot duhovniškega in redovniškega življenja v Mariboru. Po letu postulata sta sledila leto noviciata v Novem mestu in tam ekonomska šola z zaključnim izpitom (1970). Nato sem se vpisal na teološko fakulteto v Ljubljani, izrekel slovesne obljube (1971) in 29. junija 1975 v Vitanju prejel mašniško posvečenje.«

V Ljubljani

»Na Vič sem bil poslan 1. oktobra istega leta za duhovnega pomočnika, naslednje leto sem bil imenovan za kaplana in leta 1980 za župnika. Moja dediščina je bila, da sem bil vaju tudi vsakdanjega dela in imel močno voljo. Na Viču je bil poudarek na poučevanju verouka (leta 1976 je bilo osnovnošolcev nad 1.200), spoznavanju župnije in župljanov ter obiskovanju oskrbovancev na Bokalcu. Posebno skrb smo posvečali fantom, ki so odšli k vojakom, z mladimi pa smo radi zahajali v planine. To so bili lepi trenutki. Za-

čele so se oblikovati različne skupine: Gloria, Ave, Vasovalci, Musica antiqua, zakonske in druge. Po 20 letih me je vodstvo province premestilo v naš samostan na Tromostovju za magistra bratov začasnimi obljubami. Poučeval sem tudi verouk in hodil v pomoč na župnije. Rad sem hodil maševati na Šmarno goro. Moja služba je trajala tri leta (1995–1998).«

V Mariboru

Jubilant p. Zdravko: »Leta 1998 me je vodstvo določilo za Maribor, kjer sem sprejel službo župnika in rektorja bazilike Matere usmiljenja. Poleg rednega župnijskega dela sem skrbel za pripravo tečajev za zaróčence in duhovno oskrbo zapornikov. Vsak teden sem bil med zaporniki nekaj ur, ob glavnih praznikih pa smo imeli tudi sveto mašo. Rad sem hodil pomagat duhovnikom v okoliške župnije ob raznih praznovanjih. Seveda smo posvečali skrb tudi bolnikom.«

Iz Šiške na Sveto goro

Jubilant: »Minilo je šest let in leta 2004 sem bil premeščen v Šiško za župnika. Ponosen sem bil na Pleč-

nikov hram. Zopet je sledilo župnijsko delo, urejanje knjižnice, arhiva. Imel sem nekaj več časa za pisanje.

Leta 2010 pa sem se poslovil od Šiške in odšel na Sveto goro za magistra novincev in spovednika. Sveta gora ima svoj čar in Primorci so upravičeno zaljubljeni v baziliko oz. romarsko pot, kamor radi romajo. Spoznaval sem vernost romarjev in ta naš najbolj zahodni del države. Čudovit je pogled tja gor, kjer kraljuje očak Triglav. Lepo delo je bilo spovedovanje romarjev. Ker pa mora človek po 70 letih kdaj tudi v ambulanto ali lekarno, sem se v dogovoru s provincialom poslovil in se vrnil v Ljubljano, kjer je vse lažje dosegljivo in tudi pot do doma je krajša.«

Spet na Viču

»Tako sem od leta 2013 spet na Viču. Obnovil sem nekatere »stezice, ki so včasih bile«, pa so se zarasle, zaznavam spremembe v župniji; nekaj znancev se je preselilo, nekaj jih je odšlo v večnost, številni pa so se odtujili Cerkvi – Bog ve zakaj. Po svojih močeh pomagam sobratom ter združujem molitev in delo. Hvaležen sem, da sem na Viču praznoval svojo 50-letnico, v Mariboru 60 in na Sveti gori 70 let in zdaj spet na Viču 80-letnico življenja.

Nikjer, kjer sem bil, se nisem branil dela, dokler so moči dopuščale: rad sem vzpostavljal stike z ljudmi, obiskoval bolnike in še kaj napisal. Pisne stike sem ohranil z domačimi in tudi s tistimi, s katerimi smo bili skupaj pri vojaki. Z osebnim študijem sem se trudil za osebno izpopolnjevanje. Večkrat sem se zamislil ob tem, kar mi je škof naročil pri posvečenju: »Umevaj, kar delaš; ravnaj se po tem, kar opravljaš; živi po skrivnosti Gospodovega križa!«

Nad mano pa je izrekel tudi prošnjo in naročilo, ko me je mazilil: »Gospod Jezus Kristus, ki ga je Oče mazilil s Svetim Duhom in z močjo, naj te varuje, da boš posvečeval krščansko ljudstvo in daroval Bogu sveto daritev!« Pomenljive besede! Bog me je varoval večjih stranpoti, zablod in nesreč, za kar sem mu iz srca hvaležen in ga še vedno vsako jutro prosim: Gospod, kakor doslej me tudi naprej varuj zmot, zablod in nezdod!

Zahvalo sem dolžan izreči Božji previdnosti, Božji Materi, sv. Antonu in angelu varuhu. Zahvalo sem dolžan staršem za življenje, bratom in sestram za lepo razumevanje, prijateljstvo in za vse pesmi, ki smo jih prepevali. Prisrčna zahvala vsem sobratom, ki so z menoj potrpežljivi in mi pomagali opravljati zaupano poslanstvo. In mnogim, premnogim sem dolžan zahvalo za sodelovanje, spremstvo, pomoč, razumevanje in za vsa srečanja, za zaupanje.

Seveda prosim tudi za odpustanje, ker nisem bil vedno tak, kot naj bi bil, in nisem izpolnil vseh pričakovanj. Če sem koga pohujšal, ga prosim, naj pozabi in odpusti, če pa sem bil komu v čem zgled, naj se tega drži. Vse pa prosim, da bi potrpežljivi z mano, ko bodo pošle moči, da bi do konca izpolnil svoje prelepo duhovniško poslanstvo. To pa je: A stare coram te et tibi ministrare! (Stati pred teboj in ti služiti!)«

p. Boštjan

OSEMDESETLETNICA P. TOMAŽA MENARTA

Tiho, neopazno je šla 2. decembra 2020 mimo osemdesetletnica p. Tomaža Menarta. Kriva je bila epidemija. Zaradi karantene ga nismo mogli obiskati in ne skupaj z njim praznovati tako častitljivega jubileja. Premalo poznam vsa obdobja njegovega življenja, da bi v tem voščilu opisal njegovo pot od rojstva do danes, bom pa nanizal nekaj utrinkov. Večina spominov na skupna leta s p. Tomažem je veselih in duhovitih. Na Viču je marsikdo od župljanov, ki ga je bolje spoznal, rekel: »Nisem vedel, da je tako družaben in tak veseljak!« Tudi sam sem ga sprva doživljal kot zadržanega, potem pa se je vtis spremenil. Nepozabne so bile naše rekreacije po kosilu ali pa zvečer v televizijski sobi, ko je pripovedoval svoje dogodivščine. P. Tomaž se rad iz srca smeje. Če ne bi bilo njega, ne bi poznal anekdot in šal iz klerikata in iz postojank kjer je živel in deloval.

Menartovi so bili v župnijski cerkvi Šentvid nad Ljubljano mežnarji. P. Tomaž je z družino zelo povezan in velikokrat je pripovedoval o svoji mami. Bila je pobožna, skrbna in nadvse modra. Marsikatero mamino modrost sem slišal skozi usta p. Tomaža in njegovega brata Janeza. P. Tomaž je bil razigran otrok in včasih je kakšno tudi ušpičil. S prijateljsko družino so pognali v tek staro parno lokomotivo. Seveda se o tem podvigu niso posvetovali z odraslimi. Otroška domišljija in ustvarjalnost jim je pomagala vse narediti tako kot je treba: močno razgreti kotel, počakali so na visok pritisk pare, premaknili so prave ročice in lokomotiva se je premaknila po tirih... Hvala Bogu se je vse dobro končalo.

Najprej je obiskoval šolo za obdelovanje kovine, kasneje pa se je odločil za redovniški in duhovniški poklic. Menda si je za enega izmed predmetov na maturi izbral vojaško obrambo. Profesor mu je rekel: »Pa kaj boš to znanje kot duhovnik potreboval?« Pa je vendarle prišlo prav, še posebej, ko je preganjal golobe z viškega zvonika.

Na začetku februarja leta 1977 sem bil kot ministrant na duhovnih vajah pri Novi Štifi. Zapadlo je več kot meter snega. P. Tomaž je bil takrat superior. V velike sani, ki so bile podobne kočiji, je vpregel konja in se odpeljal v Sodražico v trgovino. Ko je prišel nazaj je žarel od veselja. Sam je kasneje pripovedoval, da je bilo to eno najlepših doživetij njegovega življenja – snežna idila v saneh s konjsko vprego. P. Tomaž je alpski človek. Na morju ga ne boš našel. Vse dopuste preživlja v Švici pri bratu. Vsakič, ko se je vrnil, je navdušeno pripovedoval kakšen planinski raj ga je obdajal in kolikšna lepota mu je napojila dušo.

Ne vem katerega leta, za letnice sem bolj slab, pa je z dopusta pripeljal spremljevalko – Brino. Psička je bila še mladiček. Prikupna in razigrana in nikomur ni prišlo na misel, da bi ji odrekli domovanje. P. Tomaža je hitro ovila okrog prsta. Nazadnje si je izborila prostor na preprogi pri njegovi postelji. Bila sta nerazdružna. Vsem je bilo težko, ko je Brina poginila. Gospodinja Katarina je v kuhinji v spomin nanjo celo prižgala svečko.

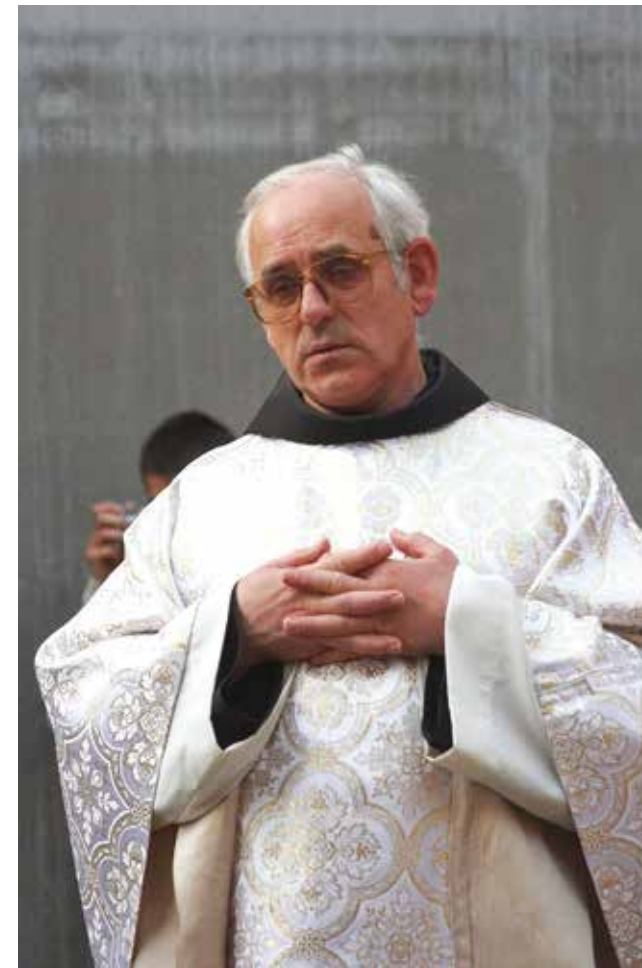
P. Tomaž ima rad živali. Kot povsod tudi na Brezjah krmi ptice, prijateljuje z vaškimi mački in pozna po imenu okoliške hišne ljubljence. Vendar veterinar ne bi bil njegov alternativni poklic. »Če ne bi bil frančiškan, bi bil pevec v operi«, je ob priliki rekel. Opero ima rad. Iz njegovo sobe so se dnevno oglašali zvoki klasike in dokler je bil v Ljubljani je redno zahajal na operne predstave. Nisem ga slišal, da bi kdaj zapel kakšno arijo, je pa lepo prepeval v cerkvi. Angelsko je zapel hvalnico velikonočni sveči ali pa praznični evangelij. Nekoliko je bil užaljen, ker p. Anton ni praznoval zlate maše. »Pa tako sem si želel zapeti evangelij kot na njegovi novi maši!« je rekel.

Ko sta z bratom Janezom križarila po Tirolski sta naletelo na vasico, ki goji tradicijo rezbarjenja. Od tam mi je p. Tomaž prinesel kipec vstalega Jezusa. Najbrž je ujel pri mojih pridigah ali kje drugje, da sem zagledan v vstalega Zveličarja in da mi njegova podoba veliko pomeni. Presenetil me je. Nisem mislil, da opazi take stvari in da je tako tenkočuten. Svojo tenkočutnost je p. Tomaž pokazal na mnoge načine. Žena, ki je imela težave v zakonu in je bila zaradi ločitve, ki je grozila, čisto na tleh, mi je povedala: »Ko mi je bilo najtežje, je p. Tomaž rekel: 'Pojdi, greva v opero, se boš malo razvedrila!'«

P. Tomaž je v mislih in pogovorih svež, celo mlad. Za svojo vitalnost skrbi z branjem, glasbo in dolgimi sprehodi. Pa seveda z molitvijo in umirjenim redovniškim in duhovniškim življenjem. Zaenkrat obveznosti na Brezjah zmore. P. Tomaž želim ti, da bi bilo tako še dolga leta!

P. Tomaž, za tvojih osemdeset let nismo mogli nazdraviti. Verjamem pa, da bomo to lahko nadoknabili letos, ko boš praznoval zlato mašo. Bogu se zahvaljujem zate, za vse kar narediš, za vse tvoje talente, dobre lastnosti, pa tudi za vse tvoje posebnosti. P. Tomaž v dobrih rokah si - pri brezjanski Mariji. Naj še posebej pozorno gleda nate, ker te potrebujemo in te imamo radi. Bodi zdrav in krepak in pogumno stopaj naproti novim jubilejem! Bog te živi!

p. Marjan Čuden

Prof. dr. Edvard Kovač, sedemdeset letnik

ŽIVLJENJE V RISU DIALOGA IN SREČEVANJ

Prof. dr. Edvard Kovač, član Upravnega odbora Slovenske matice, od 2004 tudi član Filozofskega odseka, je 7. novembra 2020 praznoval jubilejnih 70 let. Njegova življenjska pot se je začela v Gornji Radgoni, od koder prihajata tudi njegova vzornika v filozofiji Franc Veber in Anton Trstenjak. Že njegovo rojstvo je bilo zaznamovano z dialogom; rodila sta se z bratom dvojčkom, Viljemom, mednarodno priznanim onkologom, s katerim ga še danes zamenjujejo. V njuni družini je bilo šest otrok, zato je od malega razvijal odnose z drugimi, odnose v najrazličnejših odtenkih, kar ga je kasneje pripeljalo v personalistično filozofijo ter filozofijo dialoga. V njegovi družini je veliko vlogo igrala umetnost, še posebej glasba. V svet glasbe in poezije ga je uvajala starejša sestra, pianistka Ljudmila, ki živi v Ameriki.

Družina se je preselila v Maribor. Edvard je tam spoznal sinove sv. Frančiška in se leta 1966 odločil, da bo tudi sam gojil veselje, modrost in duhovnost Asiškega Ubožca, »Božjega trubadurja, ki si je zastavil za življenjsko poslanstvo bratstvo v skupnosti, prijateljstvo z vsemi ljudmi in osebno ljubeči odnos do vsega stvarstva«, mi je povedal v intervjuju za Novo revijo.

Po maturi (1970) se je vpisal na študij filozofije in teologije v Ljubljani. Na Teološki fakulteti je poleg prof. Trstenjaka spoznal še prof. Janeza Janžekoviča. Oba sta ga navduševala za poglobljen študij filozofije, ki ga je nadaljeval na Filozofski fakulteti Katoliškega inštituta v Parizu. Tam je tudi diplomiral iz filozofije z delom *Nietzschejeva tragičnost*, ki je njegova prva filozofska publikacija v slovenščini, Naše Tromostovje 1980. Leta 1981 je magistriral iz *Filozofije telesa pri Schopenhauerju in Nietzscheju*. Pravzaprav so ga k Nietzscheju pripeljali personalisti in eksistencialisti. Marcelova in Bubrova filozofija odnosa »Jaz - Ti« mu je kasneje tudi pomagala, da se je ob vrnitvi v Slovenijo leta 1986 spoprijateljil s slovenskim pisateljem in esejistom Marjanom Rožancem.

Za Edvarda Kovača je bilo pomembno srečanje s filozofom, judovsko francoskim mislecem Emmanuelom Levinasom. Njegova filozofija Drugega, ki s pogle-

dom svojega obličja izvoli bližnjega za preroško etiko, ga je prevzela. Na podlagi Levinasove filozofije je napisal doktorsko disertacijo. Veliki filozof je prišel 1987 poslušat doktorski zagovor in se prijetno začudil, kaj vse je mladi kolega našel v njegovem delu. Levinasova filozofija je dr. Kovaču utrdila tudi pot predavatelja na francosko Univerzo. Že leta 1984 je začel predavati na Filozofski fakulteti Katoliške univerze v Toulousu, kar je počel vse do lanskega pomladnega semestra.

Kot rečeno, je Emmanuel Levinasa dr. Kovač osebno poznal in ga tudi obiskoval. Čutil je poslanstvo, da Francozom in udeležencem na mednarodnih simpozijih razgrne slovensko razumevanje velikega etika 20. stoletja, na ljubljanskih fakultetah, kjer je začel predavati leta 1991, pa se je počutil kot poslanec francoske moderne filozofije. Francoska država ga je dvakrat odlikovala. Dr. Kovač o Levinasu ni le predaval, temveč je njegova dela tudi prevajal (*Etika in neskončno*, Tretji dan 1998). Njegovo temeljno etiko je strastno podajal bodočim novinarjem in kulturologom, študentom teologije, bodočim pedagogom in tudi naravo varstvenikom na Biotehnični fakulteti. Zadnje čase se umika s profesorskih katedrov, predava le še o etiki v zdravstveni negi na Zdravstveni fakulteti.

Dr. Kovač je poklicno življenje posvečal tudi lastni filozofski misli, ki temelji na francoskem personalizmu. Knjiga *Modrost Ljubezni* (Mihelač 1992) je bila takrat sveže filozofsko -- literarno dejanje, za drugo knjigo filozofskih spisov *Oddaljena bližina* (Mladinska knjiga 2000) pa je prejel Rožančevo nagrado za najboljšo esejistično zbirko leta. Zdaj se vrača k začetkom filozofije, kot sta umetnost in filozofska misel še sobivali. Tako ga vedno pogosteje zanimajo leposlovna dela in gledališke predstave, o katerih piše na esejističen način. Z nestrpnostjo pa pričakujemo tudi prevod dela Emmanuel Levinasa *Totalnost in neskončnost* (Slovenska matica) in novo knjigo filozofskih esejev, o kateri pravi, da že nastaja.

Dr. Manca Košir

P. DR. EDVARD KOVAČ, SEDEMDESETLETNIK

Vsoboto, 7. novembra 2020, je p. Edi praznoval svoj sedemdeseti jubilej. Razmere, ki so nas omejile na svoje ožje skupnosti, so onemogočile, da bi ta dogodek proslavili tako, kot bi si naš slavljeneц zaslužil, a vendarle smo v krogu samostanske družine nadvse lepo obhajali ta njegov in naš praznik. Začeli smo s slavnostnim kosilom v obednici, se nato preselili v bližnjo mladinsko dvorano, kjer smo si skupaj ogledali fotoesej utrinkov iz življenja p. Edija, ki ga je pripravil provincial p. Marjan. Tam nas je tudi presenetilo lepo voščilo, ki so ga našemu jubilarantu izrekli sodelavci radia Ognjišče, nato pa smo praznovanje še ovekovečili s skupno fotografijo na vrtu, kjer se nam je pridružil tudi novi štirinožni član skupnosti, Otto, ki je prav po zaslugi patra Edija prišel v našo sredo.

Občutek za bratske odnose je p. Edvardu položen že v zibelko, saj se je rodil kot nekaj minut starejši brat dvojček Viliju, mednarodnemu priznanemu slovenskemu onkologu, v družini s kar petimi sorojenci. Prav pri fotografiji hudomušnega pogleda bratov iz najstniških let smo se najbolj gromko zasmeli. Ta dragocena izkušnja odrasčanja v veliki družini je p. Ediju v pomoč, da se tako spretno giblje čez mirna morja, pa tudi čez čeri bratskih odnosov v skupnosti: je prvi, ki se veseli z drugimi v njihovih uspehih, opominja, ko

je kar treba popraviti, predvsem pa poskrbi, da nam nikoli ne zmanjka snovi za pogovor. Morda je prav ta postulat osebne bližine Edijeve najbolj dragocena lastnost – in četudi prav naravno izhaja iz njegovega značaja, jo nadgrajuje z intelektualno refleksijo odgovornosti drug za drugega v humanistični dediščini krščanskega personalizma in misli svojega velikega učitelja Emmanuela Levinasa: neverjetno pozorno, namreč, p. Edi skrbi, da bi nihče ne bil vsak sebi, ampak da vedno drug drugemu smo »iz obličja v obličje«.

Ob ogledu fotografij smo se spomnili tudi na pot, ki jo je opravil najprej kot študent, nato pa kot profesor filozofije, doma in v Franciji: predaval je na kar petih fakultetah, nastopil na mnogih vabljenih predavanjih, objavil nešteto intervjujev, esejev. Ne glede na vse akademske obveznosti in zadržitve, pa je p. Edi vedno ohranil čut za svoje redovniško in duhovniško poslanstvo. To dokazuje že to, da glavčina fotografij, ki so se nabrale tekom njegovega življenjskega popotovanja, prikazuje njegove postaje na redovniški poti, od noviciata do nove maše, ter mnogo slovesnosti, ki jih je vodil doslej. Navdihujoč je njegov čut za oznanjevanje Besede – s kakšno zbranostjo bere mašni evangelij, s kakšno globino ga v pridigi razlaga, kako pozoren je do občestva, ki se okoli oltarja zbira in za kako sočutnega spovednika velja.

Postaje njegovega redovnega življenja so bile: leta 1966 je vstopil v noviciat na Kostanjevici. Tam je zvedel za delo patra Stanislava Škrabca in se tudi sam začel zanimati za lepoto slovenskega jezika. A francoski kralj Karel X., ki počiva v kripti samostanske cerkve, mu je pomagal, da je kasneje odšel na študij v Francijo in potem doma širil francosko misel, za kar ga je francoska vlada dvakrat odlikovala. Potem je l. 1967 odšel za tri leta v novomeški gimnazijski klerikat. Tam je v njem pokojni pater Simon Čeh prepoznal mladega filozofa in skupaj sta brala spise Janeza Janžekoviča. Po maturi l. 1970 je odšel na 18 mesečno služenja vojaškega roka v Kraljevo. Rad je obiskoval pravoslavni samostan Žiča in v njem se je prebujal ekumenski duh. Leta 1972 je na ljubljanski Teološki fakulteti našel svojega radgonskega rojaka prof. Antona Trstenjaka in znameniti slovenski antropolog ga je dokončno utrdil v filozofskem poklicu. P. Edi je po duhovniškem posvečenju l. 1976 ostal še leto dni kaplan v Šiški, kamor se je rad vračal vsa leta svojega pariškega študija. Tam je najprej moral dokončati filozofsko fakulteto, magistrirati potem pa se lotiti teze, ki jo je l. 1987 uspešno ubranil. Vmes je že začel na povabilo frančiškanskega rektorja predavati na Katoliškem Inštitutu v Toulousu, kamor je tudi po vrnitvi v Slovenijo v pomladnem semestru redno zahajal.

Rado se govori, da je visoka izobrazba naredi duhovnika nekoliko odtujenega od ljudi, a pri Ediju se zdi, da se je zgodilo ravno obratno, njegova filozofija namreč zapušča kabinete in postaja življenjska drža do sočloveka. Sam že leta ministriram pri njegovi tradicionalni polnočnici na Rožniku in že od gimnazijskih let me močno nagovarja njegova zmožnost, da se približa tudi od Cerkve najbolj oddaljenim, ki se v tej sveti noči vzpenjo iz mesta na hrib – nagovarja s tisto bližino božiča, da je Bog postal Dete, ki je kar najbolj frančiškanska in nagovarja srca, preden nagovarja um. Kako pogrešali smo v teh časih to!

Dragemu p. Ediju, ko vstopa v novo desetletje, želimo vsi skupaj obilo Božjega blagoslova, trdnega zdravja in moči – vsem nam skupaj z njim pa, da bi nas še mnoga leta navdihoval s svojo pronicljivo mislijo, poučeval s svojo izbrano besedo in razveseljeval s svojo toplo osebno bližino, humornimi dovtipi in hudomušnim pogledom. Vemo pa tudi, in v tem času po tem še toliko bolj hrepenimo, da bomo osemdeseti jubilej praznovali vsi skupaj, z njegovo družino in mnogimi prijatelji, zdravi, in še z večjo radostjo.

Domen Iljaš

IZ NOVEGA MESTA OD SV. LENARTA

Priprava načrtov za obnovo samostana v treh fazah

Morda se komu zdi ta stavek čuden, a je resničen. Že zadnji generalni vizitator iz Splita p. Marko Mrše, je ob dejstvu, da je samostan zelo energetsko potraten. Prišel je ravno v času zamenjave novih peči in zato je bilo zelo hladno v njegovi sobi. V vizitacijsko knjigo je zapisal, da je potrebno samostan urediti. To je podkrepil tudi naš sedanji provincial p. Marjan in naložil gvardijanu in bratom v Novem mestu nalogo, da pripravimo načrte za obnovo. Gvardijan p. Tomaža se je pogumno lotil dela in izbral tri ponudbe načrtov. Na samostanskih kapitljih smo se o idejnih načrtih pogovarjali in na koncu izbrali najboljšega arhitekta, ki je začutil naše potrebe in želje. Trenutno se bližamo koncu izdelave načrta prenove v treh fazah: prva faza je vzhodni del, ki je predviden za bivanje in bo pod klavzuro; drugi del je zahodni del, ki jo namenjen knjižnici, galeriji in drugim namenom za obiskovalce in tretja faza je predvidena rekonstrukcija podstrešja za bivanje (študenti ali turisti!)

- V nastajajočem nartu so napisani cilji prenove:
- S prenovo bo dosežena boljša funkcionalna organizacija prostorov, ki se jih uredi v grozde, med njimi pa vzpostavi bolj funkcionalne povezave, ki omogočajo dostop tudi osebam na invalidskem vozičku;
 - Izboljša se manj ustrezno strukturo bivalnih celic v samostanskem delu. V strukturi je pete enoposteljnih sob s spalnim prostorom, delovno mizo, omaro in kopalnico s sanitarijami. Sanitarije so urejene skladno z veljavnimi predpisi in so primerne tudi za rabo starejših oseb in oseb z invalidskimi vozički;
 - Bolj racionalno se uredi skupne prostore samostanskih bratov;
 - Bolje se izkoristi prostorske danosti vseh izpraznjenih in praznih prostorov, še zlasti celotnega podstrešja;
 - Izboljša se energetsko gospodarnost stavbe.
- Seveda je vse povezano z velikimi finančnimi sredstvi; računamo na provinco, podjetja in obrtnike ter dobre ljudi. Verjamemo, da bomo skupaj zmogli.

Lurška devetdnevnik od blizu in na daljavo

Letošnja tradicionalna lurška devetdnevnik je bila posebna, kot je posebno leto, ki še traja in je poimenovano kar »korona leto«. Zaradi virusa in epidemije smo se navadili na komunikacijo na daljavo. Tako smo si tudi v tem duhu zamislili letošnjo lurško devetdnevnik. Potekala je pod naslovom Z Očetovim srcem; to je naslov Apostolskega pisma, ki ga je napisal papež Francišek ob razglasitvi leta sv. Jožefa, ki traja od 8. 12. 2020 do 8. 12. 2021. Tako so tudi razmišljanja bila na temo sv. Jožefa. Izbrali smo devet gostov, ki so svoje govore ali razmišljanja posneli in poslali po elektronskem naslovu; nato smo jih naložili na Youtube in jih vsak dan »odklenili« za ogled ob 18.30, nekje ob uri, ko se je v cerkvi končala sveta maša. Kdor pa je bil pri sveti maši, pa si je preko ekrana mogel ogledati posnetek kar v cerkvi. Teh je bilo malo, saj večina udeležencev pri sveti maši odšla domov in si, tako upamo, govore v miru in ob boljši slinosti ogledala doma. Tako je potekalo 9 večerov, zadnji, 10. pa je bil med nami ljubljanski nadškof in metropolit, naš p. Stane oziroma, msgr Stanislav Zore, ki nas je nagovoril, kako je Sveta družina vsem nam zgled. Naša zakristanka Ana je na podlagi številke, ki so bile prebrane na nedeljo po zaključku devetdnevnik, 14. 2., naredila statistiko udeležbe pri sveti maši in tudi, koliko je bilo ogledov preko Facebook in Youtube strani Frančiškanski samostan Novo mesto. O teh številkah, se lahko pogovarjamo in ob njih razmišljamo; dejstvo pa je, da je na ta način devetdnevnik prišla do več gledalcev in poslušalcev. Pomanjkljivost pa je v izpadu molitve rožnega venca pred sveto mašo in zaključne procesije, kar pa je resnici na ljubo osrednji ljudski pobožnosti dogajanja lurške devetdnevnik. Naj nam sv. Jožef pomaga s svojo priprošnjo, da iz te epidemije čimprej izzidemo boljši ljudje in kristjani, predvsem pa živi zdravi.

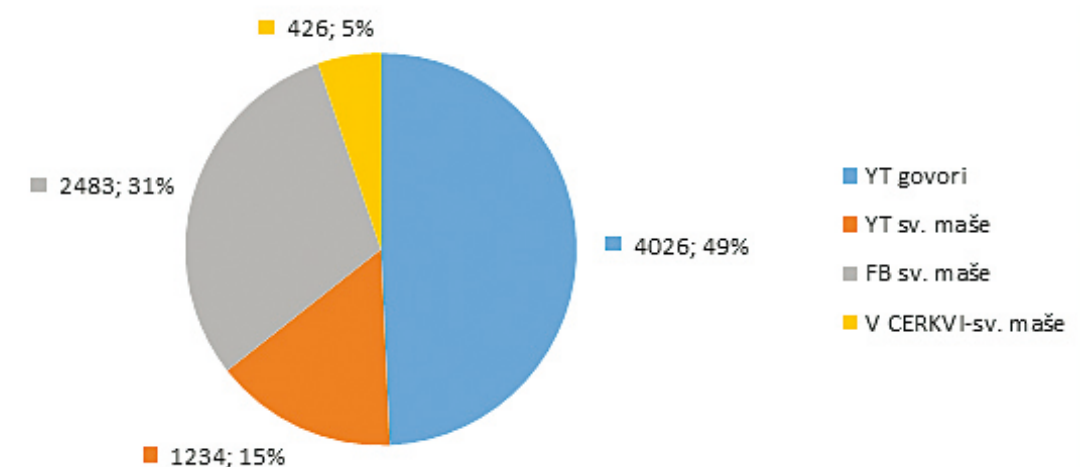
STATISTIKA udeležbe ljudstva pri LURŠKI DEVETDNEVNICI 2021

v župniji Novo mesto – Sveti Lenart (čas epidemije korone – omejitve udeležencev v cerkvi – 16 mest)

stolpec A	stolpec B	stolpec C	stolpec D	stolpec E	stolpec F
Dan	Góvori na YT FS	Sv. maša na YT FS	Sv. maša na FB FS	Udeležba pri sv. maši v cerkvi	Povprečje udeležencev po dnevih
1. dan: 2. 2. 2021, torek	283	224	411	52	242
2. dan: 3. 2. 2021, sredo	578	245	340	58	305
3. dan: 4. 2. 2021, četrtek	541	118	206	35	225
4. dan: 5. 2. 2021, petek	470	99	262	35	216
5. dan: 6. 2. 2021, sobota	463	91	150	41	186
6. dan: 7. 2. 2021, nedelja	399	76	237	56	192
7. dan: 8. 2. 2021, ponedeljek	426	98	278	41	210
8. dan: 9. 2. 2021, torek	483	149	185	27	211
9. dan: 10. 2. 2021, sredo	383	ni podatka (ni bilo zvoka)	170	34	195
10. dan: 11. 2. 2021, četrtek LURŠKA MATI BOŽJA		134	244	47	141
SKUPAJ udeležencev:	4026	1234	2483	426	8169
Povprečje vseh dni	447	137	248	42	

Pomen kratic: YT FS – YouTube : Frančiškanski samostan Novo mesto
FB FS – Facebook: Frančiškanski samostan Novo mesto

GRAF: ŠTEVILO UDELEŽENCEV POSLUŠANJA GOVOROV IN SV. MAŠ NA POSAMEZNIH KRAJIH za vseh 10 dni. Številke so vzete od nedelje, 14. februarja

IZSEKI TORTNEGA GRAFA:
góvori (YT), sv. maše (YT), sv. maše (FB), sv. maše (v cerkvi)
VELIKOST IZSEKOV TORTNEGA GRAFA:
REALNA ŠTEVILA udeležencev na posameznih krajih: 4026, 1234, 2483, 426.
Vseh udeležencev Lurške devetdnevnik od 2.2. do 14.2.2021 je bilo 8169.

Jaslice Štefana Šubica iz konca 19. stoletja

P. Robert iz Brezije je poslal fotografije jaslic, ki bi se naj nahajale pri nas. Res so bile najdene enega lepega dne v kartonasti škatli, ki je bila v stiku z vlago; notri pa so bile v časopisni papir zavite lesene figure, ki jih je verjetno izdelal Štefan Šubic, oče bratov Janeza in Jurija. Jaslice so bile mišljene kot stalne jaslice. Narejeno je ogródje iz desk, v katerem so vrezane luknje, vanje se zataknejo figure. Ker je bilo ogródje poslikano, jaslice niso potrebovale mahu, ampak samo zelenje, ki so ga postavili okrog ogródja. Piše, da so imeli namen leta 1943 jaslice restavrirati, kar pa so septembrski dogodki leta 1943 preprečili. Tako so jaslice ostale nerestavrirane do današnjih dni. So precej poškodovane, a se bo dalo popraviti in obnoviti. Na samostanskem kapitlju smo se bratje odločili, da jih damo restavrirati, kar je restavratorka Tadeja Trajkovski iz Novega mesta z veseljem sprejela, saj se je z tem umetnikom že srečala, ko je restavrirala njegove kolise Božjega groba. Upamo, da nam do obletnice 550 letnice zgraditve prvega samostana v Novega mesta to tudi uspe, kar pa bo leta 2022.

Pastorala še vedno poteka na daljavo, v cerkvi pa je kljub strogim navodilom vedno več ljudi. Želimo si, da bi tudi leto imeli praznik sv. birme in prvo obhajilo. Od oktobra do marca smo v glavnem imeli pogrebe; v aprilu pa računamo tudi na krste in v juniju na poroke. Trudimo se biti blizu Bogu in ljudem.

*Mir in dobro!
p. Krizostom*

Zgoraj: Jaslice podobarja in slikarja Štefana Šubica (1820–1884) za frančiškansko cerkev v Novem mestu. Prva garnitura: Poklonitev pastircev. – Foto: Polde Cigler. (110)

Spodaj: Šubičeve jaslice za frančiškansko cerkev v Novem mestu. Druga garnitura: Poklonitev treh kraljev. – Foto: Polde Cigler. (111)

SAMOSTAN BO BOGATEJŠI ZA NOVO DVORANO

Kmalu bo minilo leto dni, odkar frančiškanski samostan v Kamniku vodi novi gvardijan pater Ciril A. Božič. Z verniki in občani so zaradi epidemije v zadnjem letu imeli manj stika, kot bi si želeli, so pa izvedli nekaj investicij, ki se jih bodo razveselili tudi zunanji uporabniki.

Jasna Paladin

Kamnik – Del frančiškanskega samostana v Kamniku je v minulih dneh obdajal gradbeni oder, saj so delavci zamenjali še preostanek stare strešne kritine. Obnovitvena dela so bila povod za pogovor z novim gvardijanom o tem, v kakšnem stanju sicer je samostan in katerih del se še nameravajo lotiti v prihodnje.

Samostan, ki je bil frančiškanom v last vrnjen leta 1991 (takrat so se iz stavbe izselile zadnje družine), je bil leto za tem temeljito prenovljen in kot kaže zelo kakovostno, saj je stavba še danes v zelo dobrem stanju. S staro kritino je ostal prekrit le še manjši del strehe, ki pa je danes že nova. »Ker je na podstreho že pošteno zamakalo, je bil skrajni čas, da zamenjamo še preostanek stare kritine in to obnovo smo zaključili te dni. Za kritje stroškov smo imeli letos v cerkvi nekaj namenskih nabirk, ki se bodo pa morale še ponoviti, ko bo to seveda možno. Pa še kakšno posojilo bo potrebno,« nam je povedal pater Ciril A. Božič, ki je vodenje frančiškanskega samostana v Kamniku prevzel minulo pomlad in od takrat že marsikaj postoril.

V zadnjem letu so na novo prekrili tudi garažo, v cerkvi so poskrbeli za ozvočenje in novo oblaginjenje klopi, v zaključni fazi pa je ureditev dvorane v stavbi

nekdanjega gospodarskega poslopja, ki jo urejajo že nekaj let. Pred božičem so tla obdali z oblogo iz kamna, na vrsti so le še leseni deli in notranja oprema, nekatere stvari pa bodo prenesli iz zgornje dvorane v samostanu, kjer so že sedaj gostili vrsto dogodkov, a se je pogosto izkazala za premajhno. Dvorana bo končana še letos, ob odprtju pa bodo pripravili blagoslov in kulturni program.

V kamniškem samostanu sicer živijo štirje frančiškani, ki so z lokalno skupnostjo precej povezani. Tesno sodelujejo s skavti, z Društvom sv. Jakoba, vodijo družinsko katehezo, pogovore z mladimi ... Kot vsi, si želijo stikov v živo, do takrat, pa bodo z verniki komunicirali preko telefona in zooma. Vsak dan pa se vsaj nekaj ljudi udeleži jutranje in večerne svete maše ter svetega obhajila ob nedeljah dopoldne.

FOTOGRAFIJI:

Pater Ciril A. Božič v večnamenski dvorani, ki bo še letos nared za obiskovalce in prireditve. / Foto: Jasna Paladin

Januarja so na delu samostanske strehe zamenjali kritino, tako da je ta zdaj povsod nova. / Foto: Jasna Paladin

*Besedilo in fotografiji:
Jasna Paladin,
odgovorna urednica Kamničana/nke.
Podoben članek je objavila
tudi v Gorenjskem glaslu.*

petek, 5. februarja 2021 Kamničan

Samostan bo bogatejši za novo dvorano

Kmalu bo minilo leto dni, odkar frančiškanski samostan v Kamniku vodi novi gvardijan pater Ciril A. Božič. Z verniki in občani so zaradi epidemije v zadnjem letu imeli manj stika, kot bi si želeli, so pa izvedli nekaj investicij, ki se jih bodo razveselili tudi zunanji uporabniki.

JASNA PALADIN

Kamnik – Del frančiškanskega samostana v Kamniku je v minulih dneh obdajal gradbeni oder, saj so delavci zamenjali še preostanek stare strešne kritine. Obnovitvena dela so bila povod za pogovor z novim gvardijanom o tem, v kakšnem stanju sicer je samostan in katerih del se še nameravajo lotiti v prihodnje.

Samostan, ki je bil frančiškanom v last vrnjen leta 1991 (takrat so se iz stavbe izselile zadnje družine), je bil leto za tem temeljito prenovljen in kot kaže, zelo kakovostno, saj je stavba še danes v zelo dobrem stanju. S staro kritino je ostal prekrit le še manjši del strehe, ki pa je danes že nova. »Ker je na podstreho že pošteno zamakalo, je bil skrajni čas, da zamenjamo še preostanek stare kritine in to obnovo smo zaključili te dni. Za kritje stroškov smo imeli letos v cerkvi nekaj namenskih nabirk, ki se bodo pa morale še ponoviti, ko bo to seveda možno. Pa še kakšno posojilo bo potrebno,« nam je povedal pater Ciril A. Božič, ki je vodenje frančiškanskega samostana v Kamniku prevzel minulo pomlad in od takrat že marsikaj postoril.

V zadnjem letu so na novo prekrili tudi garažo, v cerkvi so poskrbeli za ozvočenje in novo oblaginjenje klopi, v zaključni fazi pa je ureditev dvorane v stavbi nekdanjega gospodarskega poslopja, ki jo urejajo že nekaj let. Pred božičem so tla obdali z oblogo iz kamna, na vrsti so le še leseni deli in notranja oprema, nekatere stvari pa bodo prenesli iz zgornje dvorane v samostanu, kjer so že sedaj gostili vrsto dogodkov, a se je pogosto izkazala za premajhno. Dvorana bo končana še letos, ob odprtju pa bodo pripravili blagoslov in kulturni program.

V kamniškem samostanu sicer živijo štirje frančiškani, ki so z lokalno skupnostjo precej povezani. Tesno sodelujejo s skavti, z Društvom sv. Jakoba, vodijo družinsko katehezo, pogovore z mladimi ... Kot vsi si želijo stikov v živo, do takrat pa bodo z verniki komunicirali po telefonu in na Zoomu. Vsak dan pa se vsaj nekaj ljudi udeleži jutranje in večerne svete maše ter svetega obhajila ob nedeljah dopoldne.

Pater Ciril A. Božič v večnamenski dvorani, ki bo še letos nared za obiskovalce in prireditve

Januarja so na delu samostanske strehe zamenjali kritino, tako da je ta zdaj povsod nova. / FOTO: JASNA PALADIN

OD DANES NA OGLED TUDI FRANČIŠKANSKE JASLICE

Obisk frančiškanske cerkve na Prešernovem trgu je v času okoli božiča in novega leta za marsikoga pravljichen prav zaradi jaslic. Letos so jih kljub epidemiji in omejitvam glede obiska postavili v razširjeni obliki.

FRANČIŠKANSKA CERKEV

Vesna Levičnik

Časopis dnevnik 24. december 2020 07:45

Če so bile jaslice v frančiškanski cerkvi na Prešernovem trgu zaradi številnih potočkov, ribnikov z zlatimi ribicami in lokomotive z vagoni, ki je vozila po pokrajini, ter tisočeri majhnih lučk pod stropom cerkve za otroke nekoč pravljичna dežela, se brat Ksaver Babnik, kot pravi, raje drži tradicije, in doda: »Pater Hadrijan je res imel smisel in veselje za postavitve jaslic, ki jih je navadno razpotegnil od kapele treh kraljev pa vse do glavnega oltarja.«

Ljudem je treba dati upanje

Letošnje leto brat Babnik, ki je zadnja leta zadolžen za postavitve jaslic, ni našel prave volje, da bi jih postavil v razširjeni obliki, kot so jih obiskovalci cerkve v prazničnem času vajeni. »A je pater Pavle vztrajal

in tako sva po prazniku Brezmadežne 8. decembra z mojo vsakoletno pomočnico začela postavljati jaslice. Prav tako me je ekipa štirih prijateljev prepričala, da je kljub vsemu ljudem treba dati upanje. Veste, nikomur ni lahko. Sploh v dneh, ki prihajajo, ko so ljudje navaženi druženja z družino, bližnjimi, prijatelji.«

Za rastline, ki jih že vsa ta leta uporablja v jaslicah, skrbi Ksaver Babnik sam in jih prinese iz vrta, ki ga vzdržuje zadaj za cerkvijo. »Palme, kaktuse in praproti kot znamenje življenja in upanja smo prinesli z dvorišča. Kot vsako leto smo tudi letos šli po mah v Gotenico, v gozdove Kočevske reke,« je razložil in se na vprašanje, kako jim je uspelo prečkati občinske meje, le nasmehnil in pogovor usmeril na dobrih 40 let staro palmo, ki jo med ogledom jaslic lahko vidite v desnem kotu zadaj. Kakšna bo usoda rastline, brat Babnik še ne ve. »Dva sva jo z loncem, ki je zaradi močnih korenin že počil, letos komaj prestavila na glavni oltar. Je pa izredno lepa, starinska palma, ki mi jo je podarila gospa Barbara Medvešek s Ciril-Methodovega trga in jo je tudi sama vzgojila,« je povedal in omenil slamo, ki so jo dobili od domžalske kmetice Tončke, od katere na glavni tržnici redno kupuje zelenjavo. Prav tako je pohvalil božične kaktuse, ki že lepo cvetijo in s katerimi bo okrasil še samo cerkev.

Od danes so jaslice v frančiškanski cerkvi na ogled tudi za javnost. (Foto: Bojan Velikonja)

Ker se mah še ni čisto posušil, brat Ksaver Babnik redno popravlja prevrnjene figure v jaslicah. (Foto: Bojan Velikonja)

Med najnovejšo in največjo figure sodi prav sveta družina. (Foto: Bojan Velikonja)

Brat Ksaver Babnik se je postavljanja jaslic lotil že 8. decembra. (Foto: Bojan Velikonja)

Letos Jezusa postavil zunaj votline

Ker se mah še suši, dnevno večkrat popravlja figure, ki se prevrnejo. »Imamo figure različnih starosti in materialov, prav tako se spreminja tudi velikost jaslic. Med najnovejšo in največjo sodi prav sveta družina. Letos sem nalašč Jezusa položil ven, izven votline. S tem sem želel simbolizirati, da je Jezus prišel v sredo med nas in za nas, da ga ni bilo strah ljudi, tako kot se tudi mi ne smemo v teh časih bati drugega,« je povedal. Med najstarejše in najdragocenejše figure sodijo pastirci in ovčke, narejeni iz lesa. Osebnost pa je bratu Babniku najbolj ljuba serija kamnitih ovčk, ki naj bi jih cerkev dobila po drugi svetovni vojni. A vedno več je plastičnih, saj jih je treba vsako leto dokupiti. »Dobijo noge in zapustijo jaslice,« je v smehu opravičil »dolgoprstneže«. »Včasih kdo vzame majhno ovčko za spomin.« Poleg ovc v jaslicah ne manjka druge živine. »Dodali smo tudi krave in konje in tako v jaslicah na skrajnem desnem robu ustvarili še slovensko podeželje.« So se pa med pastirje letos skrili tudi svetniki, ki so živeli kasneje skozi zgodovino krščanstva, zato nekako ne spadajo v jaslice. »A ker jim je bil Jezus zgled, sem menil, da je tudi njim mesto v jaslicah.« Le sveti trije kralji, ki vstopijo v zgodbo šele 6. januarja, čakajo na svoj prihod spravljeni v škatli na podstrešju.

Jaslice na ogled le do 20. ure

Bodo pa letos v ribniku ob robu jaslic manjkale zlate ribice. Žal kljub odličnemu počutju v dobrem 200 litrov velikem sodu, kamor so se po koncu »nastopanja« v jaslicah preselile, niso dolgo živele. Krivca, kot pravi sogovornik, dolgo časa niso našli. »Šele ko je usoda vzela tretjo ribico, smo ugotovili, da jih iz vode zbeza taca našega pred leti v cerkev pritepenega mačka.«

Za ogled jaslic, ki so od danes na ogled tudi za širšo javnost, gneče, kot je je vaje že nekaj desetletij, letos sogovornik ne pričakuje. »Po pravici povedano sem imel zaradi ogledov samo dodatno delo. Za opoldansko mašo sem moral ljudi prositi, da cerkev, če so prišli zgolj zaradi ogleda jaslic, zapustijo. To mi je težko, saj je prav, da je cerkev odprta za vse, zato po pravici povedano ne vem, kako bomo glede ogledov letos. Verjamem, da so ljudje dovolj odgovorni, da bodo upoštevali vsa navodila, prav tako so zaradi policijske ure ogledi časovno omejeni,« je brat Babnik povedal s kančkom grenkobe v glasu.

Dnevnik.si

P. CIRIL OBISKAL P. ERNESTA

Pater Ciril je zaradi zaprtja doma lahko po dolgem času obiskal p. Ernesta v duhovniškem domu v Ljubljani 15. februarja 2021. Na fotografiji sta p. Ernest in g. Stane Cikanek, nekdanji voditelj slovenske misije v Londonu. V roki držita spominsko

podobico + patra Lavrencija. Pater Ernest je naročil pozdrave za vse brate. Vesel bo kakšnega obiska. Je pa seveda potreben predhodni dogovor z vodstvom doma za polurni obisk.

p. Ciril A. Božič

IZ LEMONTA

V januarju in februarju smo in imeli hud mraz. Zapadlo je več kot pol metra snega. Več kot teden dni je bilo ponoči minus 25 stopinj, čez dan pa le od minus 10 do minus 15 stopinj. Polarna fronta je zajela večji del Amerike, tudi na jugu, npr. v Teksasu, kjer so imeli zaradi mraza izpad električne energije in so pokale vodovodne cevi. Milijoni ljudi so več dni ostali brez elektrike in vode. V Lemontu je največkrat snežilo tudi ob koncu tedna, tako da je bil naš dolgoletni vzdrževalec eno nedeljo v Lemontu že po tretji uri zjutraj, da je do sedme maše splužil vse ceste in parkirišča in posolil. Samo kidati sem mu malo pomagala. Letnikov kot je Stanetov, 'ne delajo več.'

V Slovenskem kulturnem centru (domu) je moral na drugo nedeljo v februarju odpasti popularni praznik kolin (še lani so prostovoljci naredili blizu 2.000 krvavic za kakih 300 gostov pri kosilu in za prodajo). Kuharica Lilijana je kulturnemu centru ponudila in organizirala peko krofov, ki so jih ljudje v domu vnaprej naročili, potem pa so jih tisto nedeljo prodajali na 'drive through' način (prevzem iz vozila). Pol ducata so jih dobili v škatlo. 900 so jih napekli! Vse je šlo.

Slomškova šola slovenskega dopolnilnega pouka, večinoma namenjena otrokom, se zbira v okleščnem številu v domu že od oktobra. Omejitve so prinesle tudi novo priložnost. Že poleti je Slomškova šola na

Sneg in Covid 19 – preizkus krpelj v spomin na misijonarja Baraga

"Trojane" v domu na pustno soboto

Zima in dom duhovnih vaj

Facebooku dobila nekaj vprašanj o možnosti učenja slovenščine za začetnike in odrasle prek interneta. Ravnateljica šole je prišla v stik z učiteljico v Kanadi, ki ima zdaj v okviru naše Slomškove šole pouk slovenskega jezika na daljavo. Dve skupini odraslih imata vsaka po petnajst odraslih učencev.

V kulturnem centru tudi še naprej vadi mladinska folklorna skupina Marelja. Mladi so zelo veseli, da se lahko družijo in so aktivni. Vodi jih mama enega od mladincev. Eden od očetov treh otrok pa se trudi zbirati skupino skavtov. Skavti so seveda najprej vsi njegovi otroci. Po intenzivnih aktivnostih na snegu so eno soboto mnogi otroci in odrasli celo prenočili v šotorih za kulturnim centrom. Tisto noč je bila zunanja temperatura nad ničlo.

V adventnem in postnem času imamo pod korom veliko škatlo, v katero zbiramo nepokvarljivo hrano za lokalni 'Food Pantry' – karitas v baptistični cerkvi v Lemontu. Poleg tega so otroci, člani 'Slovenian Catholic Children Fellowship' (Slovensko katoliško otroško društvo) s starši v adventu organizirali nakup in doniranje darilnih bonov za Kolbejevo hišo – ta skrbi za zapornike in njihove družine v Chicagu.

Diakon Janez je organiziral prevajanje člankov iz *Ave Marija koledarja* v angleščino, ki govorijo o misijonarju Frideriku Baragu in o njegovih sodelavcih. Izdajo knjige, ki naj bi bila kmalu tiskana, je podprlo tudi Ministrstvo za Slovence po svetu. Skupina diakonov v okviru nadškofije ima svojo organizacijo 'Hope is on the Way' – Upanje je že na poti. Janez je sodelavec in v Lemontu imajo izhodišče, skladišče za pripravo pošiljk potrebnim. Najpogosteje so to vedra s čistili in drugimi praktičnimi pripomočki. Potem iščejo prevoz s tovornjaki na vse konce Amerike, kjer so potrebe.

Cerkev imamo še vedno lahko odprto za nedeljsko mašo, z omejitvami kot so bile določene že junija lani. Nekateri se še vedno bojijo priti, drugi se ne bojijo več ostati doma. Nekateri so pozimi na Floridi, kjer imajo hišo ali stanovanje. Redno sv. mašo prenašamo tudi po You Tube in nekateri jo spremljajo po konferenčni telefonski liniji.

P. Bernard je prišel po novem letu iz Johnstowna (500 milj, tj. 800 km) na obisk s tremi bogoslovci iz neokatehumenske skupnosti. Fantje z vsega sveta so

v neokatehumenskih semeniščih v ZDA in za božično novoletne praznike ne morejo domov. Grede v neokatehumenske skupnosti in župnije, ki so jih pripravljene sprejeti. P. Bernard je še iz misijonskih časov v Centralni Ameriki navdušen nad neokatehumeni. V Chicagu je bilo zaradi koronavirusa vse zaprto, zato razen sprehoda po ulicah niso imeli kam iti. V stolnico jih niso spustili. Pri frančiškanih so jim izmerili temperaturo, da so potem lahko šli v knjigarno pod cerkvijo, ki je bila presenetljivo odprta. Cerkev odprejo samo za maše. P. Bernardu se je pokvaril avto na poti iz Chicaga. Z Uber prevozom (menda Uber prihaja tudi v Slovenijo) so se pripeljali nazaj v Lemont. Pred leti je p. Bernard kupil rabljen avto – sedem ali osem let star, letnik 1998, ki je imel zdaj že čez tristo tisoč prevoženih milj(!). Avta se tokrat ni dalo več popraviti. Ob tem dogodku sem se spomnil samostanskega kapitlja v Ljubljani izpred mnogih let. Skupaj s kleriki nas je bilo na kapitlju približno trideset. Na razpravo 'je prišla' tudi dotrajana vrtna kosilnica in eden od sobratov je o njej rekel, da 'ima pravico crkniti.' P. Bernard je po nasvetu na servisu poklical neko podjetje za razgradnjo vozila, ki mu je avto ne le zastoj odpeljalo, ampak je zaslužil zanj tudi tristo dolarjev; menda za dele. P. Bernard tega avta ni samo do suhega iztisnil, ampak ga je potem tudi ožgal!

p. Metod

MARIBOR

Minulo korona leto je sredi marca zaprlo tudi našo baziliko Matere Usmiljenja. Vse sv. maše smo obhajali po rednem urniku in jih prenašali preko našega YouTube kanala, v tokratnem zaprtju pa neposredno prenašamo samo dopoldansko sv. mašo ob 9. uri.

V jesenskem zaprtju za razliko od spomladanskega lahko tudi spovedujemo, vsak dan smo na voljo za spoved v času dežurstva v pisarni. Spomladi sta bili prenovljeni dve spovednici, jeseni pa še dve, tako da ima sedaj vsak od nas novo spovednico pa še za gostujoče spovednike je poskrbljeno.

Poletno odprtje je napovedovalo novo mašo, ki pa je 5. julija zaradi poslabšanih razmer nismo obhajali, bila je »samo« t.i. prva maša. Slovesnost nove maše je bila predstavljena na 4. oktober, ko pa smo se morali odpovedati vsemu druženju po maši.

V drugi polovici avgusta smo začeli z dolgo načrtovano obnovo fasade (čiščenje in impregnacija ter menjava pločevine na simsih) in menjavo oken na južni strani samostana. Zunanja dela so bila končana do konca septembra, malarijo okenskih špalet in študentskih sob pa smo opravili v začetku decembra, ko je bila večina sob praznih. V času jesenskega zaprtja je namreč večina študentov odsotnih, v domu jih je ostalo samo osem.

p. Janez Papa

POTRES POŠKODOVAL TUDI ROMARSKO CERKEV SVETE TROJICE

Današnji potres z magnitudo 6,3, ki je prizadel hrvaški kraj Petrinja, ni prizanesel niti baročni cerkvi Svete Trojice.

Potres je imel magnitudo 6,3 po Richterjevi lestvici, epicenter je bil 149 kilometrov jugovzhodno od Ljubljane oziroma spet v okolici Siska na Hrvaškem. Začutili smo ga po vsej Sloveniji.

O poškodovanih stavbah poročajo tudi iz občine **Sveta Trojica v Slovenskih goricah**. Župan **David Klobasa** je na družbenem omrežju Facebook sporočil, da je bila v današnjem potresu precej poškodovana tudi tamkajšnja cerkev.

Baročna cerkev s tremi zvoniki, ki so jo začeli postavljati že leta 1636, je največja znamenitost kraja, po

njej je naselje dobilo tudi ime. A ta priljubljeno romarska točka je v današnjem potresu utrpela posledice. Potres je povzročil pikanje sten in padanje ometa.

Klobasa ob tem prosi za pomoč pri sanaciji nastale škode. »Pričakujem in prosim, da odločevalci prepoznajo pomembnost kulturnih spomenikov in nam pomagajo sanirati nastalo škodo,« je zapisal.

Cerkev je bila sicer poškodovana že spomladi, ko je bil močnejši potres v bližini Zagreba.

Mariborinfo.si
Vir: Facebook profil David Klobasa

CELOSTNA EKOLOGIJA

Iz Priročnika za preučevanje okrožnice Hvaljen, moj Gospod, ki ga je leta 2015 izdala Medfranciškanska komisija za pravičnost, mir in ohranjanje stvarstva (4. del).

To poglavje je izredno pomembno, ker v njem papež Frančišek opredeljuje CELOSTNO EKOLOGIJO. Začne z izjavo, da ekologija »seveda zajema posameznika in družbo« (LS 137). Nato razloži različne vrste ekologije: okoljsko, gospodarsko in družbeno; kulturno; in končno ekologijo vsakdanjega življenja. Poglavje se konča z dvema pomembnima načeloma: načelom skupnega dobrega in načelom medgeneracijske pravičnosti. Podrobneje si pogledajmo vsa vprašanja.

Okoljska, gospodarska in družbena ekologija. Papež Frančišek v razmislek o teh treh razsežnostih ekologije govori o razsežnosti povezanosti vsega med seboj in »o življenjskih razmerah in o preživetju družbe s poštenim tehtanjem vzorcev razvoja, proizvodnje in porabe« (LS 138). Poziva k CELOSTNEMU PRISTOPU k zapleteni krizi: »Ni dveh med seboj ločenih kriz, okoljske na eni strani in družbene na drugi, temveč le ena med seboj prepletena družbeno-okoljska kriza. Smernice za reševanje terjajo celosten pristop v boju proti revščini, pri vračanju dostojanstva izključenim in tudi pri ukvarjanju z naravo« (LS 139). Raziskovalci morajo imeti široko akademsko svobodo, da bi bolje razumeli interakcijo sistema in našli poti za reševanje krize (LS 140). Koncept gospodarske rasti ponuja omejeno razumevanje vprašanj, zato je potrebna »gospodarska ekologija«, ki bo sposobna stvarnost presojati širše, humanizem, ki bi lahko združil različna področja znanja, tudi gospodarskega, k oblikovanju celovitejših in bolj povezovalnih vizij (LS 141). Če je vse

med seboj povezano, vpliva na okolje in na kakovost človeškega življenja tudi zdravje neke družbene ustanove. Institucije, ki so prizadete, bodo imele škodljive posledice (LS 142).

Kulturna ekologija. Papež ugotavlja, da »poleg naravne poznamo zgodovinsko, umetniško in kulturno dediščino, ki je prav tako ogrožena« (LS 143). Ta grožnja zahteva, da večjo pozornost posvečamo krajevnim kulturam. Porabniška vizija sveta stremi k temu, da bi spravila kulture na skupni imenovalc. Vse težave poskuša rešiti z enotnimi merili ali tehničnimi posegi in tako lahko privede do tega, da se zapostavlja zapletenost krajevnih vprašanj, ki terjajo dejavno sodelovanje prebivalcev (LS 144). V kontekstu kulture papež izrazi potrebo po posebni skrbi za prvotne skupnosti in njihovo kulturno izročilo, pri čemer ugotavlja, da niso nepomembna manjšina med drugimi manjšinami, saj bi morali biti poglavitni sogovorniki, zlasti še tedaj, ko gre za velike projekte, ki se tičejo njihove zemlje. Kljub temu na različnih delih sveta pritiskajo nanje, da bi svojo zemljo zapustili in naredili prostor za kmetijske in rudarske projekte (LS 146).

Ekologija vsakdanjega življenja. Papež v tem poglavju obravnava vprašanje KAKOVOSTI ŽIVLJENJA, ki zadeva vsakogar. Pohvali tiste, ki se velikodušno in ustvarjalno odzivajo na okoljske meje, vendar ugotavlja, da lahko skrajna revščina privede do velikih izzivov v kakovosti življenja. Omenja težave, ki jih povzročajo pomanjkanje stanovanj, kriminalizacija in prenatrpanost v velikih mestih (LS 148-149, 152).

Omenja pa tudi vrsto sprememb v mestnem življenju, ki bi lahko bile del nove vizije našega skupnega doma (LS 147-153). Ob skrbi za življenje v mestih pa ne smemo izgubiti izpred oči prebivalcev podeželja, »kamor ne sežejo nujno potrebne službe. Tam so delavci ponižani v položaj sužnjev brez pravic in upanja v dostojnejše življenje.« (LS 154). To poglavje se konča s prepoznavanjem odnosa med človeškim življenjem in moralnim zakonom, zapisanim v človeku lastno naravo, ki je potrebno za oblikovanje primernejšega okolja (LS 155).

Načelo skupnega dobrega. Papež poudarja skupno dobro kot središčno in povezovalno načelo družbene etike, ki temelji na spoštovanju človeka kot osebe (LS 156-157). Poziva družbo kot celoto, še zlasti države, naj branijo in pospešujejo skupno blaginjo in na poseben način kažejo solidarnost in prednostno odločitev za najrevnejše brate in sestre (LS 157-158).

Načelo medgeneracijske pravičnosti. Papež medgeneracijsko pravičnost opredeljuje kot pojem skupnega dobrega, ki zadeva tudi prihodnje rodove. Tako zapiše: »Tudi ne govorimo več o izbiri, temveč o temeljnem vprašanju pravičnosti, saj zemlja, ki smo jo prejeli, pripada tudi njim, ki bodo prišli« (LS 159), in dodaja, da je v igri dostojanstvo nas samih. Pravi: »Ritem porabe, zapravljanja in uničevanja okolja je do te mere presegel možnosti planeta, da lahko slog sedanjega življenja, če se ne umiri in ne postane bolj vzdržen, konča – kakor se občasno že dogaja v raznih predelih – le v katastrofi« (LS 161). Trenutna kriza

zahteva zelo konkreten odziv, zato papež Frančišek pravi: »Zmanjšanje posledic sedanjega neravnotežja je odvisno od tega, kar počnemo sedaj, zlasti še, če pomislimo na odgovornost, ki nam jo bodo pripisali tisti, ki bodo morali prenašati najhujše posledice« (LS 161).

Vprašanja za razmislek:

1. Papež Frančišek pravi, da je celostna ekologija pristop, ki povezuje okoljske probleme z družbenimi in gospodarskimi. Kako razumete to povezavo?

2. Papež govori o potrošniški viziji človeka in da je hitrost porabe, odpadkov in spremembe okolja zelo obremenila zmogljivost planeta, kar lahko vodi le v katastrofo. Kako prispevamo k tej situaciji?

3. Kako vidite povezavo med univerzalnim ciljem skupnih dobrin sveta in evangelijsko prednostno odločitvijo za revne?

4. Papež Frančišek trdi, da v zvezi z medgeneracijsko solidarnostjo »ne govorimo več o vprašanju pravičnosti, temveč o temeljnem vprašanju pravičnosti«. Kaj je treba storiti, da bomo prihodnjim rodovom zagotovili boljšo prihodnost?

ŽIVLJENJE NEROJENIH OTROK JE DRAGOCENO

V Delu (11. ali 12. avg. 2020) smo brali zdravnikovo izjavo, da je »splav zdravnikovo najgrše delo«, in k tej izjavi se pogosto vračam, še posebej, ko večkrat slišimo očitek, da smo nekateri proti pravici do splava, ki je ustavna pravica. Mislim si, ubogi zdravniki, ki so dolžni po Hipokratovi zaprisegi življenje reševati in ne uničevati, kar se zgodi pri splavu. Zdravnikov poklic, human in plemenit, ni v tem, da bi opravljal »najgrše delo«. To delo ni v nobenem primeru za nikogar rešitev, ampak obremenitev oseb, ki so otroka spočeli in za zdravnika, ki pri svojem poklicu ve, kaj je življenje in ve za svoje poslanstvo: življenje reševati. Ne ve vsak za Hipokratovo prisego v kateri so sklepi: »... da ne bom nikoli nikomur – tudi ko bi me prosil – zapisal smrtne droge ali ga z nasvetom napeljeval na tako misel; prav tako ne bom nobeni ženski dal pripomočka za uničenje telesnega ploda ...«. Tudi v Nauku dvanajstarih apostolov najdemo zapovedi: »Ne ubijaj, ne prešuštvuj, ne zapeljuj dečkov, ne nečistuj, ne kradi, ne čaraj, ne zastrupljaj; ne uničuj otroka v materinem telesu in rojenega ne mori ...«. Torej življenje je sveto in zato nedotakljivo. Tudi tega ne vedo vsi ljudje; vsi ljudje pa imamo vest in v našo naravo zapisano zapoved: »Ne ubijaj!«

Ustava je nekaj neosebnega, splav pa, ki ga dopušča, je pa zelo osebna zadeva. Nad ustavo, ki je človeško delo, je Božja postava, ki je večna in nespremenljiva in po tej bomo sojeni. Ljudje se dajo zavajati in ko zablodijo, so prepuščeni sami sebi in prizadeti. Priznati pa moramo, da smo ljudje o teh temeljnih vprašanjih našega bivanja premalo poučeni.

Splav ne izprazni samo maternice, ampak tudi dušo, pravi Th. Bovet in v prazno dušo se naseli nemir in se iz nje nikoli več povsem ne izseli. Namesto otroka je zdaj »dediščina« težka vest. Koliko solz in neprespanih noči! Osebe, ki jih teži breme splava, se opravičujejo in izpovedujejo predvsem sebi in bližnjim: Imeli smo majhno in vlažno stanovanje v kletnih prostorih in tako smo videli rešitev v splavu. Pozneje smo res prišli do razkošnega stanovanja, a žal do otrok nismo prišli. Soba, ki je bila namenjena otrokom, je zdaj prazna in žalostna. Hčerka je bila ravno pred maturo in njej smo dali pred-

nost pred spočetim otrokom. Bali smo se, da bo morda otrok prizadet, saj je tako namignil zdravnik ...

Kaj pa če je otrok spočet v posilstvu ali v prešuštvu? Ponižanje človeka čez vse meje. In kaj zdaj? Tu je otrok povsem nedolžen in naj bi bil obsojen na smrt. Pomeni dati slabemu dejanju še slabše in težje, umor. Spočeti otrok nima možnosti obrambe, ne more se umakniti in pobegniti. Niti kričati ne more: »Ampak jaz nočem, jaz nočem umreti! Hočem, stotisočkrat hočem živeti!« (J. Menart) Tu je na milost in nemilost prepuščen njim, ki so ga spočeli in zdaj obsodili. Starši so dolžni za otroke skrbeti po naravnih in božjih zakonih. Zato otroke veže zapoved: »Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel in da ti bo dobro na zemlji!«

Nastanek človeškega življenja je svet trenutek, spočetje samo presega človekov razum. »Nikoli ne bom prenehal biti. Nikoli. Amen« (E. Kocbek). Prav zato si s splavom naložimo križ, ki ga je treba nositi do konca, a nikomur ni treba obupati, saj je znano pravilo: Bog nikogar ne zavrne, kdor se k njemu skesan obrne! »Pod križem pride vse k svobodi«, je rad poudaril prof. Š. Steiner. Vendar splavljeni otroci kričijo, dokler njihovi morilci živijo. Vest ne more nihče utišati in preslišati ali pretentati z izgovori. Večni sodnik bo vse poiskal. Samo Bog je vir življenja in zato tudi njen Gospodar.

V Sloveniji še vedno vsako leto s splavi pomorimo okoli štiri tisoč otrok in hkrati iščemo delovno silo na tujih trgih. Hvala Bogu, da imamo gibanje Pohod za življenje. Hvala tudi Trumpu, da je pred odhodom s predsedniška mesta 22. januar določil za »nacionalni dan svetosti človekovega življenja« in državljane pozval k »zaščiti nerojenega življenja«. Pametna in koristna oporoka! Tudi pri nas bo treba več narediti za življenje, da ne bomo krivi za samomor naroda. Več pouka in vzgoje bo treba! Gre za izbiro in odločitev: Ali izbrati splav in nadomestno materinstvo ali »nacionalni dan svetosti človeškega življenja« in podpreti »zaščito nerojenega življenja« in Gibanje za življenje? Slovenija potrebuje več otrok, saj so prazne hiše (in teh je preveč) nekaj najbolj žalostnega.

P. Zdravko Jakop

ZGODBA O PATRIH TOMINEC, KI JU JE MED VOJNO ZAPIRAL OKUPATOR, PO NJEJ PA ZASLIŠEVALA UDBA

**Roman in Angelik Tominec,
borca za socialno pravičnost**

V teh tednih zaznamujemo obletnici smrti frančiškanskih patrov Romana in Angelika Tominec, ki sta se v spomin Ljubljančanov vpisala s svojim bojem za socialno pravičnost, zavračanjem sodelovanja z okupatorjem med drugo svetovno vojno in svojo odprtostjo.

**Alja Zore,
oddaja Sledi časa (Prvi) (RTV Slovenija, MMC)**

Od smrti **patra Angelika**, ki se je ukvarjal predvsem s socialnimi vprašanji, bo na začetku aprila minilo 60 let, **pater Roman**, ki se je uveljavil kot odličen duhovnik ter predavatelj sakralne umetnosti na teološki fakulteti, pa je svojega starejšega brata pre-

živel za tri desetletja in se poslovil konec februarja 1991. Njuno zanimivo življenje, močno sprepleteno z zgodovino našega prostora v preteklem stoletju, so pomagali predstaviti teolog in publicist **dr. Peter Kovačič Peršin**, nečakinja patrov Tominec **Barica Pintarič**, predvsem pa frančiškanski pater **dr. Silvin Krajnc**, ki slušbuje v župniji Ljubljana Šiška in je kar dvanajst let živel skupaj s patrom Romanom ter o obeh bratih napisal tudi obsežno monografijo z naslovom *Brata pater Angelik in pater Roman Tominec: glasnika pravičnosti in dobrote*.

Patra Angelik in Roman Tominec

Pater Angelik Tominec je bil rojen leta 1892, njegov rodni brat, pater Roman Tominec pa leta 1900. Že zelo zgodaj sta se odločila za vstop v frančiškanski

Patra Angelik (levo) in Roman (desno). Foto: Arhiv NUK

red, za duhovnika pa sta bila posvečena pri 22 letih. Kot pripoveduje pater **Silvin Krajnc**, sta se v mladosti oba brata, ki sta nato večino svojega življenja delovala v rojstni župniji Marijinega oznanjenja na ljubljanskem Prešernovem trgu, izobraževala v tujini.

Brata Tominec sta sicer odrasčala v preprosti družini in morda je bil prav negotov socialni položaj družine patrov Tominec vzrok za to, da se je starejši od bratov, pater Angelik, že zelo zgodaj začel ukvarjati ne le s karitativno dejavnostjo, ampak tudi s socialnimi vprašanji, ter se začel povezovati s krščanskimi socialisti. Sodeloval je tudi v Krekovi socialni šoli in v največjem sindikatu tistega časa, Jugoslovanski strokovni zvezi, kjer je po pripovedovanju patra Silvina veljal celo za neke vrste idejnega voditelja.

Da se je pater Angelik že zelo zgodaj dejavno udeleževal pri reševanju socialnih in družbenih vprašanj tistega časa in deloval tako v največjem sindikatu tistega časa, Jugoslovanski strokovni zvezi, kot tudi v Krekovi socialni šoli, na splošno pa v svojih pisanjih zagovarjal izredno napredne ideje, poudarja tudi pater Silvin Krajnc.

V svojih pisanjih je zagovarjal za tisti čas izjemno napredne ideje, v marsičem sorodne idejam **Andreja Gosarja**, enega najpomembnejših teoretikov krščanskega socializma pri nas, ki je proti koncu 20. let kot kraljevi minister za socialno politiko botroval sprejetju ene najnaprednejših delavskih zakonodaj v Evropi. Kot poudarja **Peter Kovačič Peršin**, je bila krščanskosocialna smer v slovenskem prostoru takrat izjemno močna in je precej uspešno nagovarjala pereča socialna vprašanja tistega časa, vendar pa se je okrog leta 1930 okrepila katoliška konservativna struja. Zagovorniki krščanskega socializma, kot sta bila Andrej Gosar in pater Angelik, so zato vse pogostejše prihajali v spor s Slovensko ljudsko stranko in cerkvenimi strukturami.

Ta razkol znotraj Katoliške cerkve je patra Angelika in njegovega mlajšega brata, patra Romana, močno vplival konec 30. let, ko je želelo frančiškansko provincialno vodstvo ošibiti moč tistih patrov, ki so jih videli kot komunistične. Angelika so tako odstavili kot župnika v cerkvi Marijinega oznanjenja na Prešernovem trgu, in to kljub veliki priljubljenosti med ljubljancami, ki so za to, da bi ostal na tej funkciji, zbrali več kot osem tisoč podpisov. Patra Romana so medtem za nekaj časa umaknili na Brezje, ti

dogodki pa so pri obeh bratih sprožili močan odpor do provincialnega vodstva.

Med drugo svetovno vojno sta bila tako pater Angelik kot pater Roman izrecno proti sodelovanju z okupatorjem in sta skupaj z nekaterimi drugimi frančiškanskimi brati iz svojega samostana delovala v Osvobodilni fronti. Kot navaja pater Silvin Krajnc, patra Tominec sicer nikoli nista želela prijeto za orožje, zato sta pomagala na posreden način. V frančiškanskem samostanu na ljubljanskem Prešernovem trgu sta tako večkrat skrivala aktiviste Osvobodilne fronte, med drugim **Edvarda Kocbeka**, **Bojana Štiha** in **Aleša Beblerja**.

Pater Angelik in pater Roman sta bila zaradi svojega delovanja, pa tudi splošnega slovesa „rdečih patrov“, med vojno skupaj z nekaterimi drugimi frančiškanskimi brati določena celo za streljanje pred hišo likvidiranega bana **Marka Natlačena**, pred čimer naj bi jih rešilo posredovanje Frana Saleškega Finžgarja. Oba sta bila tudi večkrat zaprta, prvič točno dve leti po okupaciji, ko se je na spomeniku frančiškanske cerkve na Prešernovem trgu v Ljubljani pojavila slovenska zastava.

Patra Tominec sta bila sicer zaradi svojega delovanja, pa tudi splošnega slovesa „rdečih patrov“, med vojno skupaj z nekaterimi drugimi frančiškanskimi brati določena celo za streljanje pred hišo likvidiranega bana **Marka Natlačena**, pred čimer naj bi jih rešilo posredovanje **Frana Saleškega Finžgarja**. Med vojno sta bila oba tudi večkrat zaprta, prvič točno dve leti po okupaciji, ko se je na spomeniku frančiškanske cerkve na Prešernovem trgu v Ljubljani pojavila slovenska zastava.

Toda kaj se je s patroma Angelikom in Romanom Tomincem, ki sta se že med vojnama ukvarjala s socialnimi vprašanji, med vojno pa sodelovala v Osvobodilni fronti, zgodilo po koncu vojne, v novoustanovljeni Jugoslaviji, kjer je oblast prevzela komunistična partija? Kot pojasnjuje pater Silvin, je bil pater Roman s strani nove oblasti predviden celo za škofa, vendar pa brata nista bila pripravljena na tovrstno sodelovanje z novim režimom. Kljub svoji vlogi v Osvobodilni fronti sta se tako večkrat znašla v težavah, pater Roman pa je bil zato, ker ni želel odigrati vloge, ki so mu jo namenile jugoslovanske oblasti, predmet intenzivnih in mučnih zaslišanj.

Če se tako patra Roman in Angelik po vojni nista želela vključevati v politično življenje, pa tako pater Silvin kot njuna nečakinja **Barica Pintarič** poudarjata, da čut patrov Tominec za socialna vprašanja ni izgubil in sta tudi v tistem času dejavno ohranjala svojo karitativno dejavnost, ki sta jo sicer gojila že od samih začetkov svojega službovanja. Pater Silvin ob tem opozarja, da so oba brata krasili tudi izrazit smisel za humor, zvedavost in odprtost, ki so jima je omogočali, da sta široko priljubljenost uživala tudi zunaj strogo katoliških krogov.

Patra Angelik (levo) in Roman (desno) z mamo in brati.
Foto: Radio Slovenija/Alja Zore

CANOSSA IN SPOMINI

Canossa je grad na pečini v Apeninih v Italiji, jugozahodno od mesta Reggio nell'Emilia. Tu je nemški cesar Henrik IV. leta 1077 po tridnevni pokori dosegel od papeža Gregorja VII. preklic izobčenja.

»Isti v Canosso« pomeni skesati se, ponižati se, vdati se nasprotniku, zlasti v političnih bojih. Biti sprejet v Cerkev, iz katere je bil nekdo izobčen.

A to ni bil prvi tak primer. V 4. st. je škof Ambrož iz Cerkve izobčil cesarja Teodozija. Ta se je namreč brutalno maščeval za uboj rimskega poveljnika v Solunu. Dal je pobiti kar 7000 ljudi. Ljudje so bili zgroženi, a nihče si ni upal kaj reči, le škof Ambrož je brez pomišljanja cesarja kaznoval z izobčenjem. In cesar je pokoro sprejel in se na sveti večer leta 390 pojavil v spokorni obleki pred škofom Ambrožem in javno prosil za ponovni sprejem v Cerkev.

Omenjeni primer iz 11. st., ki je naveden zgoraj, pa je prav zagoneten. Cesar Henrik IV. in papež Gregor VII. sta drug drugega odstavljala in izobčevala in ločila, nazadnje pa oba žalostno končala.

Vse kaže, da nemško-avstrijski cesarji tega ponižanja niso pozabili, še več, zanj so se maščevali. Dejansko je bil obisk papeža Pija VI. leta 1782 na Dunaju tudi neke vrste »canossa«, ko se je z njim poigral cesar Jožef II. Nakopičila se je cela vrsta težav in nerešenih vprašanj in papež Pij VI. se je sam odločil za pot na Dunaj, da bi s cesarjem uredila stvari. Ko je najavil svoj obisk, mu je cesar odgovoril (5. dec. 1782): »Če naj bi se pogovarjala o stvareh, o katerih Vi še oklevate, jaz pa sem se glede njih že odločil, potem je Vaša pot odveč.« Papež je kljub temu upal na uspeh. Cesar pa je bil »odločen odtrgati Cerkev od Rima in ustanoviti avstrijsko državno Cerkev«. Podobno »canossa« je doživel tudi papež Pij VII. z Napoleonom, ko si je le-ta vpričo papeža sam nadel krono na glavo!

Spomine imajo seveda tudi muslimani! Ko govorimo o tretji svetovni vojni, moramo reči, da se je le-ta že začela, in sicer 11. sept. 2001 v New Yorku. To je bil zelo premišljen datum: 11. septembra 1697 je habsburška monarhija v bitki pri Senti premagala osmansko vojsko. Ta dogodek in datum hranijo v spominu. Naslednji datum, ki je ostal v njihovem spominu, je nastop papeža Benedikta XVI. v Regensburgu, kjer je v svojem nagovoru citiral bizantinskega vladarja Manuela II. Paleologa (vladal je okoli leta 1400), ki se je pogovarjal z učenim Perzijcem in ga prosil: »Pokaži mi, kaj je Mohamed prinesel novega, našel boš samo slabe in nehumane stvari, kot je njegovo navodilo širiti vero, ki jo je oznanjal, z mečem.« Muslimani so seveda to razumeli, da je takega mnenja tudi papež Benedikt.

Podobne grožnje: Ko je častihlepni sultan Mehmed IV., ko še ni bilo 20-letnega premirja konec, leta 1683 avstrijskemu cesarju napovedal vojno, je med drugim napovedal tudi: »... Brez milosti bomo vašo deželico s kopiti pogazili in jo izročili ognju in meču ... Velike in male bomo najprej grozovito mučili in jih potem sramotno usmrtili ...« Tudi najnovejša grožnja je na moč podobna prejšnji. Abu Bakar Boghdadija, glasnik kalifata, grozi: »Zavzeli bomo vaš Rim, razbili vaše križe na koščke, vaše žene odpeljali v sužnost ...« Le za las je manjkalo, da se grožnja l. 1683 ni uresničila. Tedaj je vojskovodja veliki vezir Kara Mustafa sanjal, da bo cerkev sv. Petra v Rimu spremenil v konjušnico. Mislil je, da se bo maščeval za poraz pri Monostru l. 1664. Ni se izšlo! To mu ni uspelo. Canosa, je bila namenjena Dunaju, a se je obrnila v »korist« vizirju Mustafi, bil je poražen in zato kaznovan z obglavljenjem.

Canossa sedanjega časa! Neke vrste je bila zavrnitev upanje in močna želja, da bi evroposlanci v ustavo zapisali, da ima Evropa krščanske temelje, pa je bi preslišan. In posledice? Sedanjim voditeljem je zmanjkalo luči in smernic, in kot taki bi zaslužili pot v Canosso (v Rim), pa se je papež Frančišek kar sam podal (2014) v Bruselj, v njihov tabor. V nekaj urah jih je soočil z dejstvi: da Evropa nima duše, nima orientacije. Če zanikamo Boga, tedaj izgine človek; v središču je človek kot oseba s transcendentnim dostojanstvom in zato mora biti v središču človek, in ne kapital. Evropa naj sprejme krščanstvo in postane »poštena moralna sila«. Brez krščanstva ni Evrope.

Kdo, kam in kdaj bo moral v naslednjo Canosso? Želeti je, da je ne bi bilo. Nekaj upanja dajejo izjave, ki so bile podpisane med katoliško Cerkvijo in muslimani, seveda ne z vsemi. Zelo odmevna je bila izjava Fratellanza umana, ki sta jo 2. febr. 2019 v Abu Dhabi-ju podpisala veliki imam Ahmad Al-Tajeb in papež Frančišek. Ahmand je vodja največje in najprestiznejše islamske šole. Skupni dokument o prihodnosti sveta »Služiti ranjenemu svetu po pandemiji v medverski solidarnosti« sta 28. avg. 2020 podpisala Papeški svet za medverski dialog in svetovni svet Cerkev. In 6. marca 2021 v Iraku pomembno srečanje papeža Frančiška z avtoriteto sunitov imamom Al Tajebom in srečanje s šiitskim voditeljem, ki predstavlja duhovno avtoriteto te veje islama. Pogumen korak papeža Frančiška. To spominja na srečanje sv. Frančiška in sultana Malek-el-Kamelu.

Vič, marca 2021
P. Zdravko Jakop

DVESTOLETNICA SVETE ALIANSE (1821 – 2021)

Pred 200 leti, točneje l. 1812 so bili Avstrijci, Rusi in Prusi v vojni z Napoleonovo vojsko in bili poraženi. Čez dve leti 1814 pa je prišlo do velikega preobrata. Napoleon je bil izgnan, iz ujetništva pa rešen papež Pij VII. Le-ta je še iz ujetništva po nekom povabil vernike k molitvi za rešitev. Rešitev je prišla in od tedaj imamo 24. maja praznik Marije Pomočnice. (Ko so Pija VII. peljali v ujetništvo, je nekdo vprašal, koga pa peljete? Odgovor je bil jednat in kratek: »Zadnjega papeža!« Vendar se odgovor ni uresničil, saj je bilo od tedaj doslej že petnajst papežev.)

Leta 1815 so na Dunaju sklenili sveto zavezo avstrijski cesar Franc I., ruski car Aleksander I. in pruski kralj Friderik Viljen III. Papež Pij VII. ni bil navzoč, ker se je komaj vrnil iz ujetništva v Franciji ter takoj odšel v Rim. Od navzočih je bil katoličan samo cesar Franc I.

Na tem kongresu si je vsak od podpisnikov Sveto zavezo razlagal po svoje. Leta 1821 je bil sklican kongres v Ljubljani, katerega duša je bil Metternich. Na kongresu se je skazal ruski car Aleksander I., saj se je predstavil kot varuh evropskih narodov, medtem ko je avstrijski cesar Sveto zavezo predstavil kot policijski aparat Evrope. Vse naj bi ostalo pri starem: »Ostanite pri starem redu, ki je še vedno najboljši«, je bil mnenja cesar Franc I.

In kako je zdaj? Imamo evropsko unijo, a v njeno ustavo niso vnesli »sveta unija«, niti tega, da Evropa stoji na temelju judovsko-krščanske vere, kulture in omike. To je bilo za sv. papeža Janeza Pavla II. razočaranje, prezrti pa so bili tudi ustanovitelji Združene Evrope R. Schuman, K. Adenauer, A. Gasperi. Zgodilo pa se je nekaj drugega. Papež Janez Pavel II. je 25. marca 1984 posvetil Rusijo Brezmadežnemu srcu Marijinemu. In štiri leta pozneje razpade Sovjetska zveza in ruska pravoslavna Cerkev vstane iz ruševin in se razcveti. Zdaj se boji celo sama sebe, da ji vse to ne bo v lastno škodo. Ko se je zaslužni papež Benedikt XVI. srečal s Vladimirjem Putinom, je ugotovil, da je Putin spoznal, da ima lahko korist od Cerkev.

Evropa je, da bi ugajala množicam, začela uvajati liberalne zakone: legalizirala je splav, istospolne poroke (skupnosti), evtanazijo in kar je še temu podobnega. Rusija pa je dobila novo ustavo, v kateri so

zavarovane krščanske vrednote: pravi zakon je le med možem in ženo, varovati in podpirati je treba družino, ki je temelj vsake zdrave družbe. Človeško življenje je zavarovano itd. Za našo družbo so seveda to konservativne vrednote. V 200 letih se je veliko spremenilo.

(Minulo leto /2020/ smo se spominjali dveh obletnic: stoletnice požiga Narodnega doma v Trstu oz. izgube Primorske in stoletnice plebiscita v Avstriji, ko smo zgubili Koroško. Te obletnice nista mogli biti razlog za praznovanje. Več razlogov imamo v tem letu (2021), ko bomo praznovali dvestoletnico Kongresa svete alianse v Ljubljani. To je bil po mnenju dr. Andreja Rahtena »največji diplomatski dogodek na slovenskih tleh vse do leta 2008, ko je Republika Slovenija prvič predsedovala Svetu Evropske unije in kot predsedujoča organizirala vrsto pomembnih srečanj«. /In prav v tem letu je Slovenija pred enako nalogo./ Kljub »pomanjšanju Slovenije« smo dosegli svojevrsten uspeh: obdržali smo se in samostojni smo postali in vsi Slovenci smo v isti Evropi. V vsej zgodovini smo bili združeni v Veliki Karantaniji /od 7. do 10. stoletja/ in zopet po porazu Napoleona, torej od l. 1815 in dokler se niso beneški Slovenci l. 1866 s plebiscitom odločili za Italijo.)

Kaj imamo kot otipljiv spomenik v Ljubljani na Sveto zavezo? Znana je gostilna pri Ruskem carju. Po kongresu Svete alianse pa je dobil ime Kongresni trg. Na Viču pa imamo Cesto dveh cesarjev, ki se zaključuje s paviljonom. Poleg stoji tabla, na kateri piše: »Leto izgradnje 1821

Paviljon v empirskem slogu je edini objekt ohranjen iz leta 1821, ko je bil v Ljubljani drugi kongres Svete alianse. V gajih ljubljanskega barja sta se tedaj srečevala dva cesarja, habsburški Franz I. in ruski Aleksander I. Prebivalci Ljubljanec so paviljon zgradili in podarili svojemu cesarju za njegov rojstni dan, 12. februarja 1821.«

Latinski napis pod napuščem pravi: »Meščani Ljubljane postavili 1821 Francu I., najboljšemu vladarju, vestnemu, osrečujočemu, vzvišenemu, ki je pogosto ma v tej hiši, ko je skrbel za mir Evrope, izvolil bivati.«

P. Zdravko

POMLAD NAS PREBUJA

Epidemija in zima sta nas držali v »karanteni« in nas med seboj odtujevali. Prihajajoča pomlad pa nas prebujala in zbližuje in vabi k sodelovanju, vabi nas k odprtosti, da se vrnemo k naravi, na polja in vrtove, saj bomo pri delu najlažje preboleli in pozabili tesnobo, ki nam je bila vsiljena. Zapustiti kavče, televizijo, telefone, internet, tablice ... vzeti v roke orodje in začeti; uredimo okolje in ga očistimo smeti in umazanije in ne pozabimo: Če naj bo poleti žetev, mora biti spomladi setev oziroma »kdor bi rad žel brez setve, bo žel plevel«. Obdelana zemlja je največ vredna. Posejmo vso razpoložljivo zemljo. Za vsak meter zemlje gre!

In vendar, »hodil po zemlji sem naši«, opazoval in razmišljal, v kakšnem okolju živimo. Zelo rad priznam, da živimo v lepem okolju, ki nam nudi dobre možnosti za normalno življenje. V kakšnih nemogočih okoljih mnogi po svetu živijo in preživijo! Značilnost naše države je svojska, ki je nihče ne more spregledati, namreč številne cerkve, ki so po večini skrbno vzdrževane in obnovljene. In take zbujajo pozornost in hvaležnost do oskrbnikov: duhovnikov, vernikov in sploh vseh dobronamernih in požrtvovalnih ljudi. Poleg cerkva so opazne številne vaške kapelice in druga sveta znamenja (v mestnih gradnjah, jih bomo pogrešali!), prav tako po večini skrbno negovane, kot okras naše dežele. To posebej opazimo pešci, ko se ob njih ustavimo, kot pred ogledalom in se zamislimo, čemu so tu! Vsa ta znamenja dajejo toplino, čar in domačnost s »Presežnim«. Veliko razlogov imamo, da smo na našo ljubo Slovenijo ponosni in jo imamo radi in smo hvaležni, da imamo tako lep prostor pod soncem, ki ga je l. Cankar poimenoval Raj pod Triglavom. In ta prostor nam je priznan!

K tej podobi je treba dodati še drugo podobo, ki je pa manj lepa, je celo tesnobna ob misli na prihodnost. Sodobni človek je pristal med roboti, se zapletel v medmrežje, se obdal z ograjami z napisi in opozorili: »Stopili ste na privatno lastnino«, »Ste na področju z video nadzorom« ... Postal je ujetnik in suženj lastnih iznajdb in strahu; opleten s slušalkami v ušesih, ne da bi se zavedal, kako postaja vedno bolj izoliran od okolice, odtujen ne le bližnjim, temveč tudi samemu sebi.

Ljudje se ne pozdravljajo več. Iz nobene gostilne se več ne sliši domača pesem. Na mnogih vratih ni več napisov, marveč le številčnica, da do človeka težko prideš. Samovšečno »jezdi« svoje konjičke, drugi pa so mu vse manj mar. Tudi fizično je vse bolj omejen, saj se na vsakem koraku tako rekoč srečuje z omejitvami in opozorili, kot so: »Ni prehoda!«, »Vstop prepovedan!«, »Pozor, hud pes!«, »Ne parkiraj!« itd. Sosede ločujejo železne ali celo betonske ograje, visoke in goste žive meje ... Ob hišah ni več vrtov, ves razpoložljivi prostor je »last« avtomobilov«. »Šel je popotnik skozi atomski (tehnični) svet.« Postajamo brezosebna družba in vsak gradi svojo ječo brez oken in vrat, brez veselja in petja, brez miru in z »bogom« po svoji podobi. In vendar – kaj je bolj naravno, bolj zdravo, bolj razumno, kot živeti z naravo? Že nekaj časa živimo v »karanteni«: v svoji sobi, pred računalnikom, v svojem avtu itd., seveda vsak sam! In nova naselja brez vsakega verskega obeležja.

Kaj lahko naredimo za našo drago Slovenijo? Na vhodna vrata pritrdi prijazen napis: »Pozdravljen bodi, ko v hišo prideš, in Bog s teboj, ko spet odeš!« Potem širi in udejanja pravilo: Bolje je imeti dobre sosedne kot močne in visoke ograje. Tvoj sosed bo vesel pohvale, če bo ob tvoji hiši napis: Moja hiša ima dobrega sosedo! Ta »pravila« bodo uspešna, če boš sosedu privoščil lepo besedo in ga pohvalil pred drugimi, predvsem pa poudaril njegove lepe lastnosti; če moreš in če veš, da potrebuje prevoz, mu ga ponudi, gospodinje lahko izmenjajo povrtnino z domačega vrta, in če imaš, kaj viška na vrtu, ponudi potrebnim; ne pozabi sosedom čestitati za praznike cerkvene in državne. Predlagaj kakšne izboljšave za okolje; bodi razumevajoč, uvideven in pomirjaj sprte in delal za slogo med sosedi. Bodi dober sosed; ohranjal lep odnos do narave, potrošnja načrtno omejuj, varuj se beganja in iskanja popolne sreče, saj je na svetu ni. In tvoje nemirno srce se bo umirilo. Prebudimo se!

P. Zdravko

NOVA OBOGATITEV NUK-OVE ZAKLADNICE: ROKOPIS PREŠERNOVE MENIŠKE BALADE

Rokopis pesnitve Sveti Senanus oziroma

Sveti Senan

NUK-ova rokopisna zbirka je bogatejša za Prešernov rokopis pesmi Sveti Senanus, pri čemer je to prvi izvirni in avtentični pesnikov rokopis pesmi.

MMC RTV SLO

Besedilo *Sveti Senanus* je napisano v bohoričici z značilno Prešernovo pisavo, na koncu pa je njegov podpis v gajici. Ta pomembna kulturnozgodovinska pridobitev dopolnjuje bogato zakladnico rokopisov Franceta Prešerna v Narodni in univerzitetni knjižnici (NUK).

Rokopis Franceta Prešerna iz leta 1845, ki ga je NUK pridobil 10. marca 2020 z odkupom. Foto: NUK

Prijatelju posvečena balada

Satirična meniška balada Sveti Senanus pripoveduje o Senanu, ki se umakne na samotni otok, da bi se izognil skušnjavi, a ji kljub temu ne more uiti in se zato na koncu vendarle vrne med ljudi. Prešeren pa je svojo pesnitev sklenil tako, da je predvsem zbadljiva do menihov. Snov za balado je Prešeren prek pesmi *St. Senanus and the Lady Thomasa Moora* vzel iz latinske legende. Motiv je preoblikoval z mislijo na svojega prijatelja **Gašperja Crobatha p. Benvenuta**, ki mu je stvaritev tudi posvečena, so sporočili iz NUK-a.

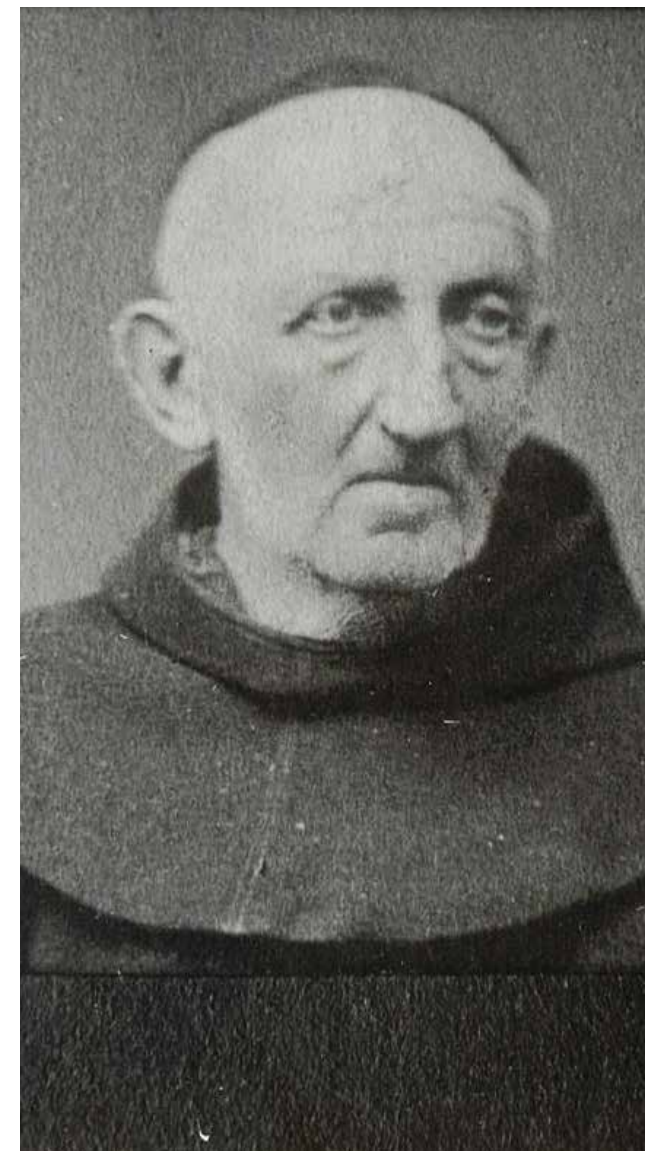
Frančiškanski pater Benvenut je Prešernovo pesem prejel 24. maja 1846. Prvo objavo je doživela v petem zvezku *Krajnske čbelice* dve leti pozneje. Skupaj z *Nuno*, *Šmarjino goro*, *Nebeško procesijo*, *Zdravljico* in *V spomin Matija Čopa* je bila del sklopa zadnjih objav pesmi še za časa Prešernovega življenja.

Še zmeraj žive razprave o stvaritvi

Svetega Senana sta leta 1866 v zbirko *Pesmi Franceta Preširna, s pesnikovo podobo, z njegovim životopisom in estetično-kritičnim uvodom* umestila urednika **Josip Jurčič** in **Josip Stritar**. Po nekaj ponovljenih izdajah je pesem objavo doživela tudi v slikanici *Sveti Senan: Nuna in kanarček* leta 1998 z ilustracijami **Bogdana Groma**.

Ta meniška balada je vse od nastanka do danes v literaturi in časopisju spodbujala različne razprave. Razmišljanja o Svetem Senanu je tako mogoče zaslediti v korespondenci Josipa Stritarja, Bleiweisovi zavrnitvi Josipa Cimpermana, ki je želel v Novicah o pesmi objaviti prispevek, ter celo v pesmih Benvenuta, v katerih je Prešernu odgovarjal na njegovo pesnitev, so še sporočili iz NUK-a.

MMC RTV SLO

Gašper Crobath p. Benvenut (1805–1880). Foto: dLib

BIOGRAFSKI LEKSIKON: P. BENVENUT KROBAT

Krobat (prav: Crobath) Benvenut (Gašpar), frančiškan, r. 6. jan. 1805 v Stražišču pri Kranju, u. 20. jun. 1880 v Lj. Dovršil je normalko v Kranju, gimnazijo v Lj. (1817–23), stopil 10. sept. 1823 v franč. red na Trsatu, kjer je ostal do 1824; dve leti liceja in teologije je dovršil v Gorici (1824 do 1828), kjer je bil ordiniran 28. sept. 1828, teol. študije je končal v Lj. (1828–30). Služboval je 1830–6 v Novem mestu (1831 bil katehet na normalki, 1832 pomožni, od 1833 redni prof. na gimnaziji), 1836–7 prefekt na gimn. v Pazinu, do avg. 1841 v Karlovcu, kjer je zbolel in se zdravil v Stražišču do 30. sept. 1841, ko se je preselil kot vpok. profesor v Lj. Do 1856 je vršil duhovniško službo v lj. mestni, do 1. maja 1850 pa tudi v vojaški bolnici, kjer je dec. 1849 zbolel za legarjem. Ko so 1856 zidali viadukt v Borovnici, je bil ital. spovednik v delavski boln. baraki. L. 1862 je postal prov. definator, bil 1865–8 gvardijan, do 1872 vikar v lj. samostanu. — V času svojega bivanja na Trsatu je pridno prebiral Virgila in Ovida. Vsaj tedaj jo pričel že tudi sam delati pesmi, ki jih je pa izgubil. Njegova najstarejša doslej znana pesem je iz 1835, ko je bival v Novem mestu. Pogosteje se je začel oglašati v štiridesetih letih, ko je prišel v stik z literarno izobraženimi Slovenci. Vendar so tudi v tej dobi njegove anakreontične, pretežno zaljubljene popevke jezikovno okorne, primitivne in plehke in imajo vrednost le radi odnosa do sodobnosti in sodobnikov. S Prešernom, ki ga omenja v rokopisih prvič 1846, sta več obče-

vala, najbrž šele od 1845 do Prešernove preselitve v Kranj. Prešeren mu je v svoji hudomušnosti »nagal« z »Nebeško procesijo«, »Senanome in »Nuno«, nakar je spesnil K. svoje »odgovore«, ki so komentar k omenjenim pesmim. »Senan« in »Nuna« sta nastala v neposredni zvezi s K. Od Prešernovih pesmi je ohranjen v K.-ovi ostalini poleg epigrama na Wolfa samo še prepis »Nebeške procesije in nova varianta epigrama »Repču«. S Prešernom ga je vezala poleg zanimanja za slov. literaturo tudi precejšnja svobodomiselnost (K. je bil do svoje smrti na glasu kot liberalen človek in tolerantni spovednik) ter odpor do ilirizma, vendar s tem razločkom, da je K. ostal »Kranjec«, konservativen napram slovenskemu gibanju tudi 1848, dočim je kazal v poznejših letih, ko je sodeloval pod različnimi šiframi (P. Ch; B; PB) pri ZD, v rokopisih Slovincem neprijazno miselnost. — Prim.: Lit. zapuščina v lj. franč. samostanu: dve zbirki slov. pesmi z avtobiografskimi podatki; prva pod sign. 12.616, 4d 90, obsega pesmi iz l. 1842–8, druga pod sign. 11974, 1d 45, pesmi iz 1835–55 z daljšo avtobiografijo v verzih; zbirka lat. biografij (med njimi tudi škofa Wolfa s Prešernovim slov. fingiranim nagrobnim napisom) in tekstov ter nem. in slov. pesmi iz l. 1859–80 pod sign. 5943, 12g 39. Razen literature v LZ 1931, 367 prim. še: Kociančič, Caffou Felix Antonius et Crobath Josephus Fridericus, Gorica 1877, 41; ZD 1878, 315 (tudi ponat.);

Marja Boršnik

+ P. LAVRENCIJ (JOŽEF) ANŽEL OFM

Slovenske frančiškane je na slovenski kulturni praznik že tretjič obiskala sestra smrt. Pred tremi leti je odšel k Očetu br. Leon Rupnik, lani p. dr. Leopold Grčar in sedaj p. Lavrencij Anžel, ki je v ponedeljek, 8. februarja 2021 zjutraj v Univerzitetnem kliničnem centru v Ljubljani dotrpel po dolgi bolezni. Toda sprejeti smrt kot sveti Frančišek Asiški in jo imenovati sestra, pomeni zaupati Gospodu. Pater Lovrenc je vse življenje zaupal v Gospoda in zanj lahko rečemo: »Tisti, ki zaupajo v Gospoda, so kakor gora Sion, ta ne omahne, ostane na veke« (Ps 125,1).

P. Lavrencij se je rodil 1. februarja 1941 v Zgornjih Verjanah v župniji Sv. Trojica v Slovenskih goricah staršema Janezu in Julijani in pri krstu dobil ime Jožef. Imel je še dva brata. Z domačimi in s svojim domom je bil vedno tesno povezan.

Frančiškansko življenje je začel 13. septembra 1957 v Novem mestu. Prve zaobljube je izrekel na praznik povišanja sv. Križa – god province, 14. septembra 1958, slovesne zaobljube pa 4. oktobra 1964. V duhovnika je bil posvečen v mariborski stolnici 29. junija 1968. Za novomašno geslo si je izbral besede Svetega pisma: »Gospod, ti si moja pot in moja moč!«

Duhovniško službo je opravljal kot kaplan v Mariboru in v Ljubljani pri Marijinem oznanjenju, kjer je bil tudi vzgojitelj klerikov gimnazijcev, prefekt kandidatov in rektor Serafinskega kolegija. Rektor Serafinskega kolegija je bil tudi v Kamniku, kamor so dijake preselili leta 1971, p. Lavrencij pa je postal tam gvardi-

jan redovne družine. Nekaj časa je soupravljal župnijo Nevlje. Iz Kamnika je odšel delovat med Slovence v Avstralijo, v Sydney, kjer sta delovala s p. Valerijanom Jenkom. Naši rojaki pod Južnim križem se ga še danes živo spominjajo, čeprav je ostal med njimi samo štiri leta (1975-1979). Avgusta 1979 je postal župnik in gvardijan v Ljubljani v Šiški, dvakrat je bil župnik v Mariboru pri Materi usmiljenja (1986-1998 in 2004-2010), tri leta tam gvardijan in potem vikar samostana in nato šest let župnik in gvardijan pri Sveti Trojici v Slovenskih goricah (1998-2004). Poleti 2010 je prišel v Kamnik, kjer je bil spovednik do svoje smrti in prva tri leta samostanski vikar. Večkrat je bil izvoljen za definitorja province.

P. Lovrenc, kakor smo ga poznali in klicali, je bil kot frančiškan in duhovnik svetel zgled redovnega in duhovnega življenja, vesten in predan. Bil je priljubljen katehet, ljudski misijonar, voditelj duhovnih vaj in duhovni spremljevalec sester. Povsod je svoje duhovniško poslanstvo zvesto opravljal. Pesnik France Prešeren, na njegov dan se je pater poslovil, je v Krstu pri Savici zapisal:

*»Da pravi Bog se kliče Bog ljubezni,
da ljubi vse ljudi, svoje otroke...
da ljubit' mór'mo se, prav' uk njegovi!«*

Ljubezen je bila za p. Lovrenca vodilo v redovniškem in duhovniškem življenju. Njegov sošolec minorit p. Tarzicij Kolenko je ob novici, da je p. Lovrenc prestopil prag večnosti, poslal sporočilo: »Posebej se me je dotaknilo njegovo spoštovanje, nikoli nisem čutil ob njem neke delitve na rjave in črne. Lepo sva sodelovala tudi pozneje. Zelo sem mu hvaležen, da se ni delal brata, ampak je to tudi bil. Bogu hvala, da sem lahko bil njegov brat. Želim, mu, da ga Gospod objame v svoji ljubezni.«

P. Lovrenc je bil zares brat vsem ljudem, ki jim je služil, duhovnikom in redovnikom. »Dati jim je treba pogum«, je govoril. Rad je priskočil na pomoč. »Veliko spovedujem,« je rekel. »Duhovniki so sami in jim je treba pomagati!«

Župljanka pripoveduje: »Bil je zelo zvest, vedno poln dobrote in ljubezni do nas vseh, s tolažilnimi besedami, s svojim vedno nasmejanim obrazom. Dajal nam je podučne besede, lepe pridige, lepe obrede in lepo petje. Z dobro voljo in poln dobrote je obhajal bolnike po domovih.«

Ne samo v spovednici, v vsej svoji duhovniški drži je bil služabnik Božjega usmiljenja, apostol prijaznosti. Druga župljanka, iz druge župnije, je povedala: »Naša družina ni izpolnjevala vseh pogojev za krst. Z možem nisva bila poročena. P. Lovrenc pa je imel blago srce in je s svojim duhovnim pogledom v meni videl več, kot se je videti dalo. Krstil je našega otroka. In kakšne so posledice te njegove usmiljene drže? Danes je moja hčerka sestra redovnica v samostanu, sin si v okviru svoje mlade družine prizadeva za versko vzgojo svojih otrok, jaz pa vam pripovedujem to zgodbo, česar prav gotovo ne bi, če bi takrat pri krstu pater ravnal le po črki.«

Tudi v daljni Avstraliji je pustil spomine in sledi med našimi ljudmi, čeprav so minila že štiri desetletja. Nekdanji častni generalni konzul Republike Slovenije v Avstraliji g. Alfred Brežnik je v sožalnem pismu, ki nam ga je poslal, napisal: »P. Lovrenc je bil skromen duhovnik - pač pravi frančiškan. Prav posebno so ga imeli radi, ta mladi. Njegove vedno zanimive pridige, razlage sprememb v Cerkvi in njegova zavzetost za delo med njimi - mladinski koncerti in druge kulturne ter družabne dejavnosti, so ga naredile za 'Božji magnet'.« Rojakinja iz Melbourne je sporočila: »Ko je bil na obisku v Melbourne, se je večkrat oglasil pri nas in sta z mojim očetom poklepetala. P. Lovrenc je pred skoraj tridesetimi leti blagoslovil našo hišo. Bil je ena najbolj prijaznih oseb, kar sem jih kdaj srečala!«

P. Lavrencij je bil apostol prijaznosti in sočutja. Imel je veliko srce in poslušal za vsakega človeka. V njegovih besedah in dejanjih ni bilo nikoli maščevanja ali napadalnosti. Bil je izjemen in iskan govornik, a vedno je najmočnejše pričeval s svojim sočutjem in poslušanjem do soljudi. Odlikovala ga je ljubezen do sv. Frančiška in Matere Božje. Bil je pobožen in posebej je častil Fatimsko Marijo. Stalno je spodbujal vernike, kakor je naročal angel pastirčkom v Fatimi: »Molite! Mnogo molite! Stalno darujte Najvišjemu molitve in žrtve!«

Po zgledu sv. Frančiška je imel rad pisano besedo in glasbo. Poleg teoloških knjig je rad bral leposlovje. Glasba ga je nosila na svojih krilih. V baziliki Matere usmiljenja v Mariboru se je lotil obnove orgel in prav tako pri domači Sveti Trojici. Bazilika Matere usmiljenja je dobila nove zvonove. Dokler mu je zdravje dopuščalo, je rad obiskoval operne predstave in koncertne dvorane in vsakič znova doživljal, kar je zapisal sv. Avgustin: »Glasba je opravilo tistih, ki ljubijo!«

Provincial p. Marjan Čuden je povedal: »Na enem izmed mojih obiskov mi je rekel: 'Vedno sem bil rad frančiškan, potem pa je takoj potožil: 'Težko razumem,

da ni več duhovnih poklicev. Zanjese je treba bolj potruditi!' P. Lovrenc je bil v ekipi tistih bratov, ki je vabil v naše vrste s srčnostjo in predanostjo. Ko sva se s p. Pashalom peljala skozi Tuhinjsko dolino, mi je p. Pashal rekel deset kilometrov pred Kamnikom: 'Vidiš, do te hiše sva šla s p. Lovrencem iz samostana v Kamniku peš obiskat fanta, za katerega sva domnevala, da ima duhovni poklic. In potem peš domov!' P. Lovrenc je dal zgled, ki nas vabi, naj se tudi mi žrtvujemo, ko vabimo v naše vrste. Vem, da bo pri Bogu neutrudno prošil za našo provinco, naj jo blagoslovi z novimi brati.«

Še nečesa ne smemo pozabiti. P. Lavrencij je tudi za naše praznike ali praznovanja bil apostol lepote in služenja. Tudi za bratske mize v samostanih. Njegovi praznični pogrinjki so bili prave umetnine in za skupno mizo je bil pogosto tisti, ki je stregel. Čudovito je znal okrasiti naše cerkve, oltarje, jaslce in Božji grob. Verjamemo, da mu je Gospod na nebeški gostiji pripravil pogrinjek iz njegovih dobrih del, ki so v večnosti zasijala kot nebeški zaklad, in da se je zgodilo, kar beremo v evangeliju: »Blagor tistim služabnikom, ki jih bo gospodar ob svojem prihodu našel budne! Resnično, povem vam: Opasal se bo in jih posadil za mizo. Pristopil bo in jim stregel« (Lk 12,37).

Pri Sveti Trojici v Slovenskih goricah je zgradil kamnite stopnice do jezera in ob njem postavil postaje križevega pota. V zadnjih letih in mesecih zemeljskega življenja je sam prehodil postaje križevega pota v boleznih in trpljenju. Zaradi epidemije ga nismo mogli obiskati, toda v duhu in molitvi smo bili skupaj. Teden dni po svojem 80. rojstnem dnevu ga je Gospodar življenja povabil: »Pojdi v veselje svojega gospodarja!« (Mt 25,21)

V Kamniku so bratje frančiškani za p. Lovrenca obhajali sv. mašo s provincialom p. Marjanom Čudnom v četrtek, 11. februarja zvečer. Naslednji dan, 12. februarja, so se od njega dopoldne poslovili dekanjski duhovniki, ob 13.00 pa je sv. mašo vodil nadškof p. Stanislav Zore. Nadškof Stanislav je vodil tudi pogrebno sv. mašo v soboto, na fatimski dan, 13. februarja 2021 pri Sveti Trojici v Slovenskih goricah, kjer p. Lavrencij počiva v domači zemlji. Bog bodi rajnemu bogat plačnik in naj prosí za nas in se spočije v veselju, ki ga je nebeški Oče pripravil v svoji hiši vsem, ki ga ljubijo! (Prim. 1 Kor 2,9-10)

p. Darko Žnidaršič OFM

V MIRU V BOGU

**Pater LAVRENCIJ (Jožef) ANŽEL
frančiškan**

*** 1. 2. 1941 + 8. 2. 2021**

Pater LAVRENCIJ (Jožef) ANŽEL frančiškan

Rojen 1. 2. 1941 Zg. Verjane,
Sv. Trojica v Slovenskih goricah.
Umrli 8. 2. 2021 UKC Ljubljana.

V frančiškanski red je vstopil

13. 9. 1957,
prve zaobljube 14. 9. 1958,
slovesne zaobljube 4. 10. 1964,
mašniško posvečenje
v Mariboru 29. 6. 1968.

Postaje življenja

Maribor 1968, Ljubljana 1970,
Kamnik 1971, Sydney 1975,
LJ-Šiška 1979, Maribor 1986,
Sv. Trojica v Slov. goricah 1998,
Maribor 2004, Kamnik 2010.

Bogu hvala in Mariji!

Slovo v Kamniku 12. 2. 2021.
Pokopan na pokopališču
pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah
13. 2. 2021.

Počivaj v Božjem miru!

Kamnik, 12. 2. 2021

+ LAVRENCIJ ANŽEL OFM

Ob slovesu od človeka se srce odpravi po poteh spominov. Te poti so različno dolge – glede na to, kako dolgo smo hodili drug z drugim in kako blizu smo si bili na našem romanju skozi življenje. Te poti pa so različno dolge tudi glede na to, v kakšnih vlogah smo se srečevali.

V tem spominjanju na p. Lavrencija sem bil najprej presenečen, ker sem ugotovil, da sva si bila blizu tudi po datumih: po datumu mojega rojstva in njegovih prvih zaobljub – te je namreč izrekel točno teden dni po mojem rojstvu in sicer na praznik naše province, na praznik povišanja Svetega Križa.

Ko sem kot gimnazijec leta 1974 prišel v Serafinski kolegij v kamniškem samostanu, je bil v samostanski družini tudi p. Lavrencij, ki se je pripravljaj na pot med slovenske rojake v Avstralijo in je čakal na vizo. Tako sva že takrat skoraj eno leto delila skupnost bratov, čeprav jaz kot tisti, ki se je začel spoznavati z brati, on pa v pripravi na novo frančiškansko in duhovniško poslanstvo. Skupaj sva bila tudi v mojem drugem začetku. Kot diakon in pozneje kot novomašnik sem bil poslan v bratsko skupnost v Šiško, kjer je bil p. Lavrencij gvardijan in župnik. Tako je bil on moj prvi župnik in tudi novomašni pridigar. Tej službi je ostal na neki način zvest tudi ob moji srebrni maši, ko je z veseljem sprejel povabilo za pridigarja. Velikokrat pa sva bila potem skupaj kot pridigarja, saj so naju razporedili v isto ekipo za ljudske misijone. Tudi tam sem se učil od njega, od njegovega odličnega občutka za bližino z ljudmi. Znal jih je nagovoriti, da so mu prislunili iz duše. In lepo je bilo, ker sva misijonarila kot brata v habitu in brata v duhovništvu. Pozneje sva se srečevala tudi, ko sem opravljal službo provinciala, on pa je bil župnik in običajno tudi gvardijan v Mariboru in pri Sveti Trojici. Nisva se vedno strinjala v pogledih in odločitvah, vendar je odločitve sprejel, čeprav so bile zanj težke. Tudi zaradi tega sem ga spoštoval.

In tukaj se vračam k prazniku Povišanja Svetega Križa. Ko Jezus govori o svoji uri, spregovori tudi o skrivnostnem povišanju, ki je boleče in slavno: »'Ko bom povzdignjen z zemlje, bom vse pritegnil k sebi.' To pa je rekel, da je označil, kakšne smrti bo umrl« (Jn 12,32-33). To je ura njegove bolečine, njegovega najhujšega trpljenja in osamljenosti, obenem pa tudi ura, v kateri je Oče po njem poveljčal svoje ime. »Zdaj je Sin človekov poveljčan in Bog je poveljčan v njem« (Jn 13,32).

Simbolika prvih zaobljub na praznik Povišanja Svetega Križa je bila najbrž silnejša, kakor si je mladi redovnik, takrat 17 letni fr. Lavrencij predstavljal. Na obredni ravni je šlo za pritrditev Jezusovemu povabilu: »Če hoče kdo iti za menoj, naj se odpove sebi in vzame svoj križ ter hodi za menoj« (Mt 16,24). Od tedaj naprej je bila hoja za Jezusom njegovo življenje. Čeprav mi je bilo dano samo nekoliko

odstreti to življenje, je bil v resnici deležen Jezusove poti, kakor je to namenjeno vsem njegovim učencem.

Kakor so množice obdajale Jezusa, je množic deležen tudi vsak Jezusov učenec. Množice je p. Lavrencij nagovarjal zlasti s svojim občutkom za lepo. Ne čudi me, da je umrl ravno v jutru našega kulturnega praznika 8. februarja. Ta datum je v zadnjem času usoden za manjše brate Slovenske frančiškanske province sv. Križa. 8. februarja pred tremi leti je umrl br. Leon Rupnik na Brezjah, lani pa na isti datum p. Leopold Grčar tudi na Brezjah.

Z lepoto je p. Lavrencij kot Gospodov učenec in manjši brat častil njega, ki ga je sv. Frančišek v Hvalnicah Bogu najvišjemu imenoval: »Ti si lepota.« Mislim, da ima večina med nami še vedno pred očmi njegovo okrasitev cerkve ob različnih praznikih. Vedno sem občudoval njegovo okrasitev Božjega groba. Še vedno imam pred očmi Božji grob v Kapeli Žalostne Matere Božje v šišenski cerkvi. V središču je bila čudovita monštranca z Najsvetejšim, ki je blago sijalo v prostor ter v oči in srca častilcev. Ob monštranci pa so padale veje vrbe žalujke s prvimi nežnimi poganjki listov – kot bi žalovale ob Gospodu, ki počiva v grobu, sočutno obdajale njegovo telo in skupaj z njim čakale vstajenja v velikonočnem jutru.

Lepoto je razodeval tudi njegov čut za petje. Imel je lep glas in rad je prepeval. Posebej pri svetih mašah in pri drugih obredih je s petjem povečal lepoto in slovesnost dogajanja. Bil je edini duhovnik, ki je pel vso mašo, od začetka do konca, razen seveda branja Božje besede in pridige. Ob pomembnih praznikih je pel tudi posvetilne besede pri povzdigovanju, da je tudi s tem povabil ljudi k praznovanju in slavljenju Gospoda. Izpolnjeval je besede iz knjige Psalmov, ki smo jih slišali v prvem berilu: »O Bog, moj Bog, hvalil te bom, igral ti bom na citre« (Ps 42,4).

Ni mu bil prihranjen tudi križ, ki je delež Jezusovega učenca, ki hoče v resnici hoditi za njim. Tudi p. Lavrencij je po Jezusovem povabilu in zgledu sprejel križ boleznin in ga nosil. Več let. Zdaj težjega, potem za nekaj časa nekoliko lažjega. V ponedeljek zjutraj, točno teden dno po svojem osemdesetem rojstnem dnevu, je križ odložil in odšel k Očetu. Pridružil se je večnemu bogoslužju in s psalmistom povedal: »Moje srce je pripravljeno, o Bog, moje srce je pripravljeno, peti hočem in igrati« (Ps 57,8). Dragi p. Lavrencij, hvala za vse, česar smo bili deležni po tvojem življenju in duhovništvu. Odslej bo naša povezanost ob oltarju drugačna, presežna bo in zaznamovana z večnostjo. Naj se pomnožijo tvoje prošnje za našo provinco, za duhovne poklice v tej provinci in za nas, tvoje brate, ki bomo v molitvi in pri daritvi svete maše ostajali povezani s teboj. Počivaj v miru in se naučij lepote Njega, ki je »naše večno življenje, veliki in čudoviti Gospod, vsemogočni Bog, usmiljeni Odrašenik!« (sv. Frančišek).

*1. 2. 1941 + 8. 2. 2021

PATER LAVRENCIJ (JOŽEF) ANŽEL

»**R**azmišljam o sebi. Treba se je pripraviti na odhod«, je rekel p. Lovrenc na enem izmed najinih zadnjih pogovorov. V teh besedah je bilo čutiti mir in zvenele so enako kot besede sv. Frančiška Asiškega v Sončni pesmi: »Hvaljen moj Gospod v sestri smrti!« Sprejeti smrt kot sveti Frančišek in jo imenovati sestra, pomeni zaupati Gospodu. P. Lovrenc je vse življenje zaupal v Boga. Zanj so veljale besede psalmista: »Tisti, ki zaupajo v Gospoda, so kakor gora Sion, ta ne omahne, ostane na veke« (Ps 125,1). Glede svojega prehoda v večnost je bil poln miru, zaupanja in predanosti.

P. Lovrenc se je rodil 1. februarja 1941 v Zgornjih Verjanah v župniji Sv. Trojica v Slovenskih goricah. Očetu je bilo ime Janez, mami pa Julijana. Mama je dočakala lepo starost – skoraj sto let. »Moja naveza z domom je močna«, je rekel p. Lovrenc. To tesno navezo je spletal in ohranjal vse do konca.

P. Lovrenc je bil dva dni po rojstvu krščen na ime Jožef. Svojo redovno pot je začel kot klerik gimnazijec v Novem mestu konec avgusta leta 1957. S slovesnimi zaobljubami je 4. oktobra 1964 Bogu zagotovil, da bo živel kot manjši brat vse življenje. Pred mašniškim posvečenjem so vzgojitelji za p. Lovrenca napisali: »Brat Lovrenc kaže vso resnost v prizadevanju za duhovno življenje, v teološkem študiju dosega lepe uspehe, vedno je pripravljen za pomoč pri apostolskem delu. Klerikom je svetel zgled redovnega in duhovnega življenja«. V duhovnika je bil posvečen 29. junija 1968 v mariborski

stolnici. Za novomašno geslo si je izbral besede Svetega pisma: »Gospod, ti si moja pot in moja moč!«

Predstojniki so mu nalagali odgovorne službe: bil je vzgojitelj kandidatov za vstop v frančiškanski red, vzgojitelj klerikov gimnazijcev, predstojnik, župnik, priljubljen katehet, izseljeniški duhovnik, ljudski misijonar, voditelj duhovnih vaj in duhovni spremljevalec sester. Vedno je bil vreden in predan. Služboval je v Mariboru, Kamniku, Avstraliji, v Ljubljani v Šiški in v Sv. Trojici v Slovenskih goricah. Bratje so mu zaupali, zato je bil večkrat izvoljen v vodstvo province.

Povsod je svoje duhovniško poslanstvo zvesto opravljal. Pesnik Prešeren, na njegov praznik se je p. Lovrenc poslovil, je v Krstu pri Savici zapisal:

»Da pravi Bog se kliče Bog ljubezni,
da ljubi vse ljudi, svoje otroke...
da ljubit' mórmó se, prav' uk njegovi!«

Ljubezen, o kateri govorijo Prešernovi verzi, je bila za p. Lovrenca vodilo v redovniškem in duhovniškem življenju. Njegov sošolec na teologiji, minorit p. Tarzicij Kolenko, je ob novici, da je p. Lovrenc prestopil prag smrti, poslal sporočilo: »Posebej se me je dotaknilo nje-

govo spoštovanje, nikoli nisem čutil ob njem neke delitve na rjave in črne. Lepo sva sodelovala tudi pozneje. Zelo sem mu hvaležen, da se ni delal brata, ampak je to tudi bil. Bogu hvala, da sem lahko bil njegov brat. Želim, mu, da ga Gospod objame v svoji ljubezni».

P. Lovrenc je bil brat vsem ljudem. »Dati jim je treba pogum«, je govoril. Rad je priskočil na pomoč. »Veliko spovedujem«, je rekel: »Duhovniki so sami in jim je treba pomagati!«

Župljanka iz župnije Matere usmiljenja v Mariboru je za p. Lovrenca pričevala: »Bil je zelo zvest, vedno poln dobrote in ljubezni do nas vseh, s tolažilnimi besedami, s svojim vedno nasmejanim obrazom. Dajal nam je poučne besede, lepe pridige, lepe obrede in lepo petje. Z dobro voljo in poln dobrote je obhajal bolnike po domovih.« Ne samo v spovednici, v vsej svoji duhovniški drži je bil služabnik Božjega usmiljenja. Gospa Balažic iz Šiške je povedala: »Naša družina ni izpolnjevala vseh pogojev za krst. Z možem nisva bila poročena. P. Lovrenc pa je imel blago srce in je s svojim duhovnim pogledom v meni videl več, kot se je videti dalo. Krstil je našega otroka. In kakšne so posledice te njegove usmiljene drže? Danes je moja hčerka sestra redovnica v samostanu, sin si v okviru svoje mlade družine prizadeva za versko vzgojo svojih otrok, jaz pa vam pripovedujem to zgodbo, česar prav gotovo ne bi, če bi takrat pri krstu pater ravnal le po črki«.

P. Lovrenc je nekaj let deloval med našimi rojaki v Avstraliji. Tudi od tam je ob novici, da se je p. Lo-

vrenc rodil za večnost, prispelo sporočilo: »Ko je bil v Melbourneu se je večkrat oglasil pri nas in sta z mojim očetom poklepetala. P. Lovrenc je pred skoraj tridesetimi leti blagoslovil našo hišo. Bil je ena najbolj prijaznih oseb, kar sem jih kdaj srečala!« P. Lovrenc je bil apostol prijaznosti. V njegovih besedah in dejanjih ni bilo ničesar napadalnega. Preko prijaznosti je izražal naklonjenost do vsakega človeka.

Nekdanji častni generalni konzul za Slovence v Avstraliji, g. Fredi Brežnik, je poslal sožalno pismo. V njem med drugim pravi: »P. Lovrenc je bil skromen duhovnik - pač pravi frančiškan. Prav posebno so ga imeli radi, ta mladi. Njegove vedno zanimive pridige, razlage sprememb v Cerkvi in njegova zavzetost za delo med njimi - mladinski koncerti in druge kulturne ter družabne dejavnosti, so ga naredile za 'Božji magnet'«.

Med vsemi vrlinami je bilo pri p. Lovrencu sočutje na prvem mestu. Veselil se je z veselimi in jokal z žalostnimi. Imel je veliko srce. Nekajkrat sva bila skupaj misijonarja na ljudskih misijonih. Bil je izjemen in iskan govornik, a vedno je najmočneje pričeval s svojim sočutjem, še posebej na srečanjih za bolne in ovдове. Ob njem sem uvidel, da sočutje ni najprej neka dejavnost ali kopica besed, temveč bližina.

Odlikovala ga je ljubezen do sv. Frančiška in Matere Božje. Bil je pobožen in posebej je častil Fatimsko Marijo. P. Lovrenc je ponotranjil naročilo angela pastirčkom v Fatimi: »Molite! Mnogo molite! Stalno darujte Najvišjemu molitve in žrtve!«

P. Lovrenc je kot sv. Frančišek ljubil pisano besedo in glasbo. Prebiral ni samo teoloških knjig, ampak tudi

veliko leposlovja. Glasba ga je nosila na svojih krilih. Verjamem, da je bil tudi to razlog, da se je podal v obnovo dvojih orgel: v Mariboru in pri Sveti Trojici.

Dokler mu je zdravje dopuščalo, je rad obiskoval operne predstave in koncertne dvorane in tam vsakič znova doživel, kar je zapisal sv. Avguštin: »Glasba je opravilo tistih, ki ljubijo!«

Na enem izmed mojih obiskov mi je rekel: »Vedno sem bil rad frančiškan, potem pa je takoj potožil: »Težko razumem, da ni več duhovnih poklicev. Zanje se je treba bolj potruditi!« P. Lovrenc je bil v ekipi tistih bratov, ki je vabil v naše vrste s srčnostjo in predanostjo. Ko sva se s p. Pashalom peljala skozi Tuhinjsko dolino, je rekel deset kilometrov pred Kamnikom: »Vidiš, do te hiše sva šla s p. Lovrencem iz samostana v Kamniku peš obiskat fanta, za katerega sva domnevala, da ima duhovni poklic. In potem peš domov!« P. Lovrenc je dal zgled, ki nas vabi, naj se tudi mi žrtvujemo, ko vabimo v naše vrste. Vem, da bo pri Bogu neutrudno prosil za našo provinco naj jo blagoslovi z novimi brati.

Praznik je polnjenje z ljubeznijo drugih. P. Lovrenc se je tega zavedal, zato je v praznike prinašal lepoto in služenje. Tudi za bratsko mizo. Njegovi praznični pogrinjki so bili prava umetnina in za skupno mizo je bil pogosto tisti, ki je stregel. Verjamem, da mu je na nebeški gostiji Bog pripravil pogrinjek iz njegovih dobrih del, ki so v večnosti zasijala kot nebeški zaklad, in da se je zgodilo, o čemer govori evangelij: »Blagor

tistim služabnikom, ki jih bo gospodar ob svojem prihodu našel budne! Resnično, povem vam: Opasal se bo in jih posadil za mizo. Pristopil bo in jim stregel« (Lk 12,37).

Pri Sv. Trojici je med drugim zgradil kamnite stolpnice do jezera in ob njem postaje križevega pota. Zlasti v zadnjem obdobju so se postaje križevega pota upodobile tudi v njegovem življenju. Sestra bolezen mu ni prizanašala. Zaradi epidemije ga nismo mogli obiskati v bolnišnici. Tudi, ko je letos 1. februarja obhajal svoj okrogli življenjski jubilej, nismo mogli k njemu. Preko bolniškega duhovnika sem mu poslal čestitko z voščilom: »P. Lovrenc, bratje ti ob osemdesetletnici želimo zdravja, moči, veselja in polnost Božjega blagoslova. Bogu hvala za tvojo srčnost, za tvoje talente, za dar tvojega življenja!«

P. Lovrenc, za vse kar si bil in kar si nam pomenil, se ti ponovno v imenu vseh bratov province zahvaljujem ob tvojem slovesu. Tvoje delo in trud naj nebo blagoslovi!

Zahvaljujem se bratom v Kamniku, ki ste zanj skupaj z gospema Pavlo in Marijo in drugimi dobrimi Kamničani lepo skrbeli. Naj vam Bog bogato povrne! V imenu vseh bratov province vsem domačim in vsem, ki ste imeli radi p. Lovrenca, izrekam iskreno sožalje.

Dragi p. Lovrenc, naj te Bog vzame v svoje naročje, te objame in poljubi s poljubom miru in se te veseli vso večnost! Počivaj v miru!

*Hvaljen, moj Gospod, v naši sestri smrti,
ki ji nihče v življenju ne uide!*
(sv. Frančišek Asiški)

ZAHVALA

V ponedeljek, 8. februarja 2021, je v Gospodu zaspal pater Lavrencij (Jožef) Anžel ofm, frančiškanski duhovnik.

Rojen je bil 1. februarja 1941 v vasi Zg. Verjane, župnija Sv. Trojica v Slovenskih goricah. Umrli je v UKC Ljubljana na Prešernov dan, 8. februarja 2021, teden dni po svojem 80. rojstnem dnevu (v bolnišnici je bil od 4. januarja 2021). Bogu je služil v serafinskem redu 62 let in 5 mesecev, duhovnik je bil 52 let.

Na osmi dan februarja so v zadnjih letih umrli trije frančiškani: leta 2018 frater Leon Rupnik – iz samostana na Brezjah, leta 2020 p. dr. Leopold Grčar - Brezje, 2021 p. Lavrencij Anžel – iz samostana v Kamniku.

V frančiškanski cerkvi v Kamniku smo se od p. Lavrencija poslavljali od četrтка, 11. februarja 2021, od 16. ure dalje. Ob 18.00 je daroval sv. mašo provincialni minister p. Marjan Čuden. V petek, 12. februarja, je bila ob 7. uri sv. maša; ob 10.30 so se od p. Lavrencija s sveto mašo poslovili dekanjski duhovniki; ob 13.00 je daroval sveto mašo nadškof metropolit msgr. Stanislav Zore OFM. Ob 14. uri so ga odpelja-

li v njegovo rojstno župnijo, Sveto Trojico v Slovenskih goricah. Tam je v soboto, 13. februarja, ob 11. uri nadškof msgr. Stanislav Zore daroval mašo zadušnico. Po maši je bil pokop na frančiškanskem delu pokopališča pri Sveti Trojici v Slovenskih goricah. Bogu smo hvaležni za življenje in služenje patra Lavrencija ter ga priporočamo v molitev in spomin pri sveti maši.

Gospod, daj rajnemu patru Lavrenciju večni pokoj! In večna luč naj mu sveti! Naj počiva v miru! Amen.

Pater Lavrencij je deloval v Kamniku v letih 1971 do 1975 ter od leta 2010. V tem času se je dotaknil mnogih duš kot spovednik, pridigar, izreden pevec, prijazen in dobrohoten mož. Samostanska družina, patrov brat Janez z družino ter vsi ostali sorodniki se zahvaljujemo za izraze sočutja in ljubezni do patra Lavrencija, za vaše molitve, izraze sožalja, za daritve sv. maše. Ob odhodu patra Lavrencija pa prosimo Gospoda Jezusa za nove duhovne poklice.

p. Ciril A. Božič

SPOŠTOVANI GOSPOD P. LAVRENCIJ!

Od Vas se poslavljam v imenu UO in članov Društva sv. Jakoba, ki deluje pri Frančiškanskem samostanu v Kamniku.

Društvo je bilo ustanovljeno 2. januarja 2007 – pred 14. leti – v času gvardijana p. Borisa Markeža. Ko je ta odšel na drugo delovno mesto, ste leta 2010 prišli v Kamnik Vi. Že drugič. P. Markež vas je imenoval v UO društva kot predstavnika Frančiškanskega samostana. Rečeno je bilo, da bo z Vami lepo sodelovati, saj ne bomo samo govorili, k nam prihaja dober pevec. In tako je bilo. Vaš glas se kljub letom in boleznim ni postal, bil je izraz globokega človeka, ki se ne želi izkazovati, ampak s pesmijo izraža svojo vero, ljubezen do ljudi in domovine.

Naše goste v samostanski dvorani ste večkrat pozdravili tudi s pesmijo. Najbolj je ostal v spominu večer s koroškimi Slovenci iz Ziljske doline, ki ste jim v pozdrav zapeli nekaj kitic pesmi Rož, Podjuna, Zila.

Vseskozi ste nas trdno podpirali. In delo društva je teklo naprej. Bili ste svetovljan, uglajen in razgledan človek, sprejemali so vas vsi, s katerimi ste se srečavali, ne glede na njihovo nazorsko ali politično opredelitev, in Vi ste sprejemali vse – nas člane in naše goste, bili ste trden človek, odkrit, tudi kritičen, vendar nikoli tako, da bi podirali, pač pa ste navadno z rahlim nasmeškom pokazali, da je marsikaj človeško, da je treba razumeti, odpuščati in delati naprej.

Radi ste bili z nami in mi z Vami: na sestankih, prireditvah in drugih srečanjih. Nikoli niste rekli, da ne morete priti. Bili smo prijatelji.

Imeli pa ste še eno veliko ljubezen: to je Vaš dom. Kadarkoli je bila priložnost prevoza, smo poromali proti Sveti Trojici v Slovenskih goricah in naprej v Zgornje Verjane. Tam so nas Vaš brat, njegova žena, nečakinja, ki zdaj vodi kmetijo, kjer ste se rodili, in njena sinova, prijazno sprejeli in seveda pogostili. Po poti nazaj grede smo se ustavili pri nekaterih Vaših znanjih in dobrotnikih. Čisto zmeraj pa priteti Julki v Mariboru, prijazni starejši gospe, ki je imela pripravljeno pecivo za kamniški samostan. Pogosto je rekla, da Vas že dolgo ni bilo. Skratka: rada se je z Vami srečevala.

Zdaj teh srečanj ne bo več. Društvo bo, upajmo, da pandemija vendarle mine, nadaljevalo z delom. To pot ste nam uglasili Vi: spoznali ste nas z novim vodstvom samostana in predstavili naše delo.

Spomladi bomo obiskali Vaš grob pri Sveti Trojici in Vam prinesli rože. Tam bodo brenčale čebele, cvele limone, ki jih gojita tamkajšnja patra, v gnezdo na strehi samostana se bodo iz daljnega sveta vrnile štorke in tam vzgajale mladi rod. Svet bo tak, kot ste ga imeli radi. Mi pa se bomo spominjali prijateljevanja z Vami, ki nas je obogatilo. Hvala Vam za vse.

Prof. dr. Marjeta Humar,
predsednica Društva sv. Jakoba, Kamnik

SPOŠTOVANI PATER LOVRENC

Verjamem, da ste sedaj z nami tukaj na pragu vaše rodne zemlje in da me slišite. Ko še slišim vaš pojoči glas in bogastvo vaših misli, ki je prihajalo iz vašega srca, si želim, da bi vas še slišal, da bi vas slišali mi vsi, slišali, kar nam želite v tej uri našega posebnega druženja z vami še sporočiti kot doto nam in kot dar za naše sobivanje. Spomnim se, da ste mi enkrat napisali, da je sreča vredna le toliko, kolikor je darovana za druge. Da, zares, vse kar imamo v življenju nam je bilo preprosto podarjeno. Ni namreč nujno, da bi kadarkoli in karkoli tudi imeli. Vse je en velik dar in zanj moramo biti iskreno hvaležni.

Bilo je septembra 1970, točno pred 50 leti, ko ste na Prešernemu trgu v Ljubljani Vojku, Pavletu, Christjanu, Jožetu in meni postali prefekt, vzgojitelj, oče in mama v eni osebi v prvem gimnazijskem letu. Takrat se je vsak izmed nas ločil od svojega doma, od svojih staršev in se z bolj ali manj težkim nahrbtnikom podal k novim izzivom pod vašo skrbno roko. Tudi za vas je bila to nova preizkušnja – vzgajati. Danes me misli še kako nesejo v tisto leto, ko ste nas takrat peljali v Križanke si ogledati film *Moje pesmi, moje sanje*, in potem na operno predstavo *Gorenjski slavček* v Ljubljansko opero. Med predstavo so komu oči že zlezle skupaj. Kolikokrat smo le poslušali grškega tenorista Teodorakisa v vaši sobi. In še in še. Bili ste neverjetni zaljubljenik v kulturo in umetnost, p. Lovrenc. In kako neverjetno, vaš dih in vaše srce je prenehal biti prav v jutru letošnjega kulturnega praznika, kot da bi želeli ponesti v večnost to svojo predanost lepoti življenja, kjer je posebno mesto bilo namenjeno petju. Ja, ta vaš čudoviti glas in lepota besede, ki ste jo namenjali ne le nam, ampak predvsem s tem slavili Očeta, ki je v nebesih.

Zadnje postaje naše življenjske poti na Kalvarijo so pogosto najtežje. In tudi pri vas v času bolezni ni bilo nič kaj drugače. Včasih je težko, morda zelo težko sprejeti resnico, ki jo je izrekla že sv. Terezija Avilska. Ko je prosila Gospoda, da bi mu bila čim bližje in mu podobna, ji je naložil nove križe in nova težka bremena. A sv. Terezija mu pravi: »Gospod, zakaj si mi naložil toliko trpljenja, saj zanj nisem toliko hotela. Toda Gospod ji je odgovoril: Toliko dajem samo mojim prijateljem. Nato mu je svetnica odgovorila: Zdaj razumem, zakaj imaš tako malo prijateljev ... Ko vas je nekajkrat v letošnjem januarju v UKC obiskala hčerka Veronika, ste ji povedali, da vam srček popušča in da bi radi odšli domov, čeprav niste prepričani, da ravno v Kamnik. Ni me strah, ste ji rekli. Vaše misli so bile prežete s kulturo in umetnostjo do konca vaših dni. To je začutila Veronika še posebej ob njenem zadnjem

obisku pri njem v petek 29. januarja. Takrat ste ji med drugim podarili iskrivo misel in rekli: **ni kulture in ni umetnosti, vse je samo lepota in ta lepota je Bog.**

In kaj nam zapuščate kot doto, p. Lovrenc, in s čim zaznamovali ne samo svojih najbližjih ampak tudi vseh, ki smo se srečevali na tak ali drugačen način z vami ...

- Zagotovo najprej s hvaležnostjo za dar življenja Bogu in za dar poklicanosti vsakega izmed nas,
- Zaznamovali z lepoto bogoslužja, ki ste jo tako radi gojili z čutečim in srčnim petjem, in ob delitvi zakramentov,
- Zaznamovali z ljubeznijo do slovenske domovine in slovenskega jezika,
- Zaznamovali z pozornostjo do sočloveka, bili gostoljubni in darežljivi,
- Zaznamovali z potrpežljivostjo in dobrohotnostjo, tudi ko vam je bilo v življenju težko,
- In še mnogo drugega.

A si človek lahko kot popotnico in dediščino, ki nam jo zapuščate, želi še kaj več? Tudi tisto, kar je bilo morda pomanjkljivo, prosimo nebeškega Očeta, da stori za popolno. Imeli smo privilegij vas poznati in podoživljati v mnogočem. Verjamem, da ta moja čutenja hvaležnosti danes delim z vsemi, hvaležnost za vse dobro, kar smo bili deležni ob vas in skupaj z vami.

Včeraj mi je eden vaših gojencev Vojko Zdravc zapisal: »Kako so stvari z nevidnimi vezmi povezane, ne da bi jih opazili – dokler nepričakovano kak žarek dogodka ne osvetli katero od nitk, in nas spomni na našo skupno pokrajino, po kateri smo se razšli. Zadnji mesec namreč urejam goro zapiskov, s katerimi se lotevam zaokrožiti podobo nekaterih izjemnih likov Frančiškovih bratov. Tako sem imel v mislih tudi naše druženje s p. Lovrom. Spoštljiv in lep bo spomin nanj, ki nam je dal toliko dragocenega za pot, ki smo jo že prehodili. V mislih bom z njim in z vami vsemi, ki se boste od njega poslavljali. Vse dobro, Vojko«

Pater Lovrenc, danes vas na koncu iskreno prosim, da tam, kjer ste skupaj z ostalimi sobraty, izprosate blagoslova za nas vse, posebno za vaše sobrate, da izprosate mir in dobrohotnost naših src, izprosate spravljivost in odpuščanje nas samih do sebe in do drugih ter ostanete priprošnjik božjega usmiljenja in ljubezni. Hvala vam za vaš zgled.

*Sveta Trojica v Slovenskih goricah,
13. februarja 2021
Branko Gorjan*

Večer, 22.02.2021, 16.00

V SPOMIN: PATER LAVRENCIJ ANŽEL 1941-2021

»**P**red davnimi leti si frančiškansko cerkev zagledal takoj, ko si prišel v Maribor. Zdaj je nekako zagrajena, od vseh strani se vidi le zvonik, a popotnik, ki pride v Maribor, jo zlahka najde,“ mi je pred leti ob stoletnici razglasitve za baziliko Matere Usmiljenja za naš časopis pripovedoval pater Lavrencij Anžel. „Ljudje so jo različno imenovali: frančiškanska, bazilika Matere Usmiljenja in slovenska cerkev. Po redu frančiškanov, ki so jo zgradili, po kipu Marije v glavnem oltarju, slovenska pa, ker so frančiškani, ko so leta 1864 prišli v Maribor, že v prejšnji, manjši cerkvi, ki je stala na mestu današnje, uvedli pridige, litanije in oznanila v slovenskem jeziku. To je bila za tisti čas, ko je v Mariboru prevladoval nemški duh, velika odločitev.“

Pater Lavrencij, manjši brat z večnim velikim nasmehom na obrazu, je umrl 8. februarja v UKC Ljubljana le nekaj dni po svojem okroglem jubileju. Zadnja leta je, že bolehen, preživel v Kamniku, a večina njegove 62 let dolge redovne in duhovniške poti se je odvila v Mariboru. Pokopan je v rojstni župniji, na frančiškanskem delu pokopališča pri Sveti Trojici v Slovenskih goricah. Tam, kjer je leta 2004, ko je bil „trojiški“ župnik, z njegovo pomočjo zrasla Don Pierinova komuna za pomoč zasvojenim in njihovim svojcem, prva tovrstna komuna na Štajerskem.

O svoji poti: „Doma smo bili verni, a nihče me ni usmerjal v redovništvo. Po nižji gimnaziji sem odšel na učiteljsko, spomnim se, da je bil oče takrat name zelo ponosen in da je pogosto govoril: ‚Naš bo pa učitelj.‘ Malo je bilo otrok s podeželja, ki so imeli to možnost. To je bilo v čudnih letih 1956-1957, ko se mi je zaradi takratnih razmer začelo na učiteljsku mar-

sikaj hudo upirati. Prekinil sem šolanje v Mariboru in odšel na gimnazijo v Ljubljano in k frančiškanskemu ...“

Ohranil je ljubezen do branja in glasbe, pogosto ga je bilo mogoče videti v Operi in na koncertih. Marsikatera sled, ki jo je pustil v frančiškanski cerkvi, pripoveduje o njegovi prevzetosti nad glasbo: v zgodnjih devetdesetih se je posvetil obnovi in povečanju znamenitih, mojstrsko izdelanih orgel v baziliki, kmalu nato je poskrbel za družbo še zadnjemu zvonu v zvoniku - stare je namreč vzela druga svetovna vojna, med njimi tudi zvon Matere Usmiljenja iz leta 1938, ki je s skoraj 6000 kilogrami slovel kot največji zvon v tedanji Jugoslaviji. Poskrbel je za številna obnovitvena dela v cerkvi in samostanu, kjer je dal zgraditi tudi večnamensko dvorano za versko in drugo dejavnost, kajti v samostanu, ki je bil podržavljen, sploh ni bilo prostora za pastoralno delo.

A ni globlje sledi, pravijo njegovi sobratje, kot so bili njegova ljubezen, sočutje in bližina, njegova sposobnost resnično videti življenje skozi oči tistih, ki so izgubljali upanje. Biti blizu Bogu preko ljudi v njihovi žalosti in tudi v njihovem veselju je bil njegov sveti kodeks, ki ga je spolnjeval do konca življenja. Kot redovnik, kot župnik, kot izseljeniški duhovnik v Avstraliji, kot ljudski misijonar, kot gvardijan, kot vzgojitelj kandidatov za vstop v frančiškanski red ...

O tem govorijo tudi sporočila, ki so jih v minulih dneh prejeli njegovi sobratje in imajo skupni imenovalec v misli, ki jo je izrekla Slovenka v Avstraliji: „Bil je ena najbolj prijaznih oseb, kar sem jih kdaj srečala.“

Glorija Lorenci

Zapis v časopisu Kamničan/ka, 5. marec 2021, stran 6

DOBER, LJUBEZNIV IN USMILJEN

Pater Lavrencij Anžel je odšel v Očetov dom

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

Prejeto 17. 03. 2021 ob 12.30

prej župnik in gvardijan v Šiški v Ljubljani (1979–1986), nato župnik v Mariboru pri baziliki Matere usmiljenja (1986–1998), potem od leta 2004 do 2010 gvardijan in župnik pri Sveti Trojici v Slovenskih goricah. Poleti 2010 se je vrnil v Kamnik, kjer je deloval do smrti.

Nadškof Zore je spomnil, da sta se s p. Lavrencijem srečala, ko je kot gimnazijec prišel leta 1974 v Serafinski kolegij v kamniškem frančiškanskem samostanu, p. Lavrencij pa se je pripravljaj na odhod v Avstralijo. Nato sta sodelovala v bratski skupnosti v Šiški v Ljubljani, kjer je bil p. Lavrencij gvardijan in župnik, Stanislav Zore pa je tam pomagal kot diakon in pozneje kot novomašnik. P. Lavrencij je bil njegov novomašni in srebrnomašni pridigar. Skupaj sta tudi večkrat pridigala na ljudskih misijonih in tudi pozneje sodelovala. Pri p. Lavrenciju je zlasti občudoval »odličen občutek za bližino z ljudmi« ; kako jih je znal »nagovoriti, da so mu prisluhnili iz duše« .

P. Lavrencij je še posebej rad s svojim lepim pevskim glasom bogatil maše pa tudi prijateljska druženja, krasil cerkev za praznike, Božji grob in tudi bratsko frančiškansko mizo.

Rad je bral, tudi leposlovje, bil vzor mladim frančiškanom, do ljudi vedno dober in razumevajoč, ljubezniv in usmiljen, odličen spovednik in tolažnik. Tudi mladi so mu radi prisluhnili.

Bil je tudi član UO Društva sv. Jakob Kamnik, rad se je udeleževal njegovih prireditev, na njih vedno povedal tehtno besedo. Za to in za vse, kar je naredil za društvo, se mu je z izbranimi besedami zahvalila predsednica dr. Marjeta Humar. Člani društva pa se mu bodo tudi z obiskom njegovega groba in pri spominski slovesnosti v Kamniku.

Jožef Pavlič

Naslovnik province		telefon
CURIA GENERALIS	Via S. Maria Mediatrice, 25 IT - 00165 ROMA	0039 06 684 919 0039 06 638 02 92
Stane Zore Ljubljanski nadškof in metropolit	Ciril-Metodov trg 4 p.p. 1990, 1001 Ljubljana stane.zore@ofm.si	01 234 26 00
Provincialni minister	Marjan Čuden Prešernov trg 4, 1000 Ljubljana	+386 1 242 9310
BREZJE	Brezje 72 4243 BREZJE brezje@ofm.si	04 537 07 **
	Viktor	02
	Polikarp	04
	Tomaž	09
	Milan	11
	Robert	18
	Tadej I.	041 802 341
	Zakristija	26
	Romarski urad	00
KAMNIK	Francišksanski trg 2 1241 KAMNIK http://franciskani-kamnik.rkc.si franciskani.kamnik@t-2.si kamnik@ofm.si	064 179 910
(gvardijan, rektor, magister postulantov) p. mag. Ciril A. Božič p. Lavrencij Anžel p. Pashal Gorjup p. Franci Seničar		031 773 900 0593 66 480 0593 66 486 0593 66 484
KOPER/STRUNJAN	Destradijev trg 10a 6000 KOPER koper@ofm.si	0590 73 470
	Andrej	72
	Marjan	71
LJUBLJANA - CENTER	Prešernov trg 4 1000 LJUBLJANA	01 242 9***
	porta	300
	gost/podstrešje 1	301
	provincial	310
	sam./žup. arhiv	312
	faks - hiša, ZBF	313
	ZBF	314
	Ambrož M., gvardijan	316
	prov. arhiv	317
	Janko	318
	Marko	322
	faks - Marko	323
	Edvard	324
	Ksaver	328
	pevski kor	334
	regens chori/I. nad. 29	335
	Vid	336
	Pavle, vikar in župnik	337
	rekreacijska soba	342
	knjižnica	343
	šivalnica	344
	župnijska pisarna	345
	zakristija	346
	obednica	347
	klerikat/Mario	351
LJUBLJANA - BEŽIGRAD	Küzmičeva 6 1000 LJUBLJANA lj.bezigrad@ofm.si	0590 717 **
	Regalat	21
	Miran Š.	22
	Andraž	25
LJUBLJANA - ŠIŠKA	Černetova 20 1000 LJUBLJANA lj.siska@ofm.si	01 583 72 70 01 583 72 **
	Silvin	77
	Bernardin	80
	Gregor	82
LJUBLJANA - VIČ in Komisariat za Sv. deželo	Tržaška 85 1000 LJUBLJANA lj.vic@ofm.si	01 244 42 52
	Anton	56
	Hieronim	57
	Zdravko	58
	Pepi	59
	Tadej	61
	Boštjan	62
	Komisariat	50
MARIBOR	Ul. škofa Maksimiljana Držečnika 7 2000 MARIBOR maribor@ofm.si	02 228 51 10 02 228 51 **
	Janez	13
	Franc	19
	Boris	

SESTRE KLARISE	Andreja Bitenca 138 1000 LJUBLJANA	01 518 25 00
MOŠNJE	Mošnje 8 4240 RADOVLJICA	04 533 88 78
NAZARJE	Samostanska pot 50 3331 NAZARJE nazarje@ofm.si samostan.nazarje@gmail.com zupnija.nazarje@gmail.com dom.marija.nazaret@gmail.com	03 583 19 93
SESTRE KLARISE	Samostanska pot 51 3331 NAZARJE	03 583 13 91
NOVA GORICA	Škrabčeva 1, p.p. 303 5001 NOVA GORICA info@samostan-kostanjevica.si	05 330 77 50 05 330 77 5*
	Niko Vili Miran Filip	2 4 5 6
NOVA ŠTIFTA	Nova Štifta 3 1317 SODRAŽICA nova.stifta@ofm.si	01 836 99 43
NOVO MESTO	Francišksanski trg 1 8000 NOVO MESTO novo.mesto@ofm.si	07 338 14 70 07 338 14 7*
	Peter Marko Krizostom Tomaž H.	1 3 4 7
PROVINCIALNA HIŠA	Strunjan 134 telefonska govorilnica	05 678 21 21
SVETA GORA	Sveta Gora 2 5250 SOLKAN sv.gora@ofm.si	05 330 40 20 05 330 40 **
	Hadrijan Bogdan R. Miha Ambrož Benedikt	25 28 30 37
SVETA TROJICA	Meznaričeva 8 2235 SV. TROJICA V SL. GORICAH sv. trojica@ofm.si	02 720 55 56
TUJINA		
COLLEGIO S. ISIDORO	Via degli Artisti, 41 00187 Roma Italia br. Jan Dominik Bogataj	
ADELAIDE - WEST HINDMARSH	Holy Family Slovenian Mission 51 Young Avenue AU - WEST HINDMARSH SA 5007	
MELBOURNE - KEW SS. Cyril and Methodius' Slovenian Mission	19 A'Beckett Street PO BOX 197 AU - KEW VIC 3101 Simon Peter	0061 3 9853 7787 mobitel: 0061 412 555 840
SYDNEY MERRYLANDS St. Raphael's Slovenian Mission	311 Merrylands Road PO BOX 280 AU - MERRYLANDS NSW 2160	0061 2 9637 7147 0061 2 9682 5478 mobitel: 0061 409 074 760
CURIA GENERALIS	Via S. Maria Mediatrice, 25 IT - 00165 ROMA	0039 06 684 919
JOHNSTOWN St. Therese's Friary	536 Decker Avenue US - JOHNSTOWN PA 15906	001 814 539 76 33
LEMONT St. Mary's Friary	14246 Main Street PO Box 608 US - LEMONT IL 60439	001 630 257 24 94
Slovensko versko središče		001 630 257 20 68
NEW YORK St. Cyril's Friary	62 St. Mark's Place US - NEW YORK NY 10003	001 212 674 34 42

Elektronski naslovi skupnosti	
Provincialat	provincialni.minister@ofm.si
Definitorij	definitorij@ofm.si
Tajništvo province	tajnik@ofm.si
Prokuratura	prokuratura@ofm.si
Založba BF	zbf@ofm.si
Komisariat	komisariat@ofm.si
Generalna kurija	http://www.ofm.org
e-mail	[ime]@ofm.org [ime] je naziv urada ali oznaka osebe (npr. mingen, secgen, formgen, missgen, econgen, pax, acta, ipd.)
Elektronski naslovi bratov	
Ambrož Mušič	ambroz.music@rkc.si
Andraž Arko	andraz.arko@rkc.si
Andrej Pollak	andrej.pollak@rkc.si
Andrej Vovk	andrej.vovk.ofm@rkc.si
Anton Jerman	anton.jerman@gmail.com
Benedikt Dejan Emberšič	benediktdejanemberšič@gmail.com
Bernard Goličnik	bernard.golicnik@rkc.si
Bernard Karmanocky	bernard11k@aol.com
Bernardin Sušnik	bernardin@susnik.si
Boštjan Horvat	bostjan.horvat@ymail.com
Bogdan Knavs	bogdan.knavs@rkc.si
Bogdan Rus	bogdan.rus@rkc.si
Boris Markež	boris.markez@rkc.si
Christian Gostecnik	christian.gostecnik@guest.arnes.si
Ciril A. Božič	cirilb@bigpond.com
Darko Žnidaršič	darko.znidarsic@rkc.si
David Šrumpf	p.david.ofm@gmail.com
Edvard Kovač	edvard.kovac@guest.arnes.si
Filip Rupnik	filipr@volja.net
Franci Seničar	franci.senicar@gmail.com
Franci Kovše	franc.kovse1@gmail.com
Gregor Kos	gregor.kos@rkc.si
Jan Cvetek	jan.cvetek@gmail.com
Jan Dominik Bogataj	janco.bog@gmail.com
Janko Žagar	janko.zagar@hotmail.com
Janez Papa	janez.papa@rkc.si
Jernej Kurinčič	jernej.kurincic@rkc.si
Krizolog Cimerman	krizolog@yahoo.com
Krizostom Komar	krizostom.komar@rkc.si
Ksaver Babnik	ksaver.babnik@gmail.com
Mari Osredkar	mari.osredkar.ofm@siol.net
Marijan Cvitak	marijan.cvitak@ofm.si
Marjan Čuden	marjan.cuden@rkc.si
Marjan Čuk	marjan.cuk@rkc.si
Marko Novak	marko.novak@rkc.si
Metod Ogorevc	metod.ogorevc@ofm.si
Mihael S. Vovk	mihael.vovk@rkc.si
Milan Kadunc.	milan.kadunc@rkc.si
Miran Špelič	miran.spelic@rkc.si
Miran Vidic	miran.vidic.ofm@gmail.com
Niko Žvokelj	niko.zvokelj@rkc.si
Pavle Jakop	pavle.jakop@gmail.com
Pepi Lebreht	pepi.lebreht@rkc.si
Peter Lavrih	pater.peter@rkc.si
Peter Vrabec	peter.vrabec@rkc.si
Rafko Slejko	rafaels@libero.it
Regalat Razbočan	regalat@gmail.com
Robert Bahčič	robert.bahcic@rkc.si
Silvin Krajnc	silvin.krajnc@rkc.si
Simon P. Berlec	simon.peter.berlec@rkc.si
Tadej Inglič	tadej.inglic@rkc.si
Tadej Strehovec	tadej.strehovec@gmail.com
Tomaž Hočevar	tomaz.hocevar@rkc.si
Tomaž Menart	tomaz.menart@ofm.si
Tomaž Pinter	tomaz.pinter@rkc.si
Vid Lisjak	pater.vid@gmail.com
Viktor Papež	viktor.papez@rkc.si
Vili Pustoslemšek	vili.pustoslemsek@rkc.si
Zdravko Jakop	zdravko.jakop.ofm@gmail.com

